2025 | MOSCOW

Doing business in

RUSSIA

NSP

mondef
FOMALHAUT

MK
Strategic Consultancy

Doing Business in Russia - 2025*

Yazarlar ve Katkida Bulunanlar:

MonDef - Nejat Özçimen, Managing Partner; Liliya Özçimen, Partner, Serdar Turan (Designer)

www.MonDef.ru

NSP - Arsen Ayupov – Ortak, Türk Masası; Yaroslava Branovskaya –Avukat; Vladislava Didenko – Avukat; Gleb Boyko – Avukat; Irina Dzhegolya –Yardımcı Avukat; Anna Popova –Hukuk asistanı; Ekaterina Minina –hukuk asistanı;

www.nsplaw.com

MK Consulting - Olga ZOBOVA General Director

www.mkmusavirlik.com

* Bu eser MonDef öncülüğünde ve Rusya Sanayici ve İşadamları Birliği'nin Desteğiyle hazırlanmıştır.

Sayın Okuyucu,

Politize ekonomi, gün geçtikçe daha fazla önem kazanmaktadır. Günümüz dünyası çok kutuplu bir yapıya bürünmekte ve giderek daha fazla küreselleşmektedir. Bu süreçte, bazı temel prensipleri uluslararası düzeyde takip etmek artık her yönetici için bir zorunluluk hâline gelmektedir.

Sektörü ne olursa olsun, bir üst düzey yöneticinin çok disiplinli bir risk algısına sahip olması gerekmektedir. Üstelik bunu zamana karşı yarışarak yaptığı için hata yapma ihtimali de artmaktadır. Zamanın algısı giderek daralmakta, bu da bizi sorunları basit algoritmalara indirgeme gerekliliğine itmektedir. Ekonomi, matematiksel modellerle ifade edilmeye çalışılmakta, ancak diğer yandan sosyal bir bilim olması sebebiyle insan davranışlarının öngörülemezliği yöneticilerin karar süreçlerini daha da karmaşık hâle getirmektedir.

Bu eser, geleneksel bir faaliyet kılavuzu olmaktan çok, yöneticilere geniş bir perspektif sunmayı amaçlamaktadır. Günümüz yöneticilerinde en sık karşılaşılan eksiklik, kendi alanlarında uzman olmalarına rağmen, diğer disiplinlerdeki karar ve sorumlulukları başkalarına bırakma eğilimidir. Oysa günümüz yöneticileri için sadece operasyonel faaliyetlerin yönetimi yeterli olmamakta, vergi ve hukuk mevzuatını da göz önünde bulundurmaları gerekmektedir.

Disiplinler arası bakış açısına sahip bir yönetici, en az 6 aylık öngörülü bir nakit akışı planına sahip olmalı ve bunu günlük olarak güncellemelidir. Nakit akışı, bir kâr-zarar tablosu değil, zamana yayılan bir ödemeler dengesi tahminidir. Bu nedenle her yöneticinin, kendine özel ve düzenli olarak güncellediği bir makroekonomik veri setine sahip olması büyük önem taşımaktadır. Bu veri seti, bankaların para politikalarını, döviz ve makroekonomik göstergeleri, vergi ve hukuk düzenlemelerini ve tüm bunların finansal tablolara etkilerini içermelidir.

Tüm bu unsurlar, bahsedilen çok disiplinli yönetim anlayışını oluşturmaktadır.

Bu çalışmada emeği geçen NSP, MonDef ve MK ekiplerine, ayrıca profesyonel vizyonları için Arsen Ayupov ve Olga Zobova'ya teşekkür ederim.

Umarız faydalı bulursunuz.

Saygılarımızla,

RUSYA 1
Coğrafya 1
Nüfus 2
Rusya'nın İdari Yapısı 3
Dış Politikası 4
Rusya Ekonomisi 5
Makroekonomik Göstergeler 6
Bankacılık Sistemi 7
Bankalarının Faaliyetleri ve Düzenlemeleri 8
Kurumsal Krediler 9
Tüketici Kredileri 10
Bankacılık Sektöründe Muhasebe ve Raporlama Standartları 11
İşletme Sermayesi (Finansmanı) için Genel Kriterler 12
Gümrük Politikası 13
İthalat Kısıtlamaları 14
Gümrük İşlemleri İçin Temel Belgeler 15
Yeniden İhracat 16
Gümrük Vergisi Teşvikleri 17
Özel Ekonomik Bölgeler ve Diğer Yapılar 18
Rusya'daki Özel Ekonomik Bölgeler (ÖEB) için Diğer Kriterler 20
Yabancı Yatırımlar 21
Bölgelere Göre Yabancı Yatırımları 23
Gayrimenkul Yatırımları 24
YARGI SİSTEMİ 25
Giriş 25
Yargı mercileri ve itiraz / temyiz süreci 26
Genel Yargı Mahkemeleri / Courts of General Jurisdiction 28
Devlet Arbitraj Mahkemeleri / State Arbitrazh Courts 29
İdari Yargı Usulleri / Administrative Judicial Proceedings 30
Uluslararası Tahkim / International Arbitration 31
İflas / Insolvency 33
Ticari Tüzel Kişilerin Türleri / Forms of Business Entities 36
Hukuki Temel / Legal Framework 36
Ticari Şirket Türleri / Forms of Business Entities 36
Anonim Şirketler / Joint-Stock Companies 37
Limited Şirketleri / Limited Liability Companies 38
Tam ve Komandit Ortaklıklar / Full and Limited Partnerships 38

Temsilcilikler ve Şubeler / Representative Offices and Branches 39
İşveren ile Çalışan İlişkileri Mevzuatı / Regulation of Employments 41
Yabancı Uyruklu Vatandaşların İstihdamı / Employment of Foreign Nationals and Stateless Persons 42
İş Sözleşmeleri / Employment Contracts 42
İşten Çıkarma / Dismissal 44
İşçi Sağlığı ile Güvenliğinin İhlali / Violation of Employment Law and Health and Safety Requirements 45
Sosyal Güvenlik / Social Security 46
Çalışma İzinleri / Work Permits 46
İş Sicil Defterleri / Labor Books 46
Zorunlu Politikalar ve Prosedürler / Mandatory Policies and Procedures 47
Asgari Ücret / Minimum Wage 48
Çalışma Süresi, Tatiller ve Çalışılmayan Günler / Working Time, Holidays and Non-working Days 48
Yıllık Ücretli İzinler, İzin, Hamilelik ve Doğum İzni / Vacations, Sick Leave, Maternity Leave 49
Tazminat / Compensation 49
Yaptırımlar / Sanctions 50
Sektörel Yaptırımlar / Sectoral Sanctions 50
Nasıl Uyulur / How to Comply 52
VERGİ VE MUHASEBE 53
Denetim (Audit) 53
Rusya'da Uygulanan Vergiler ve Harçlar 54
Vergi Denetimleri 54
Vergi Avantajları 55
Yabancı Kuruluşların Vergilendirilmesi 56
Transfer Fiyatlandırması 57
Kurumlar Vergisi 58
Katma Değer Vergisi (KDV) 61
Bireysel Gelir Vergisi (BGV) 62
Serbest Çalışan Vatandaşlar için Mesleki Gelir Vergisi 64
Sigorta Primleri 65
Kurumlar Mülkiyet Vergisi 66
Maden Çıkarma Vergisi (MÇV) 67
Basitleştirilmiş Vergilendirme Sistemi (BVS) 68

RUSYA

Coğrafya

Dünyanın en geniş topraklarına sahip olan Rusya Federasyonu, yaklaşık 17.1 milyon kilometrekarelik devasa yüzölçümüyle Avrasya kıtasının en büyük bölümünü kaplamaktadır. Kuzeyde Arktik Okyanusu'ndan güneyde Karadeniz'e, batıda Baltık Denizi'nden doğuda Bering Boğazı'na kadar uzanan ülke, 11 zaman dilimini kapsayacak kadar geniş bir alana yayılmıştır. Rusya'nın bu olağanüstü coğrafi konumu, hem Asya hem de Avrupa ile stratejik bağlantılar kurmasını sağlamaktadır.

Ülke coğrafi olarak batıda yer alan Avrupa Rusyası ve doğudaki Asya Rusyası (Sibirya) şeklinde belirgin iki ana bölgeye ayrılmaktadır. Avrupa Rusyası, Ural Dağları'nın batısında kalan ve ülkenin ekonomik, siyasi ve kültürel kalbi olan bölgedir. Burada başkent Moskova'nın yanı sıra, Rusya'nın kültür başkenti olarak bilinen Saint-Petersburg gibi önemli şehirler bulunmaktadır.

Verimli Kara Toprak (Çernozyom) kuşağının geniş alanlar kapladığı Moskova bandının güneyi bölgeler, Volga ve Don bağlantıları ile Karadeniz'den diğer dünya limanlarına ulaşarak global ölçekte buğday, arpa ve ayçiçeği gibi tarım ürünlerinin yetiştirilmesinde hayati öneme sahiptir. Rusya'nın tarım hasılatını büyük oranda özellikle Rostov, Krasnodar ve Stavropol bölgeleri oluşturmaktadır. Ayrıca, bu bölgelerdeki yoğun sanayi ve ticaret faaliyetleri, Rusya'nın ekonomik gücünün temelini oluşturmaktadır.

Asya Rusyası olarak adlandırılan Sibirya ise Ural Dağları'ndan başlayarak Pasifik Okyanusu'na kadar uzanan, dünyanın en büyük ve en az nüfuslu bölgelerinden biridir. Bu devasa alan, zengin doğal kaynaklarıyla Rus ekonomisinin bel kemiğini oluşturmaktadır. Sibirya'nın kuzey kesimlerinde tundra, güneyinde ise dünyanın en büyük orman ekosistemi olan tayga yer almaktadır. Bölgenin sert iklim koşullarına rağmen, petrol, doğalgaz ve değerli maden yatakları burayı Rusya için vazgeçilmez kılmaktadır.

Rusya'nın dağ sistemleri arasında en dikkat çekici olanı, Avrupa ve Asya'yı birbirinden ayıran Ural Dağları'dır. Güneyde ise Kafkas Dağları, 5.642 metreyle Avrupa'nın en yüksek noktası olan Elbruz Dağı'na ev sahipliği yapar. Orta Asya sınırındaki Altay Dağları ve Sayan Dağları, ülkenin mineral zenginliğinin önemli bir bölümünü barındırır. Kamçatka Yarımadası'ndaki aktif volkanlar ise Pasifik Ateş Çemberi'nin bir parçasını oluşturur ve bölgede sismik hareketlilik yaygındır.

Su Kaynakları	Özellikler
Volga Nehri	Avrupa'nın en uzun nehri. Büyük kültürel ve ekonomik öneme sahiptir.
Lena, Yenisey, Obi	Sibirya'nın ticarette önemli rol oynayan büyük nehirleri.
Baykal Gölü	Dünyanın en derin tatlı su gölü. Zengin bir biyoçeşitliliğe sahiptir.
Volga-Don Kanalı	Hazar Denizi ve Karadeniz'i birleştiren stratejik bir su yoludur.

Rusya'nın düzlükleri ülkenin tarımsal ve ekolojik zenginliğinin temelini oluşturur. Batı Sibirya Ovası, dünyanın en geniş bataklık sistemlerini barındırırken, Doğu Avrupa Ovası verimli çernozyom topraklarıyla ülkenin tahıl ambarıdır. Bu ovalar, Rusya'yı dünyanın önde gelen buğday ihracatçılarından biri yapar.

Ülkenin iklimi bölgeden bölgeye çarpıcı farklılıklar gösterir. Kuzeydeki tundra bölgelerinde permafrost tabakası yüzlerce metre derinliğe ulaşırken, orta kesimlerde karasal iklim hakimdir. Karadeniz kıyılarında ılıman iklim görülür ve Sibirya'nın doğusunda -67.7°C'ye varan rekor düşük sıcaklıklar kaydedilmiştir.

Doğal kaynaklar bakımından dünyanın en zengin ülkelerinden biri olan Rusya, petrol ve doğalgaz rezervleriyle küresel enerji piyasalarında kilit rol oynamaktadır. Kömür, demir cevheri, nikel, altın ve elmas gibi değerli madenler de ülke ekonomisine önemli katkı sağlamaktadır. Dünyanın en derin gölü olan Baykal (1.642 metre), dünya tatlı su rezervlerinin yaklaşık %20'sini barındırmaktadır. Yenisey, Lena ve Ob gibi büyük nehir sistemleri ise hem ulaşım hem de hidroelektrik enerji üretimi açısından büyük önem taşımaktadır. Bu su kaynakları, ülkenin enerji ihtiyacının önemli bir kısmını karşılamaktadır.

Nüfus

Rusya'nın nüfusu, Ocak 2025 yılı tahminlerine göre yaklaşık 146 milyon kişiye ulaşarak dünyada dokuzuncu sırada yer almaktadır. Bu geniş topraklara sahip devlet, önemli bir demografik çeşitliliğe sahiptir.

Nüfus Yoğunluğu

Nüfus yoğunluğu bölgelere göre büyük farklılıklar gösterir. Ülkenin Avrupa kısmı, özellikle Moskova ve Sankt-Peterburg gibi büyük şehirler, yüksek nüfus yoğunluğuna sahiptir. Buna karşılık, Sibirya ve Uzak Doğu'nun geniş bölgeleri oldukça seyrek nüfusludur. Bu bölgelerde ağırlıklı olarak doğal kaynak çıkarımıyla uğraşan topluluklar bulunur.

Nüfusun Bölgesel Dağılımı

Bölge	Özellikler
Avrupa Yakası	Moskova ve St. Petersburg gibi büyük şehirlerde nüfus yoğunluğu oldukça yüksek.
Sibirya	Nüfus seyrek; doğal kaynaklar (petrol, gaz, madenler) ekonomide kritik rol oynuyor.
Uzak Doğu	Çok geniş alanlara yayılmış düşük nüfus; stratejik öneme sahip sınır bölgeleri.

Demografik Yapı

Rusya'nın demografik yapısı çeşitli faktörlerin etkisiyle şekillenir. Nüfus dinamiklerinde doğum oranı kilit rol oynar. Ortalama yaşam süresi erkeklerde yaklaşık 68 yıl, kadınlarda ise 78 yıldır. Nüfusun %75'inden fazlası şehirlerde yaşaması yüksek derecede kentleşmeyi gösterir.

Diller ve Etnik Yapı

Rusya, 190'dan fazla etnik grup ve çok sayıda dilin konuşulduğu çok uluslu bir ülkedir. Resmi dil tüm ülkede kullanılan Rusçadır. Ancak Tataristan, Çuvaşistan, Başkurdistan, Çeçenistan ve Yakutistan gibi bölgelerde Tatarca, Çuvaşça, Başkurtça, Çeçence ve Yakutça gibi diller de konuşulmakta ve kullanılmaktadır.

Göç Hareketleri

Ülkeye eski Sovyet cumhuriyetlerinden, özellikle Orta Asya ve Kafkasya'dan yoğun göçmen akını olmaktadır. Ayrıca iç göç de dikkat çeker; kırsal kesimden birçok kişi Moskova ve Sankt-Peterburg gibi büyük şehirlere taşınır. Bu eğilim her ne kadar bütün dünyada sosyo-ekonomik bir gerçeklik olarak karşımıza çıksa da modern Rusya'da Sovyetler halk difüzyonunun gözlenmesi adına belirtmeye ihtiyaç duymaktadır.

Etnik Dağılım

Rusya çok uluslu bir devlettir. Nüfusun yaklaşık %80'ini Ruslar oluşturur. İkinci büyük etnik grup, nüfusun %4'ünü temsil eden Tatarlardır. Geri kalan %16'lık kısımda Ukraynalılar, Başkurtlar, Çuvaşlar ve diğer etnik gruplar yer alır.

Devlet Politikaları ve Öngörüler

Rusya hükümeti, son yıllarda belirginleşen bireysellik kaynaklı demografik krizle mücadele etmek ve nüfusun sürdürülebilir büyümesini sağlamak amacıyla kapsamlı politikalar uygulamaktadır. Bu çerçevede, aile dostu politikalar ön plana çıkmakta olup, çocuklu ailelere yönelik "anne sermayesi" adı verilen önemli maddi destek paketleri sunulmaktadır. İkinci ve sonraki çocuklar için verilen bu destekler 1 milyon rubleye (12,500 ABD doları) kadar ulaşmaktadır.

Vergi politikalarında ise çocuk sahibi olan ailelere önemli kolaylıklar getirilmiştir. Gelir vergisi indirimleri, konut kredilerinde faiz oranlarının düşürülmesi ve eğitim yardımları gibi teşvikler uygulanmaktadır.

Göç politikaları da demografik stratejinin önemli bir ayağını oluşturmaktadır. Eski SSCB ülkelerinden, özellikle Kazakistan, Özbekistan ve Ukrayna'dan gelen etnik Rus göçmenler için vatandaşlık süreçleri büyük ölçüde basitleştirilmiştir. 2019'da uygulamaya konulan "Devlet Göç Politikası Konsepti" çerçevesinde, nitelikli göçmenler için özel programlar geliştirilmiştir.

Uzmanların gelecek projeksiyonları, Rusya'nın demografik dengesini korumak için bu politikaların önümüzdeki yıllarda da artarak devam edeceğini göstermektedir. Devlet İstatistik Kurumu Rosstat'ın tahminlerine göre, 2030 yılına kadar nüfusun 150 milyon sınırını koruması hedeflenmektedir.

Rusya'nın İdari Yapısı

Rusya, yüzölçümünde dünyanın en büyük ülkesidir ve federal bir sistemle yönetilir. Rusya, 89 federal birimden oluşur ve bu birimler beş ana kategoriye ayrılır.

Kategori	Özellikler	Örnekler
Kraylar (Federal Bölgeler)	Geniş coğrafi alanları kapsayan idari birimler	Krasnoyarsk Krayı, Primorski Krayı
Cumhuriyetler	Kendi anayasaları ve resmi dilleri bulunan etnik özerk bölgeler	Tataristan, Çeçenistan, Başkurdistan
Oblastlar (Bölgeler)	Standart idari birimler; eyalet benzeri yapılar	Moskova Oblastı, Sverdlovsk Oblastı
Özerk Okruglar	Küçük etnik gruplara özerklik tanınan bölgeler	Yamalo-Nenets Özerk Okrugu
Federal Statülü Şehirler	Özel yönetim statüsüne sahip büyük şehirler	Moskova, St. Petersburg, Sivastopol

Temel Yönetim Sistemi

Rusya, üç temel erk üzerine kurulu federal başkanlık sistemiyle yönetilir:

- Yürütme Erki: Cumhurbaşkanı ve hükümet (başbakan ve bakanlıklar).
- Yasama Erki: Federal Meclis (Federasyon Konseyi ve Devlet Duması).
- Yargı Erki: Anayasa Mahkemesi, Yüksek Mahkeme ve diğer federal mahkemeler.

Rusya Federasyonu'nun devlet yapısı yürütme, yasama ve yargı erklerinden oluşmaktadır. Yürütme erki Cumhurbaşkanı ve Başbakan tarafından temsil edilir. Cumhurbaşkanı devletin en üst düzey yetkilisi olarak hükümeti atamakta, dış politikayı belirlemekte ve silahlı kuvvetlere komuta etmektedir. Başbakan ise hükümetin çalışmalarından sorumlu olup Cumhurbaşkanı tarafından atanmakta ve Federal Meclis tarafından onaylanmaktadır.

Yasama erki, iki kamaralı Rusya Federal Meclisi'nce yerine getirilir. Federasyon Konseyi (Üst Meclis), her federal birimden iki temsilcinin katılımıyla oluşurken, Devlet Duması (Alt Meclis) halk tarafından seçilen 450 milletvekilinden meydana gelmektedir. Temel yasaların onaylandığı merci Devlet Duması'dır.

Yargı erki ise üç temel organa dayanmaktadır: Anayasa Mahkemesi yasaların anayasaya uygunluğunu denetlerken, Yüksek Mahkeme ceza ve medeni davalarda en üst temyiz mercii olarak görev yapmaktadır. Ticari ve ekonomik anlaşmazlıklar ise Ticaret (Arbitraj) Mahkemeleri tarafından çözüme kavuşturulmaktadır. Bu üç erkin uyumlu çalışması Rusya'nın devlet mekanizmasının temelini oluşturmaktadır.

Federal Bölgeler

Rusya, 8 federal bölgeye ayrılmıştır. Her bölge, cumhurbaşkanının atadığı bir temsilci tarafından yönetilir.

Federal Bölge	Temel Özellikler
Merkez Federal Bölge	Rusya'nın siyasi ve ekonomik merkezi. Moskova bu bölgede yer alır.
Sibirya Federal Bölgesi	Doğal kaynaklar (petrol, gaz, madenler) açısından zengin.
Uzak Doğu Federal Bölgesi	Asya-Pasifik bölgesine stratejik konumu ve büyük enerji kaynakları ile öne çıkar.

Federal birimler, kendi yerel yönetim organlarını oluşturma yetkisine sahiptir. Bu kapsamda belediye idareleri şehir yönetimlerini üstlenirken, ilçe ve köy meclisleri yerel düzeyde karar alma süreçlerini yürütmektedir.

Rusya federal bir devlet olmakla birlikte, merkezi yönetim oldukça güçlü bir konuma sahiptir. Cumhuriyetler ve özerk bölgeler, kendi anayasalarını oluşturabilme ve resmi diller belirleyebilme hakkına sahiptirler. Ancak dış politika, güvenlik ve ekonomi gibi stratejik konularda bu birimler merkezi hükümete bağlıdır.

Bu yapı, Rusya'nın hem çeşitliliğini koruyan hem de merkezi otoriteyi güçlendiren dengeli bir sistem oluşturmasını sağlamaktadır. Yerel özerklik ile merkeziyetçilik arasındaki bu denge, ülkenin bütünlüğünü korurken bölgesel farklılıklara da saygı gösteren bir yönetim modeli sunmaktadır.

Dış Politikası

Rusya, geniş toprakları, doğal kaynakları ve tarihi bir süper güç statüsüyle uluslararası arenada önemli bir rol oynar. Dış politikası, çok kutupluluk, jeopolitik çıkarlarını korumaya, eski statüsünü yeniden kazanmaya ve Batı'nın etkisini sınırlamaya dayanır.

Dış Politikanın Temel İlkeleri

Rusya'nın dış politika stratejisi, dünyada stratejik dengeyi korumayı ve çok kutuplu bir dünya düzenini desteklemeyi hedefler. Başlıca amaçları arasında jeopolitik çıkarların korunması, bölgesel iş birliğinin güçlendirilmesi ve küresel etkinin genişletilmesi yer alır.

Temel İlkeler	Kriterler
Çok Kutupluluk	Tek kutuplu dünya düzenine karşı çıkma ve çok kutuplu sistemin desteklenmesi.
Egemenlik	Ulusal egemenliğin korunması ve dış müdahalelere karşı direnç gösterilmesi.
"Yakın Çevre" Politikası	Eski Sovyet cumhuriyetleriyle stratejik ilişkilerin sürdürülmesi ve etki alanının korunması.

Bölgesel İlişkiler

Rusya'nın dış politika faaliyetlerinin temel vektörleri şunlardır:

1. Batı (ABD ve AB); NATO'nun genişlemesi ve yaptırımlar, temel anlaşmazlık konularıdır. Bununla birlikte Avrupa, Rus enerji ve hammadde kaynaklarına bağımlılığı nedeniyle stratejik bir ortak olarak kalacak görünmektedir.

2. Asya; Çin, enerji ve savunma alanlarında stratejik bir ortaktır. Hindistan, askeri ve teknolojik alanlarda önemli bir müttefiktir.

3. Orta Doğu ve Kafkaslar; Askeri varlıkları, kültürel bağları ve İran ile enerji iş birliği, Rusya'nın bölgedeki sosyo-ekonomik etkisini güçlendirir.

4. Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT); Eski Sovyet cumhuriyetlerindeki stratejik nüfuzun korunması öncelikli bir hedeftir.

Bölge	İlişkilerin Temel Dinamikleri
Batı	NATO ile gerilimler, Batı yaptırımları, Avrupa'nın Rus enerji kaynaklarına bağımlılığı
Asya	Çin ile enerji işbirliği, Hindistan ile askeri ve teknolojik ortaklık
Orta Doğu	Suriye ve İran ile stratejik ittifaklar, bölgesel nüfuz mücadelesi
BDT	Eski Sovyet ülkelerinde etki alanını koruma, ekonomik ve askeri işbirliği (Örn: Belarus, Kazakistan)

Uluslararası Örgütlerle İşbirlikleri

Birleşmiş Milletler (BM) ve Güvenlik Konseyi'ndeki daimi üyeliği, Şanghay İş Birliği Örgütü (ŞİÖ) ile Asya'da etkinlik. BRICS (Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin, Güney Afrika) ekonomik iş birliği platformu

Örgüt	Amaç ve Rolü
BRICS	Brezilya, Hindistan, Çin ve Güney Afrika ile ekonomik ve siyasi işbirliğini geliştirmek.
Şangay İşbirliği Örgütü (ŞİÖ)	Çin ve Orta Asya ülkeleriyle güvenlik, ticaret ve enerji alanlarında bağları güçlendirmek.
Avrasya Ekonomik Birliği (AEB)	Eski Sovyet cumhuriyetleriyle (Belarus, Kazakistan vb.) ekonomik entegrasyon sağlamak.
Birleşmiş Milletler (BM)	Güvenlik Konseyi'ndeki daimi üyelik ve küresel kararlarda veto yetkisi kullanmak.

Rusya Ekonomisi

Rusya Federasyonu ekonomisi, geniş doğal kaynakları ve stratejik jeopolitik konumu sayesinde dünya ekonomisinde önemli bir rol oynar. Ancak ekonomik büyüme dinamikleri büyük ölçüde enerji kaynaklarına bağlıdır ve yaptırımlar gibi dış faktörlerden etkilenir. Bu durumu daha detaylı inceleyelim.

Ekonomik Büyüme

Rusya'nın ekonomik büyümesi, petrol ve doğal gaz fiyatlarındaki değişimlerle ve dış politikadaki itibarı ile doğrudan bağlantılıdır. 2024 yılı itibarıyla ülkenin nominal GSYİH'si yaklaşık 2,3 trilyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir. Satın alma gücü paritesine göre Rusya, küresel sıralamada ilk beş içinde yer alır.

Ekonomik Yapının Temel Özellikleri

Rusya, devlet kontrolü ile piyasa ekonomisi unsurlarını birleştiren karma bir ekonomik sistem uygular. Ekonomi, çeşitli sektörlerdeki faaliyetlerle desteklenir.

Sektörel Analiz

Enerji ve Doğal Kaynaklar; Rusya, dünyanın en büyük enerji üreticilerinden biridir ve doğal gaz ihracatında lider konumdadır. Enerji sektörü, devlet gelirlerinin önemli bir bölümünü oluşturur.

Kaynak	Özellikler
Petrol ve gaz	Avrupa'ya gaz ihracatında lider konum. Enerji sektörü ekonominin temelini oluşturur.
Diğer kaynaklar	Altın, elmaslar, kömür ve nadir metaller ihracatta önemli rol oynar.

Sanayi; Rusya, savunma sanayisi ve uzay teknolojilerinde dünya liderlerindendir. Ayrıca güçlü metalurji hammadde kaynaklarına ve altyapısına sahiptir.

Endüstri	Özellikler
Savunma ve Uzay	Askeri teçhizat ve uzay teknolojileri üretiminde dünya liderlerinden biri.
Kimya ve Metalurji	Gelişmiş alüminyum ve demir-çelik üretim kapasitesine sahip.

Tarım; Rusya, dünyanın en büyük buğday ihracatçısıdır. Diğer birçok tahıl ürününde de ya biirinci ya da ilk üç arasındadır. Geniş tarım arazileri ve elverişli iklim, ve en önemlisi tarımda vazgeçilmez olan düşük enerji maliyetleri sektörün gelişimine büyük katkı sağlar. Son on yılda modernizasyon eksikliklerini, verimlilik artışını çiftçilere sağladığı özel / sirküle fonlarla başarılı bir şekilde tamamlamaktadır.

Hizmet Sektörü; Hizmet sektörü, özellikle finans ve turizm alanlarında büyüme göstermektedir. Moskova, bölgesel bir finans merkezi haline gelirken, turizm sektörü Moskova ve Sankt-Peterburg gibi tarihi şehirlerde yoğunlaşmıştır.

Hizmet Sektörü	Özellikler
Finans	Moskova, bölgesel bir finans merkezi olarak gelişmektedir.
Turizm	Tarihi şehirler önemli sayıda turist çekmektedir.

Dış Ticaret

Rusya Federasyonu'nun dış ticaret yapısı, ülkenin zengin doğal kaynakları ve sanayi ihtiyaçları doğrultusunda şekillenmektedir. İhracatında petrol, doğal gaz, metaller ve tarım ürünleri öne çıkmaktadır. Bu ürünler Rusya'nın dünya pazarlarındaki en önemli gelir kaynaklarını oluşturmaktadır.

İthalat tarafında ise elektronik ürünler, sanayi ekipmanları ve ilaçlar başlıca kalemleri teşkil etmektedir. Rusya'nın bu ürünlere olan ihtiyacı, yerli üretimin yetersiz kaldığı alanlarda belirginleşmektedir.

Ülkenin başlıca ticaret ortakları arasında Çin, Avrupa Birliği ülkeleri, Türkiye, Hindistan ve diğer BRICS ülkeleri yer almaktadır. Bu ülkelerle olan ticari ilişkiler, Rusya'nın küresel ekonomideki konumunu güçlendiren önemli unsurlardır. Özellikle enerji kaynaklarına dayalı ticaret, Rusya'nın dış politika stratejilerinde belirleyici rol oynamaktadır.

Makroekonomik Göstergeler

Rusya'nın makroekonomik göstergeleri esasında geniş doğal kaynaklara ve enerji ihracatına dayanan ekonomik yapısını yansıtır. Küresel ekonomik ve politik gelişmeler ile yaptırımların etkisine rağmen son yıllardaki temkinli ve sürdürülebilen ekonomi politikaları perspektifi itimat veren bir görünüm sergilemektedir. Devlet kurumlarının ve bankalarının ekonomi üzerindeki belirleyici etkileri kendine has bir başarı modeli sunmaktadır.

Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYİH)

Büyüklük ve Büyüme Hızı: Rusya'nın nominal GSYİH'si yaklaşık 2,3 trilyon dolar olup, bu onu dünyanın en büyük 11. ekonomisi yapmaktadır. 2024 büyüme hızı %4,1 iken 2025 yılı için öngörülen büyüme hızı %1,5'dur. Gerilimli jeopolitik gelişmelere rağmen oluşan bu değerler enerji kaynakları fiyatlarının toparlanması ve Asya pazarlarıyla ticari bağların güçlenmesiyle açıklanmaktadır. GSYİH'nın ana bileşenleri sanayi (%27), hizmetler (%67) ve tarım (%6) sektörleridir. Enerji sektörü (petrol ve gaz) GSYİH'nın yaklaşık %20'sini oluşturur.

Enflasyon

2024 yılı enflasyonu %9 civarında gerçekleşirken, 2025 yılı sonu itibarıyla enflasyon oranının %8 civarında olması beklenmektedir. Enflasyon, küresel enerji fiyatlarındaki dalgalanmalar ve iç tüketici talebi tarafından şekillenmektedir. Rusya Merkez Bankası, enflasyonu kontrol altında tutmak için iş dünyasının baskılarına rağmen sıkı bir para politikası izlemektedir.

İşsizlik Oranı

Rusya, %2,5 gibi düşük bir işsizlik oranı sergilemektedir. İşgücü piyasası büyük ölçüde enerji sektörü, inşaat ve tarıma bağlıdır. Nüfusun azalma eğilimine rağmen, göç politikaları ve istihdam teşvik programları sayesinde işgücü kaynakları desteklenmektedir.

Para Politikası ve Faiz Oranları

Şubat 2025 itibarıyla Rusya Merkez Bankası'nın kilit politika faizi %21'dir. Enflasyonu kontrol etmek, döviz piyasasını stabilize etmek, Ruble'nin değerini korumak ve uluslararası yaptırımların etkisini azaltmak hedeflenmektedir.

Dış Ticaret

Rusya, özellikle enerji ve doğal kaynaklar alanında dünyanın önde gelen ihracatçılarından biridir:

İhracat:

2024 yılında toplam ihracat 475 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Başlıca ihraç ürünleri: Petrol, doğal gaz, metaller ve tarım ürünleri (özellikle buğday). Başlıca ticaret ortakları: Çin, Hindistan ve Avrupa Birliği ülkeleri.

İthalat:

Aynı dönemde ithalat 381 milyar dolar olmuştur. Başlıca ithal ürünler yüksek teknolojili ürünler, sanayi ekşpmanları, ilaçlar ve otomobiller olmakla birlikte,

Cari İşlemler Dengesi

2024 yılında 94 milyar dolar cari işlemler fazlası beklenmektedir. Bunun ana kaynağı enerji ihracatından oluşan gelirler olurken Asya ülkeleriyle artan ticari ilişkiler, yaptırımlarının etkisini dengelemeye yardımcı olmaktadır.

Kamu Maliyesi

Devlet borcunun GSYİH'ye oranı %20,76'dır. Bütçe Gelirleri: 65.808 trilyon ruble. Bütçe Giderleri: 69.334 trilyon ruble. Bütçe açığı, altyapı yatırımları ve sosyal harcamalarla ilişkilidir.

Altın ve Döviz Rezervleri

Rusya'nın uluslararası rezervleri 606,7 milyar dolar seviyesindedir. Bu rezervler, döviz kuru istikrarını sağlamak ve ekonomik dalgalanmaları hafifletmek için kullanılmaktadır.

Enerji ve Doğal Kaynaklar

Dünyanın en büyük doğal gaz rezervlerine, ikinci en büyük kömür rezervlerine, sekizinci en büyük petrol rezervlerine sahiptir. Böylelikle Rusya, dünyanın en büyük doğal gaz ihracatçısı, ikinci en büyük doğal gaz üreticisi, ikinci en büyük petrol ihracatçısı ve üreticisi, üçüncü en büyük kömür ihracatçısıdır. 2024 itibarıyla enerji sektöründen elde edilen gelirler, bütçenin yaklaşık %30'unu oluşturmaktadır.

Avrupa ile enerji ticaretindeki kısıtlamalar, Çin, Hindistan ve diğer Asya ülkelerine yapılan ihracattaki artışla dengelenmektedir.

Bankacılık Sistemi

Rusya bankacılık sistemi, en üstte Rusya Merkez Bankası (RMB) ve ikinci seviyede ticari bankalar ile diğer finans kuruluşlarının yer aldığı iki seviyeli bir yapı olarak işler. Sistemin yapısına ilişkin genel bakış aşağıda sunulmuştur:

Rusya Merkez Bankası (RMB)

Merkez Bankası, tüm bankacılık sistemi için düzenleyici ve denetleyici otorite işlevlerini yerine getirir. Para politikası, para arzı, finansal istikrar ve finans kuruluşlarının düzenlenmesinden sorumludur.

Rol	Fonksiyonlar
Düzenleyici Kurum	Ticari bankaların ve finansal kuruluşların denetim ve lisanslama süreçlerini yürütür.
Para Politikası Yöneticisi	Enflasyon kontrolü ve ekonomik büyümeyi yönetmek için kilit faiz oranlarını belirler.
Rezerv ve Döviz Yöneticisi	Ulusal altın-döviz rezervlerini ve döviz kuru politikalarını yönetir.
Ödeme Sistemleri Denetçisi	Ülke genelinde güvenli ve etkin ödeme sistemlerinin işleyişini sağlar.

Rusya'daki ticari bankalar çeşitli finansal hizmetler sunar ve üç ana kategoriye ayrılır:

Tür	Açıklama
Devlet Bankaları	Sberbank ve VTB gibi büyük bankalar, varlık hacmi ve müşteri sayısı bakımından pazara hakimdir.
Özel Bankalar	Devlet kontrolünden bağımsız olarak faaliyet gösterir ve perakende ile kurumsal müşterilere hizmet verir.
Yabancı Bankalar	Kurumsal müşterilere ve uzmanlaşmış niş alanlara odaklanır, Rusya pazarında sınırlı bir varlığa sahiptir.

Bankalar

Rusya'daki bazı bankalar ve finans kuruluşları, belirli ekonomik sektörlere veya kalkınma önceliklerine odaklanmıştır.

Kurum Türü	Amaç
Kalkınma Bankaları	VEB.RF gibi bankalar, büyük altyapı projelerini ve ekonominin stratejik sektörlerini finanse eder.
Tarım ve Sanayi Bankaları	Tarım sektörünün ve sanayinin finansal ihtiyaçlarını karşılar.

Bankacılık Dışı Finans kuruluşları ise yeterince hizmet almayan nüfus gruplarına alternatif finansal hizmetler sağlar.

Kurum Türü	Amaç
Kredi Kooperatifleri	Kırsal bölgelerde küçük ölçekli finansal hizmetler sağlar.
Mikrofinans Kuruluşları	Geleneksel bankalar tarafından reddedilen bireylere ve küçük işletmelere küçük krediler sunar.

Rusya Bankacılık Sisteminin diğer benzer ülkelerden ayrılan temel özelliklerinin başında piyasanın az sayıda büyük devlet bankası tarafından kontrol edilmesi gelmektedir. Bunun yanında Merkez Bankası finansal istikrarı korumak için katı önlemler uygular (likidite kontrolü, sermaye yeterliliği, kara para aklamayla mücadele). Ayrıca Rus bankaları, gelişmiş mobil ve çevrimiçi hizmetler sunarak dijital bankacılıkta lider konumdadır.

Rusya bankacılık sistemi, merkezi düzenlemeyi çeşitli finansal ihtiyaçları karşılama yeteneğiyle birleştirir. Ancak dış ekonomik baskılar ve jeopolitik faktörler, sektörün istikrarını önemli ölçüde etkilemektedir. Dijital teknolojilerin benimsenmesi ve uzmanlaşmış finans kurumlarının gelişimi, bankacılık hizmetlerinin modernizasyonu ve çeşitlendirilmesine yönelik çabaları göstermektedir.

Bankalarının Faaliyetleri ve Düzenlemeleri

Rus bankaları, hem bireysel hem de kurumsal müşterilere hizmet vererek çeşitli finansal operasyonlar yürütür. Rusya Merkez Bankası (RMB), finansal istikrarı korumak ve tüketicileri güvence altına almak için bu faaliyetleri düzenler.

Rus Bankalarının Temel Faaliyet Alanları

Bireysel Bankacılık:

- Mevduat Hesapları: Tasarruf ve cari hesaplarla ilgili işlemler.
- Tüketici Kredileri: Bireysel krediler, ipotek, kredi kartları.
- Ödeme Hizmetleri: Yurt içi ve uluslararası para transferleri, dijital cüzdanlar.

Kurumsal Bankacılık:

- Kredilendirme: İşletme ve yatırım projelerinin finansmanı.
- Ticari Finansman: İthalat-ihracat araçları, akreditifler.
- Likidite Yönetimi: Nakit akışı desteği.

Bunların yanında yatırım bankacılığı kapsamında hisse senedi, tahvil ve türev ürün ticareti yapılmakta, şirket birleşme ve satın almalarda danışmanlık hizmetleri verilmektedir. Menkul kıymet ihraç süreçlerinde ise underwriting desteği sağlanmaktadır.

Döviz işlemleri alanında döviz alım-satımı ve risk yönetimi çözümleri sunulurken, varlık yönetimi hizmetleri kapsamında sermaye yönetimi ve yatırım fonları gibi ürünler bulunmaktadır. Dijital bankacılıkta mobil uygulamalar ve çevrimiçi platformlar aracılığıyla fintek şirketleriyle iş birlikleri geliştirilmektedir.

Düzenleyici Çerçeve

Rusya Merkez Bankası (RMB), ülkenin finansal sisteminin istikrarını sağlamak ve sürdürülebilir ekonomik büyümeyi desteklemek amacıyla kapsamlı bir denetim ve düzenleme çerçevesi uygulamaktadır. Bu sistem, yalnızca bankacılık sektörünün güvenilirliğini artırmayı ve verimliliği yükseltmeyi hedeflemekle kalmayıp, aynı zamanda finansal piyasalarda şeffaflığı ve adaleti sağlamayı da amaçlamaktadır.

RMB'nin düzenleyici çerçevesi, katı lisanslama süreçleri ve ihtiyati standartlarla başlamaktadır. Bankalar, uluslararası standartlara uyumlu olarak belirlenen Basel III kriterlerine göre en az %8 minimum sermaye yeterlilik oranını sağlamak zorundadır. Likidite yönetimi konusunda, Likidite Kapsam Oranı (LCR) ve Net Stabil Fonlama Oranı (NSFR) gibi göstergeler yakından takip edilmekte; kredi, piyasa ve operasyonel risklerin yönetimi ise titizlikle denetlenmektedir.

Denetim süreçleri, düzenli saha incelemeleri ve risk bazlı değerlendirmeleri içeren çok katmanlı bir yapıya sahiptir. Uyumsuzluk tespit edildiğinde, para cezalarından lisans iptaline kadar uzanan kademeli yaptırımlar devreye girmektedir. Özellikle tüketici haklarının korunmasına büyük önem verilmekte, şeffaf ücret politikaları ve standart sözleşmelerin kullanımı zorunlu tutulmaktadır.

Kara para aklama ve terör finansmanıyla mücadele kapsamında, gelişmiş "Müşterini Tanı" (KYC) prosedürleri uygulanmakta ve şüpheli işlemler anında Rosfinmonitoring'e otomatik olarak bildirilmektedir. Politika açısından önemli kişiler (PEP'ler) için ise ek denetim mekanizmaları ve daha sıkı kontrol önlemleri hayata geçirilmiştir.

Rus finans sektörü, uluslararası yaptırımlar ve SWIFT sisteminden çıkarılma riski gibi ciddi zorluklarla karşı karşıyadır. Devlet bankalarının sektördeki baskınlığı ve döviz kuru dalgalanmalarının yarattığı belirsizlikler de diğer önemli sorunlar arasında yer almaktadır. Bununla birlikte, dijital bankacılık, fintek inovasyonları, yerel ödeme sistemlerinin geliştirilmesi ve yeşil finansman gibi alanlarda önemli fırsatlar bulunmaktadır.

Mevduat güvence sistemi, bireysel tasarrufları 1.4 milyon rubleye kadar sigortalamaktadır. Mevduat Sigortası Ajansı (DIA), operasyonel bağımsızlığını korurken, sigorta fonunun yeterliliği düzenli olarak analiz edilmekte ve gerekli durumlarda fon takviyeleri yapılmaktadır.

RMB'nin bu kapsamlı düzenleyici yaklaşımı, finansal istikrarı korurken aynı zamanda yenilikçi çözümlerin gelişimine de olanak tanımaktadır. Geleneksel bankacılık uygulamaları ile dijital dönüşüm arasında sağlanan denge, sistemin temel hedeflerinden birini oluşturmaktadır. Bu çerçeve, Rus finans sektörünün hem iç hem de dış şoklara karşı direncini artırmayı ve uzun vadeli sürdürülebilirliği sağlamayı amaçlamaktadır.

Kurumsal Krediler

Rusya'da kurumsal kredilendirme sistemi, ülkenin ekonomik yapısını, düzenleyici ortamını ve tarihsel mirasını yansıtan dinamik bir yapıya sahiptir. Belirli zorluklara rağmen sistem, özellikle stratejik açıdan önemli sektörlerde iş dünyası için önemli fırsatlar sunarken, aynı zamanda finansal istikrarın korunmasına da katkıda bulunmaktadır.

Devlet Bankalarının Hakimiyeti ve Stratejik Rolü

Sberbank, VTB ve Gazprombank gibi devlet kontrolündeki büyük bankalar, kurumsal kredilendirme piyasasında belirleyici bir rol oynamaktadır. Bu bankalar, enerji, savunma sanayi ve altyapı gibi devlet destekli büyük ölçekli projelerin finansmanına öncelik vererek, ekonominin kritik sektörlerine istikrarlı kaynak sağlamaktadır. Devlet bankalarının bu odaklanması, hem ulusal güvenlik hem de ekonomik kalkınma hedefleriyle uyumlu bir strateji izlemektedir.

Sektörel Odak ve KOBİ'lerin Konumu

Rusya'nın kurumsal kredi piyasası, doğal kaynaklar, tarım ve ağır sanayi gibi geleneksel olarak güçlü sektörler üzerinde yoğunlaşmış durumdadır. Bu sektörler, hem federal hem de bölgesel düzeydeki özel destek programlarıyla teşvik edilmekte, verimlilik artışı ve ihracat potansiyelinin geliştirilmesi hedeflenmektedir. Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler (KOBİ'ler) ise kredi temininde nispeten daha fazla zorluk yaşamakla birlikte, fintek çözümlerinin yaygınlaşması ve hedefli devlet destek programları sayesinde finansmana erişimleri giderek iyileşmektedir.

Teminat Politikaları ve Risk Yönetimi

Rus bankaları, genellikle taşınmaz ipoteği, endüstriyel ekipman rehni veya mali garantiler şeklinde yüksek teminatlar talep ederek ihtiyatlı bir kredi politikası izlemektedir. Bu yaklaşım, kısa vadede kredi hacmini sınırlayıcı bir etki yaratabilse de, orta ve uzun vadede daha istikrarlı bir finansal ortamın oluşmasına katkıda bulunmakta ve bankacılık sisteminin dayanıklılığını artırmaktadır.

Jeopolitik Etkenler ve Uyum Stratejileri

Uluslararası yaptırımlar gibi dış baskılara rağmen, Rus bankacılık sistemi iç finansman kaynaklarına yönelerek ve alternatif ödeme sistemleri geliştirerek önemli bir uyum kapasitesi göstermiştir. Hükümet tarafından uygulanan döviz kuru kontrol mekanizmaları ve ihracatçı şirketlere yönelik özel destek paketleri, uluslararası ticaret yapan firmaların döviz dalgalanmalarından olumsuz etkilenmesini sınırlandırmayı amaçlamaktadır.

Kredi Koşulları ve Devlet Teşvikleri

Rusya'da kurumsal kredilendirme şartları, yüksek temel faiz oranları ve genellikle kısa sayılabilecek (3-5 yıl) geri ödeme vadeleri gibi makroekonomik faktörlerden önemli ölçüde etkilenmektedir. Ancak tarım, yenilenebilir enerji ve ileri imalat sanayi gibi öncelikli sektörlerde sunulan devlet sübvansiyonları ve vergi avantajları, bu olumsuz faktörleri kısmen dengelemekte ve yenilikçi yatırımları teşvik etmektedir.

Banka-Müşteri İlişkilerinin Önemi

Rusya'nın kurumsal kredilendirme kültürünün ayırt edici bir özelliği, bankalar ile müşteri firmalar arasındaki uzun vadeli ve kişiselleştirilmiş ilişkilerin önemidir. Deneyimli müşteri temsilcileri tarafından yürütülen bireysel yaklaşım, karşılıklı güveni pekiştirmekte, kredi onay süreçlerini kolaylaştırmakta ve taraflar arasında stratejik ortaklıkların gelişmesine zemin hazırlamaktadır.

Dijitalleşmenin Dönüştürücü Etkisi

Rus bankaları, kurumsal kredilendirme süreçlerini optimize etmek amacıyla dijital teknolojilere giderek daha fazla yatırım yapmaktadır. Çevrimiçi başvuru platformları, otomatik kredi skorlama sistemleri ve yapay zeka destekli risk analiz araçları, hem operasyonel verimliliği artırmakta hem de karar alma süreçlerini hızlandırmaktadır. Fintek şirketleriyle kurulan stratejik iş birlikleri ise özellikle KOBİ'lerin kredi kaynaklarına erişimini kolaylaştırarak, piyasanın daha az hizmet alan segmentlerinde büyüme fırsatları yaratmaktadır.

Rusya'da kurumsal kredilendirme mekanizması, enerji, tarım ve sanayi gibi ülkenin stratejik öncelik taşıyan sektörlerine güvenilir finansman desteği sağlamaya devam etmektedir. Yüksek teminat gereklilikleri ve jeopolitik belirsizlikler önemli zorluklar olarak varlığını sürdürse de, dijital dönüşüm süreçleri ve hedefli devlet politikaları daha kapsayıcı, esnek ve dinamik bir finansal ekosistemin oluşumuna katkı sağlamaktadır. Piyasanın bu kendine özgü özelliklerini doğru okuyabilen ve uyum stratejileri geliştirebilen şirketler, değişen ekonomik koşullarda rekabet avantajı elde edebilecek konumdadır.

Tüketici Kredileri

Rusya'da tüketici kredileri, iç tüketimi destekleme ve ekonomik büyümeyi teşvik etmede önemli bir rol oynar. Orta sınıfın büyümesi ve dijital bankacılık hizmetlerinin kullanımının artmasıyla sektör, son yıllarda önemli bir gelişim kaydetti.

Tüketici Kredilendirmesinin Temel Özellikleri

Piyasa Talebindeki Artış Harcanabilir gelirlerin artması ve finansal hizmetlere erişimin iyileşmesi, tüketici kredilerine olan talebi artırdı. Bireysel krediler, kredi kartları ve araç kredileri gibi ürünler, özellikle kentsel tüketiciler arasında popülerdir.

Dijital Dönüşüm: Rus bankaları, kredi başvuru sürecini kolaylaştırmak için dijital platformları aktif şekilde kullanıyor. Mobil bankacılık uygulamaları ve çevrimiçi platformlar, anında onay ve kişiselleştirilmiş kredi teklifleri sunarak borçlanmayı daha erişilebilir hale getiriyor.

Faiz Oranları ve Kredi Şartları: Rusya'da tüketici kredilerinin faiz oranları, makroekonomik duruma bağlıdır. Batı standartlarına kıyasla yüksek görünseler de, rekabetçi teklifler ve devlet programları belirli kesimler için borçlanma maliyetini düşürmeye yardımcı olur.

Sosyal Kredilendirmede Devlet Desteği: Rus hükümeti, erişilebilir kredilendirmeyi teşvik etmek için programlar uygulamıştır. Eğitim, konut ve aile desteği için sübvansiyonlu krediler, finansal kapsayıcılığı artırarak kredileri daha geniş bir nüfus kitlesine ulaştırmıştır.

Kredi Risklerinin Yönetimi: Rus bankaları, sorunlu kredilerle ilişkili riskleri en aza indirmek için katı kredi değerlendirme sistemleri benimsemiştir. Bu sistemler, kredi başvuru sahiplerini etkin şekilde değerlendirmek için gelişmiş analitik araçlar ve müşteri verilerini kullanır.

Popüler Tüketici Kredisi Ürünleri

Bankacılık Ürünleri	Özellikler
Bireysel Krediler	Konut tadilatından seyahate kadar çeşitli ihtiyaçlar için esnek kredi koşulları sunar.
Araç Kredileri	Otomobil alımları için rekabetçi finansman seçenekleri sağlar.
Mortgage Kredileri	Genç ailelere özel avantajlı koşullarla uzun vadeli konut finansmanı imkanı sunar.
Kredi Kartları	Taksit imkanı, ödül programları ve kullanım kolaylığı ile yaygın şekilde tercih edilir.

Tüketici Kredilendirmesindeki Sorunlar

Rus finans sektörü, yüksek faizler nedeniyle zorluklarla karşı karşıyadır. Döviz kurlarındaki dalgalanmalar, tüketicilerin borç ödeme kapasitesini olumsuz etkilemekte ve kredi risklerini artırmaktadır. Merkez Bankası'nın uyguladığı yüksek faiz politikası, özellikle düşük gelirli ailelerin finansal erişimini kısıtlamaktadır. Sıkı düzenlemeler finansal istikrarı korumakla birlikte, fintech gibi yenilikçi sektörlerin gelişimini yavaşlatabilmektedir. Bu durum, finansal kapsayıcılık ve ekonomik büyüme arasında denge kurmayı zorlaştırmaktadır.

Büyüme Fırsatları

Kırsal Bölgelere Genişleme: Tüketici kredilendirmesi hala şehirlerde yoğunlaşmış olup, az hizmet alan kırsal bölgelerde büyüme fırsatları sunar.

Fintek Şirketleriyle İş Birlikleri: Fintek şirketleriyle ortaklıklar, kredilerin erişilebilirliğini ve kullanılabilirliğini genişletmeye yardımcı olabilir.

Yeşil Kredi Girişimleri: Enerji verimli ev aletleri veya konut finansmanı gibi çevre dostu kredi ürünleri giderek popülerleşmektedir.

Rusya'da tüketici kredilendirmesi, dijital gelişmeler ve tüketicilerden gelen artan talep sayesinde hızla büyümektedir. Ekonomik istikrarsızlık ve yüksek faiz oranları gibi zorluklara rağmen sektör, hem borçlular hem de kredi verenler için yeni fırsatlar sunarak genişlemeye devam ediyor. İnovasyon ve kapsayıcılık vurgusuyla, tüketici kredilendirmesi Rusya'nın ekonomik görünümünü şekillendirmede önemli bir rol oynayacaktır.

Bankacılık Sektöründe Muhasebe ve Raporlama Standartları

Rus Muhasebe Standartları (**RSBU**): 402-FZ sayılı Federal Yasa ve Rusya Merkez Bankası (RMB) tarafından düzenlenir.

Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (**UFRS**): Kamuya açık bankalar veya yabancı yatırımlı bankalar için zorunludur.

MB Düzenlemeleri:

- Düzenleyici raporlama formatlarını belirler.
- Finansal istikrar ve etkin risk yönetimini sağlar.

Temel Standartlar

Standart	Temel Özellikler
Rusya Muhasebe Standartları (RSBU)	Yasal gereklilikleri karşılamak için tarihsel maliyet muhasebesine odaklanır.
UFRS (Uluslararası Finansal Raporlama Standartları)	Gerçeğe uygun değer muhasebesini ve risklerin detaylı açıklanmasını vurgular (UFRS 9, UFRS 16, UFRS 15 gibi standartlar dahil).
Rusya Merkez Bankası Düzenlemeleri	Sermaye yeterliliği, likidite ve risk yönetimi uygulamalarını düzenler.

Raporlama Gereklilikleri

Rus bankaları, uygulanan düzenleyici ve uluslararası çerçeveye bağlı olarak farklı raporlama formatlarına uymak zorundadır:

Düzenleyici Çerçeve	Temel Raporlar
RSBU	Bilanço, kar ve zarar tablosu, açıklayıcı dipnotlar
UFRS	Konsolide bilanço, kar ve zarar tablosu, nakit akış tablosu
Rusya Merkez Bankası	Aylık/üç aylık sermaye yeterliliği ve likidite güncellemeleri
Kamu Açıklamaları	Yatırımcılar için finansal riskler ve kurumsal yönetim bilgileri
Vergi Raporlaması	Rusya vergi yasalarına uyum için zorunlu beyannameler

RSBU ve UFRS Arasındaki Temel Farklar

Yaklaşım	RAP (Rusya Muhasebe Standartları)	UFRS (Uluslararası Finansal Raporlama Standartları)
Değerleme	Maliyet	Gerçeğe uygun değer
Değer Düşüklüğü	Kurallara dayalı	Beklenen borç ve zararlara dayalı
Konsolidasyon	Gerekli değil	Grup raporlaması için zorunlu
Gelirlerin kaynağı	Mevcut yasal sözleşmelere dayalı	Yükümlülüklerin yerine getirilmesine dayalı
Risk Açıklamaları	Asgari düzeyde	Kapsamlı

Rus bankaları, çifte raporlama yönetiminde çeşitli zorluklarla karşılaşmaktadır. Hem RSBU hem UFRS gerekliliklerini karşılama ihtiyacı, karmaşıklığı ve kaynak yoğunluğunu önemli ölçüde artırır. RSBU ve UFRS sistemleri arasında veri uyumlaştırması da operasyonel sorunlar yaratır ve raporlama standartları arasında tutarlılık sağlamayı zorlaştırır.

İşletme Sermayesi (Finansmanı) için Genel Kriterler

Rusya'da işletme finansmanı ararken (kredi, yatırım veya diğer finansman türleri), borçluların belirli kriterlere uyması gerekir. Bu kriterler, borçlunun mali güvenilirliğini, işletmenin sürdürülebilirliğini ve fonların etkin kullanımını sağlamayı amaçlar. İşte finansman kriterlerinin detaylı bir özeti:

Borçlunun Kredi İtibarı

Güvenilir Kredi Geçmişi: Kredi verenler ve yatırımcılar, zamanında ödeme geçmişi olan, düşük temerrüt riski taşıyan ve temiz kredi raporuna sahip borçluları tercih eder.

Finansal İstikrar: Son 2-3 yıla ait gelirlerde istikrarlı büyüme, kârlılık ve sağlıklı nakit akışı gösteren denetlenmiş finansal tablolar gereklidir.

Borç Yönetimi: Düşük borç/özkaynak oranı kritik öneme sahiptir. Aşırı borçlu işletmeler ek finansman almakta zorlanır.

İş Planı ve Finansman Amacı

İş planı şunları içermelidir: Yönetici özeti, Pazar analizi, Operasyonel strateji, 3-5 yıllık finansal tahminler, Risk değerlendirmesi ve azaltma stratejileri.

Net Finansman Hedefi:

İşletme sermayesi ihtiyacı, Yeni pazarlara açılma veya üretim kapasitesini artırma gibi genişleme planları, Teknoloji, inovasyon veya ekipman yatırımları, Gelir Beklentileri: Finansman sağlayanlar, projenin ne zaman gelir üreteceğine dair net bir zaman çizelgesi talep eder.

Teminat ve Garantiler

Somut Teminatlar: Gayrimenkul (ticari veya endüstriyel), Makineler, taşıtlar veya üretim ekipmanları, Stoklar veya alacak hesapları (bazı durumlarda).

Kişisel Garantiler: KOBİ'ler veya start-up'lar için işletme sahiplerinin kişisel garantisi gerekebilir.

Sigorta: Finanse edilen varlıkların veya teminatların sigortalanması genellikle şarttır.

Finansal Stabilite ve Verimlilik

Denetlenmiş Finansal Raporlar: Bilanço, gelir tablosu ve nakit akış tabloları düzenli olarak sunulmalıdır.

Düzenli Gelir Kaynakları: Farklı kaynaklardan istikrarlı gelir kanıtı önemlidir.

Likidite: Pozitif likidite oranları ve kısa vadeli yükümlülükleri karşılama yeteneği, onay şansını artırır.

Sektör ve Pazar Sürdürülebilirliği

Öncelikli Sektörler: Devlet destekli teknoloji, tarım ve üretim gibi alanlar tercih edilir.

Yükselen Pazarlar: Yenilenebilir enerji ve BT hizmetleri gibi sektörler.

Pazar Analizi:

- Pazar büyümesi veya niş alanların gösterilmesi, Ürünler, patentler veya yerleşik dağıtım kanalları gibi rekabet avantajları, Yasal Uyum: Yerel yasalara ve sektör standartlarına uyum zorunludur.

Deneyim ve Yönetim

Yönetimin Tecrübesi: Sektör deneyimi kanıtlanmış yöneticilerle yönetilen işletmeler öne çıkar. Organizasyon yapısı ve yönetim modelinin net olması güven sağlar, Sektör trendlerine uyum için sürekli eğitim ve sertifikalar önemlidir.

Risk Değerlendirmesi ve Azaltma

Risk Yönetim Stratejisi: Pazar, operasyonel ve finansal risklerin nasıl yönetileceği açıklanmalıdır.

Çeşitlendirme: Tek bir müşteri, ürün veya gelir kaynağına bağımlı olmayan işletmeler daha az riskli görülür.

Bu kriterlere odaklanarak işletmeler, Rus bankaları, yatırımcılar veya alternatif kaynaklardan finansman alma şansını artırabilir. Start-up'lar veya niş pazarlarda faaliyet gösteren şirketler için bu kriterlere uymak, finansal danışmanlarla çalışmak veya devlet destek programlarına katılmak gibi ek hazırlıklar gerektirebilir.

Gümrük Politikası

Rusya'nın gümrük politikası öncelikle, Rusya, Belarus, Kazakistan, Ermenistan ve Kırgızistan gibi üye devletleri içeren Avrasya Ekonomik Birliği (AEB) tarafından düzenlenir. Bu birlik çerçevesinde, Rus gümrük normları ticari süreçleri basitleştirmeyi ve bölgesel ekonomik entegrasyonu desteklemeyi amaçlar.

Rusya'nın Gümrük Politikasının Temel Unsurları

AEB Gümrük Kodu

AEB Gümrük Kodu, üye ülkelerin tamamında etkili gümrük prosedürlerini kolaylaştıran kapsamlı bir yasal çerçeve sunar. Gümrük beyannameleri, ithalat/ihracat vergileri ve sınır ötesi mal hareketlerine ilişkin net kurallar içerir.

Gümrük Tarifeleri

Rusya Federasyonu'nun gümrük tarife sistemi, uluslararası ticarette yaygın olarak kullanılan Harmonize Sistem (HS) sınıflandırmasına dayanmaktadır. Bu sistem, Dünya Gümrük Örgütü (WCO) tarafından geliştirilmiş olup, ürünlerin 6 haneli standart kodlarla sınıflandırılmasını sağlar.

Tarife Oranları ve Uygulama Esasları

Rusya'da uygulanan gümrük vergisi oranları genellikle %0 ile %20 arasında değişmektedir. Bu oranlar, ülkenin ekonomik stratejilerine göre farklılık gösterir:

- Düşük Tarifeler (%0-%5): Temel ham maddeler, tıbbi malzemeler, yüksek teknoloji ürünleri ve Rusya'nın yeterli üretim kapasitesine sahip olmadığı mallar genellikle düşük vergilendirilir. Bu politika, sanayi girdilerinin maliyetini düşürerek üretimi desteklemeyi ve ticareti kolaylaştırmayı amaçlar.
- Orta Düzey Tarifeler (%5-%15): Ara mallar ve bazı tüketim ürünleri bu kategoride yer alır. Bu oranlar, yerli üreticileri korurken aşırı korumacılıktan kaçınmayı hedefler.
- Yüksek Tarifeler (%15-%20 ve üzeri): Otomotiv, tarım ürünleri ve diğer stratejik sektörlerde yerli üretimi korumak için yüksek vergiler uygulanır. Örneğin, bazı tarım ürünlerinde %50'ye varan ek korumacı önlemler alınabilmektedir.

Katma Değer Vergisi (KDV)

İthal edilen mallar genellikle %20 KDV'ye tabidir. Tıbbi ürünler gibi kritik kategorilerde bu oran %10'a düşer. Bu sistem, mali istikrarı sağlamayı ve hayati sektörleri desteklemeyi amaçlar.

İhracat Kontrolleri

Çift kullanımlı ürünler, askeri teçhizat ve petrol/doğalgaz gibi stratejik kaynakların ihracatı için lisans zorunluluğu bulunur. Bu, uluslararası güvenlik standartlarına uyumu güçlendirir.

Yaptırımlar ve İthalat Kısıtlamaları

Rusya'nın uyguladığı karşı yaptırımlar, yerel üretimi teşvik ederek belirli ithal ürünlere bağımlılığı azaltmayı hedefler. Örneğin, tarım ürünlerindeki kısıtlamalar, yerel gıda sektörünün büyümesine katkı sağlamıştır.

Gümrük Prosedürleri

Elektronik gümrük beyannameleri gibi dijital yenilikler, işlem sürelerini kısaltarak verimliliği artırmıştır. İthalatçı ve ihracatçılar, basitleştirilmiş belge gereksinimleri ve şeffaflıktan yararlanır.

Özel Ekonomik Bölgeler (ÖEB)

Rusya'daki ÖEB'ler, gümrük vergilerinden muafiyet gibi avantajlar sunarak hem yerli hem de yabancı şirketler için inovasyon ve yatırım merkezleri haline gelmiştir.

E-Ticaret Düzenlemeleri

Rusya'nın e-ticaret sistemi, adil vergilendirmeyi gözeterek sektörün büyümesini destekler. Aylık 1.000 Euro veya 31 kg'ı aşan kişisel ithalatlar vergiye tabidir; bu, tüketici konforu ile kontrol arasında denge sağlar.

Gümrük Birliği Entegrasyonu

AEB, üye ülkeler arasında gümrük politikalarını uyumlaştırarak tek bir pazar oluşturur. Bu, ticaret engellerini azaltır ve bölgesel ekonomik iş birliğini güçlendirir.

İthalat Kısıtlamaları

Rusya'nın ithalat kısıtlamaları, iç ekonomik politikaları, jeopolitik kaygılar ve uluslararası ticaret anlaşmaları kapsamındaki yükümlülüklerle temellendirilmiştir. Bu kısıtlamalar; yaptırımla ilgili, korumacı veya sağlık ve güvenlikle bağlantılı önlemler olarak sınıflandırılabilir.

Yaptırımlar ve Karşı Yaptırımlar

Karşı Yaptırımlar (Gıda Ambargosu): Batılı ülkelerden (ABD, AB vb.) gelen yaptırımlara yanıt olarak Rusya, bu bölgelerden belirli tarım ve gıda ürünlerinin ithalatını yasaklamıştır. Yasaklanan başlıca ürünler: et (sığır, domuz, kümes hayvanları), süt ürünleri, meyve-sebze, balık ve deniz ürünleridir.

Teknoloji ve Endüstriyel Ürünler: Rusya'ya "dost olmayan" olarak tanımlanan ülkelerden gelen belirli ileri teknolojiler, makineler ve çift kullanımlı ürünlere kısıtlamalar uygulanır.

Korumacı Önlemler

İthal İkamesi Politikası: Rusya, tarım, ilaç ve teknoloji gibi kilit sektörlerde yerel üretimi geliştirmek için belirli ürünlerde ithalat kotaları, artırılmış gümrük vergileri ve yasaklar getirerek yerli üreticileri korur.

"Rus Malı": Devlet projelerinde yerli ürünlerin satın alımını teşvik eden düzenlemeler, ithal ürünleri dezavantajlı konuma getirir.

Güvenlik, Sağlık ve Çevre Standartları

Teknik ve Sertifikasyon Standartları: İthal ürünler, Rusya standartlarına (GOST veya AEAŞ sertifikası) uyum sağlamalıdır. Bu gereklilikler, uluslararası normlardan daha katı olabilir ve fiili ticaret engeli işlevi görür.

Sağlık ve Bitki Sağlığı Önlemleri: Belirli büyüme hormonları veya pestisit maddeleriyle işlenmiş et gibi tarım ürünlerine sağlık gerekçeleriyle yasaklar getirilir.

Çevresel Riskler: Çevreye zararlı olduğu kabul edilen kimyasallar, plastikler ve atıkların ithalatı kısıtlanır.

Lisanslama

İlaçlar, tıbbi ekipmanlar, silahlar, askeri teçhizat, alkol, tütün ürünleri, değerli metaller ve taşlar gibi bazı ürünlerin ithalatı için lisans zorunluluğu bulunur. Bu durum, ticareti sınırlandırabilir.

Kotalar

Tekstil ve Ayakkabı: Yerli üreticileri korumak ve rekabet gücünü artırmak için ithalat kotaları uygulanır.

Tarım Ürünleri: Tahıl ve diğer tarım ürünlerinde yerel piyasaları stabilize etmek ve üreticileri korumak amacıyla kotalar sıkça devreye alınır.

E-Ticaret ve Kişisel İthalat

- Çevrimiçi Alışveriş Kısıtlamaları: Aylık 1.000 Euro veya 31 kg'ı aşan kişisel ithalatlara gümrük vergisi uygulanır. İlaçlar ve elektronik gibi belirli kategorilerde ek kurallar geçerlidir.

Jeopolitik Kısıtlamalar

Rusya'nın belirli ülkelerle ilişkileri, ithalat politikasını doğrudan etkiler:

Ukrayna: 2014'ten bu yana Ukrayna mallarına yönelik geniş kapsamlı yasaklar.

Batılı Ülkeler: ABD, AB ve diğer yaptırım uygulayan ülkelerden gelen ürünlere kısıtlamalar.

Son Dönemde Kısıtlanan Ürün Örnekleri

Yüksek Teknoloji: Yarı iletkenler, havacılık ve telekomünikasyon bileşenleri.

Lüks Ürünler: Batılı ülkelerden ithal edilen otomobiller, mücevherler ve markalı giyim ürünleri.

İlaçlar: Lisanslama veya sertifikasyon sorunları nedeniyle bazı Batılı ilaçların ithalatı sınırlandırılmıştır.

Rusya'ya ihracat yapan şirketlerin dikkate alması gerekenler arasında sertifikasyon ve Lisanslama Gereklilikleri, Yaptırım Uyum Riskleri (özellikle Batılı firmalar için), Karşı Yaptırımlardaki Değişim Dinamikleri, Yerel Ortaklıklar ve Üretim: Kısıtlamaları aşmak için yerelleştirme veya ortak üretim stratejileri kullanılabilir.

Bu kısıtlamalar, Rusya'nın ekonomik öncelikleri ve küresel politikalarıyla uyumlu bir şekilde sürekli güncellenmektedir.

Gümrük İşlemleri İçin Temel Belgeler

Rusya'da mal ithalat ve ihracatına ilişkin belge ve prosedürler, Avrasya Ekonomik Birliği (AEB) Gümrük Kodu ve Rus ulusal gümrük mevzuatı tarafından düzenlenir.

Gümrük İşlemleri İçin Temel Belgeler

Gümrük Beyannamesi; Gümrük makamlarının Birleşik Otomatik Bilgi Sistemine elektronik olarak sunulur. Malların tanımı ve sınıflandırması (GTİP kodu), gümrük değeri, menşe ülke ve nakliye bilgileri gibi bilgileri içermelidir.

Ticari Fatura; Satıcı tarafından düzenlenen detaylı fatura; alıcı ve satıcı bilgilerini, mal açıklamasını, miktarı, birim fiyatı, toplam değeri, para birimini ve teslimat koşullarını (Incoterms) içerir.

Paketleme Listesi; Her paketin içeriğini, paketleme detaylarını, ağırlığını ve boyutlarını belirtir.

Menşe Sertifikası; Malların üretildiği ülkeyi belgeler. Tercihli ticaret koşullarından yararlanmak veya menşe ülkeye bağlı ithalat gerekliliklerini karşılamak için gereklidir.

Taşıma Belgesi (veya Hava Yolu Konşimentosu); Taşıyıcı tarafından düzenlenen, nakliye bilgilerini ve taşıma koşullarını içeren belge.

Sigorta Sertifikası; Özellikle CIF (maliyet, sigorta ve navlun) koşullu işlemler için nakliye sigortasının varlığını teyit eder.

Gümrük Değer Beyanı; Belirli bir değer eşiğini (örneğin, 200.000 RUB) aşan mallar için gereklidir. Vergi ve harçların hesaplanması için gümrük değerini doğrulamak amacıyla kullanılır. İthalat/İhracat Lisansları, İlaçlar, askeri teçhizat, çift kullanımlı ürünler gibi bazı mallar için ilgili kurumlardan lisans veya izin alınması gerekir.

Teknik Uygunluk Belgeleri; Malların Rusya veya AEB standartlarına uygunluğunu gösteren sertifikalar veya beyanlar (örneğin, EAC işareti, GOST sertifikası). Elektronik, makine, oyuncak, kozmetik ve diğer ürünler için geçerlidir.

Sağlık, Veterinerlik veya Bitki Sağlığı Sertifikaları; Tarım ürünleri, gıda maddeleri, canlı hayvanlar ve diğer hassas mallar için gereklidir.

Ödeme Onayı; Vergi, harç ve gümrük ücretlerinin ödendiğini kanıtlayan belge.

Gümrük İşlem Prosedürleri

İşletmelerin başarılı bir ithalat gerçekleştirebilmeleri için altı temel aşamayı bilmeleri gerekir.

1. Hazırlık Aşaması: İlk olarak malların doğru GTİP koduyla sınıflandırıldığından emin olunmalıdır. Ürün grubuna göre gerekli lisans ve sertifikalar önceden temin edilmelidir. Belgelerin doğruluğu ve nakliye firmalarıyla uyumu kontrol edilmelidir.

2. Gümrüğe Varış: Mallar gümrük bölgesine ulaştığında elektronik Gümrük Beyannamesi Sistemi üzerinden gerekli belgeler sunulur. Mallar bu aşamada geçici depolama alanlarında bekletilebilir.

3. Beyanname Sunumu; İthalatçı veya gümrük müşaviri tarafından gümrük beyannamesi ve ek belgeler (ticari fatura, menşe belgesi vb.) sunulur. Gümrük yetkilileri belgelerin eksiksizliğini kontrol eder.

4. Kontrol Süreci; Risk analizine göre bazı mallar fiziksel kontrole tabi tutulabilir. Belgelerin uygunluğu, ürün sınıflandırması ve değerleme doğruluğu incelenir. Yüksek riskli ürünlerde ek testler istenebilir.

5. Vergi Ödemeleri; İthalat vergileri, KDV ve varsa tüketim vergileri hesaplanarak ödenir. Gümrük hizmet ücretleri de bu aşamada tahsil edilir.

6. Serbest Bırakma; Tüm kontroller ve ödemeler tamamlandıktan sonra mallar serbest bırakılır ve nihai varış noktasına gönderilmek üzere hazır hale gelir.

Yaygın Gümrük Prosedürleri

- İç Tüketim Amaçlı İthalat: Vergi ve harçlar tamamen ödenir; mallar Rus pazarına girer.
- İç İşleme: İşlenmiş ürünlerin yeniden ihraç edilmesi koşuluyla hammadde/komponentlerin vergisiz ithalatı.
- Geçici İthalat: Fuarlar gibi durumlar için mallar geçici olarak ithal edilebilir (vergiler azaltılır veya kaldırılır).
- Yeniden İhracat: Geçici ithal edilen veya kullanılmayan malların ihracı.
- Gümrük Transit: Mallar, Rusya üzerinden başka bir yere ithalat vergisi ödenmeden taşınır.

Yeniden İhracat

Yeniden ihracat, daha önce Rusya'ya ithal edilen ve önemli bir işlem görmeden veya değişikliğe uğramadan başka bir ülkeye ihraç edilen malları ifade eder. Bu süreç, geçici olarak Rusya'ya getirilen malları, reddedilen malları veya ithalatçının başka bir ülkeye göndermeye karar verdiği fazla stokları kapsayabilir.

Rusya'da Yeniden İhracatın Temel Özellikleri

Yasal Çerçeve

Avrasya Ekonomik Birliği (AEB) Gümrük Kodu tarafından düzenlenir. Yeniden ihracat, malların Rusya'da kullanılmadığı, önemli ölçüde değiştirilmediği ve orijinal durumunu koruduğu sürece izinlidir.

Mal Sınıflandırması

Yeniden ihracat, kullanılmayan veya işlenmemiş malları, gümrük kontrolü altında geçici olarak ithal edilen malları, kalite sorunları nedeniyle tedarikçiye iade edilen malları ve iç işleme rejimi kapsamında işlenen ancak Rusya içinde tüketilmeyen ürünleri kapsar.

Yeniden İhracat Senaryoları

1. Geçici İthalat: Fuarlar gibi amaçlarla geçici olarak ithal edilen mallar, kullanımdan sonra yeniden ihraç edilir.

2. Kabul Edilmeyen Ürünler: Alıcı tarafından reddedilen veya Rus standartlarına uymayan ürünler tedarikçiye iade edilir.

3. Fazla Stoklar: Fazla mallar, maliyetleri azaltmak veya kayıpları önlemek için diğer pazarlara gönderilir.

4. Transit Mallar: Rusya üzerinden transit geçen ancak başka ülkelere yönlendirilen mallar.

Rusya'da Yeniden İhracat Gümrük Prosedürleri

Rusya'da yeniden ihracat işlemleri için gerekli belgeler arasında gümrük beyannamesi (yeniden ihracat olarak belirtilmiş), ticari fatura (işlem detayları ve yeniden ihracat nedeni içeren), paketleme listesi, orijinal ithalat beyannamesi (malların Rusya'ya ilk girişini doğrulayan) ve taşıma belgeleri (konşimento veya hava yolu irsaliyesi) bulunmaktadır. Gerektiğinde menşe sertifikası ve ihracat lisansı (askeri teçhizat veya çift kullanımlı ürünler için) de talep edilebilir.

Gümrük makamları, yeniden ihracat işlemlerinde malların orijinal ithalat belgelerindeki durumla uyumunu ve ilgili kısıtlamalara uygunluğunu titizlikle denetler. Vergi açısından, Rusya'da kullanılmayan mallar için ödenen ithalat vergileri ve KDV geri alınabilirken, yeniden ihraç edilen mallar genellikle ihracat vergisinden muaftır.

Yeniden ihracat işlemlerinde zaman sınırlarına dikkat edilmelidir. Malların, orijinal gümrük işleminde belirlenen süre (örneğin geçici ithalat için konulan limitler) içinde Rusya'yı terk etmesi gerekmektedir.

Özel Yeniden İhracat Rejimleri

1. Yeniden İhracat için Geçici İthalat:

Geçici olarak ithal edilen ekipman, araç veya fuar malları, onaylanan süre içinde ihraç edilirse ve Rusya'da bulundukları sürede önemli değişiklik yapılmazsa vergisiz yeniden ihraç edilebilir:

2. İç İşleme:

Üretim için vergisiz ithal edilen hammaddeler veya bileşenler, işlendikten sonra yeniden ihraç edilebilir. Bitmiş ürünlerin Rusya'dan çıkması koşuluyla vergi ve KDV uygulanmaz.

3. Transit Malların Yeniden İhracatı:

Rusya üzerinden transit geçen mallar, gümrük vergisi veya KDV ödenmeden başka bir ülkeye gönderilebilir. Gümrük Transit Rejimi kapsamında basitleştirilmiş prosedürler uygulanır.

Yeniden ihracatla vergi iadeleri ile genel maliyetler düşer. Fazla veya uyumsuz mallar alternatif pazarlara kaydırılabilir. Şirketler, piyasa koşullarına uyum sağlamak için stokları yeniden yönlendirebilir.

Prosedürlerin basitleştirilmesi ile Uluslararası ticareti teşvik amacıyla geçici ithalat ve yeniden ihracat işlemleri kolaylaştırıldı. Elektronik Gümrük Sistemleri: Yeniden ihracat beyannamelerinin daha hızlı işlenmesi için dijital altyapı iyileştirildi. Artırılmış Denetimler: Çift kullanımlı ürünler ve yaptırıma tabi mallar üzerinde jeopolitik gerilimler nedeniyle sıkı kontrol.

Gümrük Vergisi Teşvikleri

Rusya, yatırımları teşvik etmek, belirli sektörlerin gelişimini desteklemek ve ticareti kolaylaştırmak amacıyla gümrük vergisi teşvikleri sunmaktadır. Bu teşvikler; muafiyetler, indirimler ve belirli amaçlarla ithal edilen malzemelerin maliyetini düşürmeye yönelik özel rejimleri içerir.

Rusya'daki Temel Gümrük Vergisi Teşvikleri

Özel Ekonomik Bölgeler (ÖEB)

ÖEB'de faaliyet gösteren şirketler şu avantajlardan yararlanabilir: İthalat vergisi muafiyeti: Üretim veya işleme amacıyla ÖEB'ye ithal edilen mallar, bölgede kullanılması veya yeniden ihracat koşuluyla vergiden muaftır. KDV muafiyeti: ÖEB'ye ithal edilen mallar ve ekipmanlar KDV'ye tabi değildir.

Başlıca ÖEB türleri arasında Endüstriyel ve üretim bölgeleri, Teknoloji ve inovasyon bölgeleri, Lojistik merkezleri sayılabilir.

Rusya, çeşitli sektörlerde yatırımları teşvik etmek için önemli gümrük avantajları sunmaktadır. Öncelikli sektörlerde faaliyet gösteren şirketler, ekipman ve hammadde ithalatında vergi indirimleri veya muafiyetlerinden yararlanabilmektedir.

Avrasya Ekonomik Birliği (AEB) üyesi ülkelerle ticarette gümrük vergisi uygulanmamaktadır. Ayrıca, gelişmekte olan ülkelerle yapılan ticarette Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi (GTS) kapsamında indirimli tarifeler geçerlidir.

Üretim ekipmanları, ihracat amaçlı hammaddeler ve insani yardım malzemeleri gümrük vergisinden muaftır. İşleme rejimleri kapsamında, hem iç hem de dış işleme faaliyetleri için vergi avantajları sağlanmaktadır.

Bilimsel araştırma ve eğitim kurumları, uzmanlık ekipmanları ithalatında vergi muafiyetinden yararlanabilmektedir. Yenilenebilir enerji ve çevre dostu teknolojiler de teşvik kapsamındadır.

KOBİ'ler için basitleştirilmiş gümrük prosedürleri ve düşük ücret uygulamaları mevcuttur. E-ticarette küçük ölçekli kişisel ithalatlar belirli bir değerin altında vergiden muaf tutulmaktadır.

Gümrük Vergisi Teşvikleri Nasıl Alınır?

Başvuru Süreci

Şirketlerin gümrük vergisi teşviklerinden yararlanabilmesi için, teşvik hakkını kanıtlayan kapsamlı belgelerle birlikte ilgili devlet kurumlarına veya bölgesel gümrük servislerine resmi başvuru yapmaları gerekmektedir. Özel Ekonomik Bölgeler (ÖEB'ler) veya onaylı yatırım projeleri kapsamında vergi indirimi/ muafiyeti talep eden firmaların, başvuru öncesinde yerel yönetimlerden veya federal makamlardan ön onay almaları zorunludur. Bu süreçte genellikle yatırım projesinin teknik ve ekonomik fizibilitesini gösteren detaylı dokümanların sunulması istenmektedir.

Uyum Şartları ve Denetim Mekanizmaları

Teşvik kapsamında ithal edilen tüm malların yalnızca belirtilen üretim, işleme veya yeniden ihracat amaçları doğrultusunda kullanılması şarttır. Gümrük makamları, bu kurala uyumu sağlamak için düzenli saha denetimleri ve belge incelemeleri yapmaktadır. Kurallara aykırı hareket edilmesi (yetkisiz kullanım, amaç dışı devir vb.) durumunda, ağır para cezaları, gecikmiş vergi tahsilatı faizleri veya teşvik ayrıcalıklarının tamamen iptali gibi yaptırımlar uygulanabilmektedir. Ayrıca, ihlal yapan firmaların gelecekteki teşvik başvurularında dezavantajlı duruma düşme riski bulunmaktadır.

Rus hükümeti son dönemde üç ana alanda önemli teşvik politikaları geliştirmiştir:

ÖEB'lerin Stratejik Genişletilmesi: Yabancı yatırım çekmek ve bölgesel ekonomik kalkınmayı hızlandırmak amacıyla, Uzak Doğu ve Sibirya gibi hedef bölgelerde yeni ÖEB'ler kurulmuş, mevcut bölgelerin sınırları ve avantajları genişletilmiştir.

Yüksek Teknoloji Sektöründe Yerelleştirme: Uluslararası yaptırımlara karşılık olarak, yarı iletkenler, ilaç endüstrisi ve savunma sanayi gibi stratejik sektörlerde yerli üretimi artırmaya yönelik projelere özel vergi indirimleri ve gümrük kolaylıkları sağlanmaktadır.

Yeşil Enerji Dönüşümü: Sürdürülebilir kalkınma hedefleri doğrultusunda, yenilenebilir enerji ekipmanları, elektrikli araç bileşenleri ve çevre teknolojileri ithalatında vergi muafiyetleri genişletilmiştir.

Özel Ekonomik Bölgeler ve Diğer Yapılar

Rusya'daki Özel Ekonomik Bölgeler (ÖEB)

Rusya, ekonomik büyümeyi teşvik etmek, doğrudan yabancı yatırımları çekmek, teknolojik gelişimi desteklemek ve istihdam yaratmak amacıyla Özel Ekonomik Bölgeler (ÖEB) oluşturmuştur. Bu bölgeler, vergi indirimleri, gümrük vergilerinden muafiyet ve basitleştirilmiş idari prosedürler gibi çeşitli avantajlar sunarak iş dünyasını çekmeyi hedefler.

Rusya'daki ÖEB Türleri

1. Endüstriyel Üretim Bölgeleri: Bu bölgeler, üretim ve endüstriyel işleme faaliyetlerine odaklanır. Otomotiv, kimya ve inşaat malzemeleri gibi sektörleri destekler.

2. Teknolojik Gelişim Bölgeleri: Bu bölgeler, bilgi teknolojileri, elektronik, biyoteknoloji ve diğer yüksek teknolojili sektörlerde bilimsel araştırma ve deneysel geliştirme faaliyetlerini teşvik eder.

3. Turizm ve Dinlence Bölgeleri: Turizm endüstrisini geliştirmek amacıyla oteller, tatil köyleri ve eğlence komplekslerinin inşasını destekler.

4. Liman Bölgeleri: Deniz limanları ve havalimanları yakınında konumlanan bu bölgeler, lojistik, yük işleme ve ulaşım sektörlerine odaklanır.

Rusya'daki ÖEB Örnekleri

Alabuga ÖEB (Tataristan): Rusya'nın en büyük ve başarılı ÖEB'lerinden biri olan Alabuga, endüstriyel üretim ve işleme faaliyetlerine odaklanır. Uluslararası şirketler, özellikle otomotiv ve kimya sektörlerinde burada faaliyet gösterir.

Skolkovo İnovasyon Merkezi (Moskova Bölgesi): Rusya'nın "Silikon Vadisi" olarak anılan bu merkez, bilgi teknolojileri, enerji verimliliği ve biyotıp alanlarında uzmanlaşmıştır.

Moskova Teknopolis: Bu ÖEB, robotik, mikroelektronik ve tıbbi teknolojiler gibi alanlarda teknolojik gelişimi vurgular.

Kaliningrad ÖEB: Avrupa pazarlarına yakınlığı nedeniyle benzersiz bir konuma sahip olan bu bölge, otomotiv üretimi, elektronik ve lojistik sektörlerine odaklanır.

Vladivostok Serbest Limanı (Primorskiy Krayı): Asya-Pasifik bölgesiyle ticaret için kritik bir merkez olan bu serbest liman, lojistik, üretim ve turizmin gelişimini destekler.

ÖEB'lerin Sunduğu Avantajlar ve Teşvikler

Vergi Avantajları: Kâr vergisi indirimleri: Standart %20 yerine %0-15,5 arası değişen oranlar.

- Emlak ve arazi vergisi muafiyeti: İşletmeler, 10 yıla kadar emlak vergisi ve 5-10 yıl arazi vergisinden muaf tutulur.
- Sosyal sigorta katkılarında indirim: İşverenler, çalışanlar için standart %30 yerine %7,6 oranında ödeme yapar.

Gümrük Avantajları: Gümrük vergisi ve KDV muafiyeti: Bölgelere ithal edilen hammaddeler, ekipmanlar ve bileşenler için uygulanır. Basitleştirilmiş gümrük prosedürleri: Belgelerin hızlı işlenmesi ve bürokrasinin azaltılması.

İdari Kolaylıklar: Basitleştirilmiş lisans ve izin süreçleri: İşletmeler, izin ve lisansları hızla alabilir.

- "Tek Pencere" sistemi: Devlet kurumlarıyla tüm işlemler tek bir merkezden yönetilir.

Altyapı Desteği: Modern ulaşım ağları, enerji tedarik sistemleri, telekomünikasyon ve lojistik merkezleri.

ÖEB'lerin Karşılaştığı Zorluklar

1. Bürokrasi ve Yolsuzluk: İdari prosedürlerin basitleştirilmesine rağmen, işletmeler hala bürokratik engellerle karşılaşmaktadır.

2. Ekonomik Yaptırımlar: Uluslararası yaptırımlar, özellikle yüksek teknoloji ve ihracat odaklı ÖEB'lerde yabancı yatırımları olumsuz etkilemiştir.

3. Altyapı Eksiklikleri: Bazı bölgelerde yetersiz ulaşım, enerji veya iletişim altyapısı, ÖEB'lerin verimliliğini sınırlamaktadır.

4. Bölgesel Dengesizlik: ÖEB'ler arasında gelişim farklılıkları belirgindir; bazı bölgeler diğerlerine göre daha fazla yarar sağlamaktadır.

Diğer Ekonomik Yapılar

1. Serbest Limanlar: Vladivostok Serbest Limanı gibi yapılar, ticareti ve yatırımları teşvik etmek için vergi ve gümrük avantajları sunar.

2. Endüstriyel Parklar: Küçük ölçekli endüstriyel kümeler, işletmelere ortak altyapı ve hizmet paylaşımı sağlar.

3. İnovasyon Kümeleri: Akademi, endüstri ve devlet arasında iş birliğini teşvik ederek yenilikçi projeleri destekleyen merkezler.

Rusya'nın ÖEB'leri, öncelikli sektörlerin gelişimini ve bölgesel kalkınmayı hedefleyen ekonomik çeşitlendirme stratejisinde kilit bir role sahiptir. Mevcut zorluklara rağmen, bu bölgeler yatırım çekme ve inovasyonu teşvik etmede önemli bir araç olmaya devam etmektedir.

Vergi Teşvikleri

Kâr Vergisi İndirimi: ÖEB'lerde faaliyet gösteren şirketler, standart %20 yerine %0-15,5 aralığında vergi öder.

Emlak Vergisi Muafiyeti: İşletmeler, 10 yıla kadar emlak vergisinden muaf tutulur.

Arazi Vergisi Muafiyeti: Arazi vergisi, bölgeye bağlı olarak 5-10 yıl boyunca uygulanmaz.

Sosyal Sigorta Katkılarında İndirim: İşverenler, çalışanlar için standart %30 yerine %7,6 oranında sosyal sigorta katkısı öder.

Gümrük ve Ticari Avantajlar

Gümrük Vergisi Muafiyeti: ÖEB'lere ithal edilen hammaddeler, ekipmanlar ve bileşenler için gümrük vergisi ve KDV alınmaz.

Basitleştirilmiş Gümrük Prosedürleri: Yüklerin hızlı ve verimli bir şekilde işlenmesi.

Serbest Ticaret Anlaşmalarına Erişim: ÖEB'lerdeki şirketler, Rusya'nın Avrasya Ekonomik Birliği (AEB) ülkeleriyle imzaladığı anlaşmalardan yararlanabilir.

İdari ve Yasal Kolaylıklar

Hızlı Lisans ve İzin Süreçleri: İşletmeler, faaliyet izinlerini ve lisanslarını hızla alabilir.

"Tek Pencere" İlkesi: Tüm devlet kurumlarıyla iletişim, tek bir merkez üzerinden yönetilir.

Altyapı ve Kaynak Desteği

Modern Altyapı: ÖEB'ler, yollar, enerji şebekeleri, iletişim ağları ve lojistik merkezleriyle donatılmıştır.

Uygun Fiyatlı Arazi Kiralama: Arazi kiralama ücretleri, piyasa fiyatlarının altında tutulur.

Nitelikli İşgücü Erişimi: Eğitim kurumlarıyla iş birliği yapılarak sektöre özel uzmanlar yetiştirilir.

Finansal Destek Programları

AR-GE Sübvansiyonları: Teknoloji odaklı ÖEB'lerdeki şirketler, devlet hibeleri ve fonlardan yararlanabilir.

Kredi Garantileri ve Düşük Faizli Krediler: Rus finans kurumları, yatırımcılara avantajlı finansman seçenekleri sunar.

İhracat Destek Programları: Lojistik maliyetlerinin sübvanse edilmesi ve uluslararası pazarlara erişim desteği.

Sektörel Özel Teşvikler

Teknoloji Bölgeleri: Yazılım, donanım ve start-up'lar için ek hibeler ve vergi indirimleri.

Endüstriyel Bölgeler: Hammaddelerde indirimler ve üretim tesislerinin kurulum desteği.

Turizm Bölgeleri: Otel inşaatları için vergi muafiyetleri ve altyapı yatırımları.

ÖEB'ler Arasındaki Teşvik Karşılaştırması

Rusya'daki ÖEB'lerin genel mekanizması standart olsa da, her bölge sektörel ihtiyaçlara göre ek avantajlar sunar. Mesela;

Teknoloji Bölgeleri (Örn. Skolkovo): AR-GE ve inovasyon projeleri için ek hibeler. Teknoloji start-up'larına özel vergi indirimleri.

Turizm Bölgeleri: Otel ve tatil köyü inşaatları için artırılmış sübvansiyonlar. Altyapı projelerine devlet finansmanı.

ÖEB'lerin Avantajları

Sektörel Odaklılık: Anahtar endüstrilerin gelişimini hızlandıran hedefli teşvikler.

Maliyet: Vergi indirimleri ve sübvansiyonlarla operasyonel maliyetlerin düşürülmesi.

Küresel Pazara Erişim: AEB ülkeleriyle ticaret anlaşmaları sayesinde geniş bir pazar ağı.

Rusya'daki ÖEB'ler, yatırımcılar için özelleştirilmiş teşvikler sunarak ekonomik büyümeyi ve teknolojik ilerlemeyi desteklemektedir. Stratejik sektörlerdeki odaklanma ve bölgesel kalkınma hedefleri, bu bölgeleri hem yerli hem de yabancı yatırımcılar için cazip kılmaktadır. Ancak bürokrasi, altyapı eksiklikleri ve uluslararası yaptırımlar gibi zorluklar, potansiyelin tam olarak gerçekleşmesini engelleyebilmektedir.

Rusya'daki Özel Ekonomik Bölgeler (ÖEB) için Diğer Kriterler

Özel Ekonomik Bölgeler (ÖEB) için sağlanan teşviklerin yanı sıra, bu bölgelerin işleyişini, avantajlarını ve çeşitli sektörler ile işletmeler için uygunluğunu belirleyen bir dizi kriter mevcuttur. Bu kriterler; konum, sektörel odaklanma, katılımcı şartları ve operasyonel normları kapsar.

Konumla İlgili Kriterler

Pazarlara Yakınlık: ÖEB'ler, pazarlara ve lojistiğe erişimi kolaylaştırmak için büyük şehirler, ulaşım merkezleri (limanlar, havalimanları, tren istasyonları) veya sınır bölgelerine yakın stratejik lokasyonlara kurulur. Örnek: Asya-Pasifik bölgesi pazarlarına odaklanan Vladivostok Serbest Limanı.

Bölgesel Kalkınma: Bazı ÖEB'ler, az gelişmiş bölgelerde yerel ekonomiyi canlandırmak ve bölgesel eşitsizliği azaltmak amacıyla oluşturulur. Örnek: Kaliningrad ÖEB, eksklav bölgenin diğer bölgelerle bağlantısını güçlendirmek için tasarlanmıştır.

Rusya Federasyonu'nda faaliyet gösteren Özel Ekonomik Bölgeler, ülkenin ekonomik kalkınma stratejisinin önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Bu bölgeler, sektörel uzmanlaşma prensibiyle tasarlanmış olup, her biri belirli endüstri kollarına odaklanmaktadır. Endüstriyel ÖEB'ler başta otomotiv, inşaat malzemeleri ve kimyasal ürünler olmak üzere imalat sanayini desteklemektedir. Teknoloji odaklı bölgeler ise bilgi teknolojileri, biyoteknoloji ve mühendislik alanlarında yenilikçi çalışmaları teşvik etmektedir.

ÖEB'lere yatırım yapacak şirketlerin uyması gereken kriterler oldukça nettir. Minimum yatırım tutarları bölgelere göre değişiklik göstermekle birlikte, önemli sanayi bölgelerinde bu miktar 10 milyon Euro seviyesine kadar çıkabilmektedir. Yatırımcıların ayrıca bölgenin uzmanlık alanıyla uyumlu faaliyetler gerçekleştirmesi, belirli sayıda yerel istihdam yaratması ve teknoloji bölgelerinde AR-GE faaliyetlerine ağırlık vermesi beklenmektedir.

Bölgelerin idari yapısı, merkezi hükümetin belirlediği çerçeve içinde bölgesel yönetimler tarafından şekillendirilmektedir. Yatırımcı dostu "tek pencere" sistemi, lisanslama, gümrük işlemleri ve vergi süreçlerinde önemli kolaylıklar sağlamaktadır. Altyapı açısından bakıldığında, ÖEB'ler modern ulaşım ağları, gelişmiş telekomünikasyon sistemleri ve verimli enerji dağıtım şebekeleriyle donatılmış durumdadır.

Rusya hükümeti, ÖEB'leri ülkenin petrol ve gaz bağımlılığını azaltma, ekonomiyi çeşitlendirme ve teknolojik inovasyonu artırma hedeflerinin önemli bir aracı olarak görmektedir. Bu bölgeler aynı zamanda Avrasya Ekonomik Birliği ile entegre olarak, uluslararası yatırımcılar için cazip bir platform sunmaktadır. Performans değerlendirme sistemleri sayesinde bölgelerin verimliliği düzenli olarak ölçülmekte ve iyileştirme çalışmaları sürekli olarak yürütülmektedir.

Kriterlerle İlgili Temel Sorunlar

1. Düzenleme Çakışmaları: Bazı ÖEB'ler, federal ve bölgesel yasalar arasındaki çelişkiler nedeniyle karmaşaya yol açabilmektedir.

2. Yüksek Giriş Engelleri: Minimum yatırım tutarları, KOBİ'leri ÖEB'lere katılmaktan alıkoyabilmektedir.

3. Dengesiz Kalkınma: Tüm ÖEB'ler hedeflerine ulaşamaz; örneğin Alabuga gibi başarılı bölgelerle daha az etkili projeler arasında farklar bulunur.

Sıkı kriterler ve hedef odaklı teşvikler sayesinde Rus ÖEB'leri, ekonomik büyümeyi ve inovasyonu destekleyen iş dostu bir ortam sunmaktadır.

Yabancı Yatırımlar

Rusya'ya yabancı yatırımlar, geniş doğal kaynakları, büyük iç pazarı ve gelişmekte olan ekonomik sektörleri sayesinde birçok fırsat sunar. Belirli zorluklara rağmen, hükümetin stratejik girişimleri ve Batı dışı ülkelerle ortaklıklar, yatırım ortamını iyileştirmektedir.

Ekonomik Durum

Rusya, sahip olduğu zengin doğal kaynaklar ve geniş tüketici pazarıyla yabancı yatırımcılar için önemli fırsatlar sunmaktadır. Dünyanın en büyük petrol, doğalgaz ve maden üreticilerinden biri olarak, enerji ve hammadde sektörlerinde yatırım potansiyeli oldukça yüksektir. 140 milyonu aşan nüfusu ve sürekli büyüyen orta sınıfıyla Rusya, özellikle Moskova ve St. Petersburg gibi büyük şehirlerde güçlü bir tüketici pazarı oluşturmaktadır. Bu durum, tüketim malları ve hizmet sektörlerinde yatırımcılar için cazip imkanlar yaratmaktadır.

Son yıllarda teknoloji, tarım ve üretim sektörlerinde yaşanan hızlı büyüme, Rusya'nın ekonomik çeşitliliğini artırmaktadır. Özellikle inovasyon ve kalkınma odaklı yatırımlar, ülkenin gelişmekte olan bu sektörlerinde önemli fırsatlar sunmaktadır. Rusya'nın bu dinamik yapısı, yabancı yatırımcılar için uzun vadeli büyüme potansiyeli taşımaktadır.

Sektör	Fırsatlar
Enerji	Petrol ve gaz arama, işleme ve boru hattı inşaatı faaliyetleri.
Teknoloji ve Yenilik	BT, hizmetler ve devlet destekli girişimlerde startup geliştirme.
Altyapı	Ulaşım ve inşaat modernizasyonuna yönelik uzun vadeli yatırımlar.
Tarım	Gıda üretimi, işlenmesi ve ihracatına yönelik yatırım fırsatları.

Zorluklar

Rusya, Batı yaptırımlarına rağmen ekonomik partner çeşitlendirmesi konusunda önemli adımlar atmaktadır. Özellikle Asya, Orta Doğu ve BRICS ülkelerinden gelen yatırımlar bu stratejinin temelini oluşturmaktadır. Hükümet, yabancı yatırımcılar için çekici bir ortam yaratmak amacıyla bürokratik süreçleri basitleştiren ve iş yapma kolaylığını artıran yasal reformlar uygulamaktadır.

Para birimi istikrarı konusunda alınan önlemler, rubledeki dalgalanmaları kontrol altına alarak yatırımcılar için daha güvenli bir ekonomik ortam sağlamaktadır. Bu politikalar, hem yerel hem de uluslararası yatırımcıların risk algısını olumlu yönde etkilemektedir. Rusya'nın uyguladığı bu çok yönlü stratejiler, ülkeyi yaptırım koşullarında bile cazip bir yatırım merkezi haline getirmektedir.

Başlıca Yabancı Yatırımcılar

Çin: "Bir Kuşak, Bir Yol" girişimi kapsamında enerji, altyapı ve teknoloji sektörlerine aktif yatırım yapıyor.

Almanya: Rusya'daki nitelikli işgücünü kullanarak otomotiv ve endüstriyel üretime odaklanıyor.

Türkiye: Stratejik iş birliği anlaşmaları sayesinde inşaat ve ticaret sektörlerinde etkin rol alıyor.

Orta Doğu: Enerji projeleri ve tarım yatırımlarına ilgi artıyor.

Devlet Politikaları

Rusya, yabancı yatırımcılar için cazip teşvikler sunuyor. Özel Ekonomik Bölgeler'de düşük vergiler ve kolaylıklar sağlanıyor. Yerel üretimi desteklemek için fabrika kurulum teşvikleri veriliyor. Teknoloji ve tarım sektörlerine özel destekler mevcutken, savunma gibi stratejik alanlarda daha sıkı kurallar uygulanıyor. Bu politikalar, belirli sektörlerde yatırım fırsatları yaratıyor.

Trendler

Rusya, Batı dışı ortaklıklarla ekonomik bağlarını güçlendirerek yatırım kaynaklarını çeşitlendirmektedir. İthal ikame programları yerel üretimi teşvik ederken, yenilenebilir enerji ve sürdürülebilir teknolojiler uluslararası işbirliği için yeni alanlar açmaktadır. Zengin kaynakları ve stratejik konumuyla Rusya, enerji ve teknoloji başta olmak üzere uzun vadeli yatırımlar için cazip fırsatlar sunmaktadır.

Yabancı Yatırımların Sektörel Analizi

Enerji ve Doğal Kaynaklar (Rusya, hidrokarbon üretiminde dünya lideridir)

Petrol ve Doğalgaz:

- Başlıca yatırımcılar: Çin, Hindistan ve Orta Doğu ülkeleri.
- Yabancı ortaklıklar, upstream (çıkarma) ve downstream (rafinaj) faaliyetlerinde yoğunlaşıyor.
- Örnek: Çin'in Sibirya'nın Gücü gaz boru hattına yatırımları.

Madencilik: Altın, elmas ve nadir toprak metallerinin zengin rezervleri yatırımcı çekiyor. Güney Afrika ve Kanada şirketleri aktif rol alıyor.

Yenilenebilir Enerji: Sınırlı ancak büyüyen ilgi; rüzgâr ve güneş enerjisi projeleri öne çıkıyor. Başlıca yatırımcılar: Avrupalı şirketler.

Üretim ve Sanayi

Otomotiv Sanayii: Öncü yatırımcılar: Almanya (Volkswagen, Mercedes-Benz), Japonya (Toyota, Nissan), Güney Kore (Hyundai). Lokal üretim tesisleri kurmaya odaklanılıyor.

Makine ve Ekipman Üretimi: Çin ve Türkiye, endüstriyel ve ağır ekipman üretimine aktif yatırım yapıyor.

Kimya ve Gübre Endüstrisi: Rusya, kimyasal üretimde dünya liderlerinden. Orta Doğu ülkelerinden önemli yatırımlar alınıyor.

Teknoloji ve İnovasyon

BT ve Yazılım Geliştirme:

- Rusya, teknoloji alanında yüksek nitelikli insan kaynağıyla tanınıyor.
- Yatırımcılar: Yaptırımlar öncesi ABD şirketleri; şimdi ise yapay zekâ ve siber güvenlikte Asyalı firmalar.

E-ticaret ve Dijital Platformlar: Alibaba (Çin) gibi küresel oyuncular, Rus e-ticaret projelerine yatırım yapıyor.

Telekomünikasyon: Ulusal güvenlik kısıtlamaları nedeniyle yabancı katılım sınırlı. Ancak ekipman üretimi ve altyapı geliştirmede iş birlikleri mevcut.

Tarım ve Gıda Sanayii

Arazi Yatırımları: Rusya'nın verimli toprakları, Çin ve Orta Doğulu yatırımcıları cezbediyor.

Gıda İşleme ve İhracat: Tahıl, et ve süt ürünleri başlıca odak alanları, Yabancı şirketler, hem yerel tüketim hem ihracat için işleme tesislerine yatırım yapıyor.

Gayrimenkul ve Altyapı

Ticari Gayrimenkul: Aktif yatırımcılar: Türkiye, BAE, Güney Kore.

- Başlıca projeler: Alışveriş merkezleri, ofis binaları, oteller.

Ulaşım Altyapısı: Çin ve Avrupalı firmalarla demiryolu inşası ve havalimanı modernizasyon projeleri.

Finansal Hizmetler

Bankacılık: Avrupalı ve Çinli bankalar, Rus finans kuruluşlarında pay sahibi.

Sigortacılık ve Fintek: Yabancı yatırımlar, dijital bankacılık ve ödeme sistemlerine odaklanıyor.

Perakende ve Tüketim Malları

Perakende Ağları: IKEA, Auchan ve Metro gibi Batılı şirketler 2022 yaptırımları öncesi aktifken, bazıları piyasadan çekildi.

Tüketici Elektroniği: Huawei ve Xiaomi gibi Çinli firmalar, Rus pazarında dominant konumda.

Yaptırımlar Sonrası Değişimler

Batılı Olmayan Ülkelerden Yatırım Artışı: 2014'ten, özellikle 2022'den sonra Çin, Hindistan ve Türkiye'nin varlığı arttı.

İthal İkamesi: Rus hükümeti, tarım, teknoloji ve sanayide yerel üretimi teşvik ediyor.

Bölgelere Göre Yabancı Yatırımları

Rusya'daki yabancı yatırımlar, kaynakların erişilebilirliği, endüstriyel uzmanlaşma ve bölgesel ekonomik stratejilere bağlı olarak büyük farklılıklar gösterir.

Merkez Federal Bölgesi (Moskova ve Çevresi) - Finans, teknoloji, gayrimenkul, tüketim malları.

Yabancı Yatırımcılar: Moskova, uluslararası şirketlerin merkez ofislerini çeken Rusya'nın ekonomik kalbidir. Başlıca yatırımcılar: Avrupalı bankalar, Çinli teknoloji şirketleri, Orta Doğulu gayrimenkul geliştiriciler.

Önemli Projeler: Ofis alanlarının genişletilmesi. Lüks alışveriş merkezlerinin inşası. Teknoloji ve IT merkezleri.

Kuzeybatı Federal Bölgesi (Saint-Petersburg ve Çevresi) - Üretim, gemi yapımı, lojistik, turizm.

Yabancı Yatırımcılar: Finli ve Alman şirketler üretim ve lojistikte lider konumda. Çinli ve Koreli firmalar gemi yapımı ve liman altyapısına yatırım yapıyor.

Önemli Projeler: Baltık Denizi limanlarının genişletilmesi. Yeni üretim tesislerinin inşası.

Sibirya Federal Bölgesi - Enerji, madencilik, tarım.

Yabancı Yatırımcılar: Madencilik ve Enerji projelerine Çinli şirketler. Orta Doğulu yatırımcılar tarım arazileri ve gıda üretimine ilgi gösteriyor.

Önemli Projeler: Rusya ve Çin'i birbirine bağlayan Sibirya'nın Gücü Gaz Boru Hattı. Krasnoyarsk Krayı ve İrkutsk'ta kömür ve değerli madenlerin çıkarılması.

Uzak Doğu Federal Bölgesi - Enerji, balıkçılık, tarım, lojistik.

Yabancı Yatırımcılar: Çin, Japonya ve Güney Kore enerji, balıkçılık ve lojistiğe yatırım yapıyor. Hindistan petrol ve gaz çıkarımına ilgi duyuyor.

Önemli Projeler: Vladivostok Serbest Limanı ve Özel Ekonomik Bölgelerin (ÖEB) geliştirilmesi. Trans-Sibirya Demiryolu ve ulaşım altyapısının genişletilmesi.

Güney Federal Bölgesi (Krasnodar, Rostov-na-Donu vb.) - Tarım, gayrimenkul, turizm.

Yabancı Yatırımcılar: Türk şirketler inşaat ve tarım-sanayi sektöründe aktif. Tarımda Orta Doğulu yatırımcılar.

Önemli Projeler: Karadeniz kıyısında tatil köylerinin geliştirilmesi. Tahıl ihracatı için tarım-sanayi kompleksleri.

Volga Federal Bölgesi - Otomotiv, petrol rafinajı, kimya endüstrisi.

Yabancı Yatırımcılar: Alman ve Japon otomotiv devleri (Volkswagen, Toyota) bölgede fabrikalar kurdu. Orta Doğulu firmalar petrol rafinajı ve petrokimyaya yatırım yapıyor.

Önemli Bölgeler: Tataristan ve Samara Oblastı, endüstriyel ve petrokimya sektöründe lider.

Ural Federal Bölgesi - Madencilik, metalurji, enerji.

Yabancı Yatırımcılar: Avrupalı ve Asyalı şirketler çelik ve nadir toprak metalleri üretimine yatırım yapıyor. Çinli firmalar kömür ve mineral çıkarımında aktif.

Önemli Projeler: Yekaterinburg'daki metalurji tesisleri. Nadir toprak metalleri çıkarımı için ortak girişimler.

Kuzey Kafkasya Federal Bölgesi - Tarım, turizm, enerji.

Yabancı Yatırımcılar: Tarım ve otelcilik sektöründe Türk şirketler. Enerji ve tatil köyü inşaat projelerinde Orta Doğulu firmalar.

Önemli Projeler: Dağıstan ve Çeçenistan'da tatil köylerinin geliştirilmesi. Helal üretimde tarım projeleri.

Yaptırımlar Sonrası Bölgesel Yatırım Trendleri

Doğu'ya Odaklanma: Asya-Pasifik bölgesiyle bağların güçlendirilmesi nedeniyle Uzak Doğu ve Sibirya, yabancı yatırımların ana hedefi haline geldi.

Özel Ekonomik Bölgeler (ÖEB): Vladivostok ve Volga bölgesindeki ÖEB'ler, yabancı şirketlere büyük vergi avantajları sunuyor.

Yerelleştirilmiş Üretim: Tataristan, Kaluga Oblastı gibi bölgelerde yabancı şirketler, yerelleştirme gerekliliklerini karşılamak için fabrikalar açıyor.

Gayrimenkul Yatırımları

Rusya'da gayrimenkul yatırımları, hem yabancı hem de yerli yatırımcıların portföylerinde aşağıdaki temel segmentlerde önemli bir yer tutar.

Ticari Gayrimenkul

Ofis Alanları: Talep, Moskova ve Sankt-Peterburg'da yoğunlaşmıştır; uluslararası şirketler bölgesel ofislerini bu şehirlerde açmaktadır. Başlıca yabancı yatırımcılar: Avrupa ve Orta Doğu şirketleri. Önemli Projeler: Moskva CITI) – premium ofis alanlarının merkezi.

Alışveriş Merkezleri: Özellikle büyük şehirlerde alışveriş merkezlerine yönelik yüksek talep. Türk ve Avrupalı şirketler bu sektöre tarihsel olarak aktif yatırım yapmıştır. Son Trendler: E-ticaret altyapısına (depo ve lojistik merkezleri) artan ilgi.

Endüstriyel ve Lojistik Gayrimenkul: Özellikle ulaşım hatları ve limanlar yakınında depo ve lojistik merkezlerine talep artıyor. Başlıca yabancı yatırımcılar: Çin, Almanya ve Hollanda şirketleri. Büyüme Faktörleri: E-ticaretin genişlemesi ve "Bir Kuşak, Bir Yol" projesi.

Konut Gayrimenkulü

Lüks Konutlar: Moskova ve Sankt-Peterburg'da yüksek gelirli müşteriler için talep yoğun. BAE ve Türkiye'den yabancı geliştiriciler, premium konut projelerine aktif yatırım yapıyor.

Uygun Fiyatlı Konutlar: Devlet destekli ipotek sübvansiyonları gibi programlar, orta sınıfın konut talebini artırıyor. Yerli inşaat şirketleri baskın, ancak yabancı ortaklıklar için potansiyel mevcut.

Tatil ve Yazlık Gayrimenkul:

- Soçi ve Kırım gibi sahil bölgeleri, yazlık evler ve tatil amaçlı gayrimenkule yatırım çekiyor.
- Orta Doğu ve Avrupalı yatırımcıların ilgisi dikkat çekiyor.

Otelcilik ve Turizm

Otel ve Tatil Köyleri: Moskova, Sankt-Peterburg, Soçi ve Kazan gibi turistik bölgelerde yüksek potansiyel. Hilton, Marriott ve Radisson gibi uluslararası zincirler güçlü varlık gösteriyor. Son Trendler: Kırsal ve sahil bölgelerinde butik oteller ve eko-tatil köyleri.

Çok Amaçlı Kompleksler:

- Konut, ticari ve otel alanlarını birleştiren projeler, büyük şehirlerde popüler.
- Asya ve Orta Doğulu yatırımcıların ilgisi artıyor.

Bölgesel Özellikler

Moskova ve Sankt-Peterburg: Ofis ve ticari gayrimenkulde yatırımların merkezi. Lüks projeler ve çok amaçlı komplekslere yüksek talep.

Güney Rusya (Soçi, Kırım, Krasnodar): Turizm ve tatil köylerinin gelişimi. Türkiye, BAE ve Çin'den yatırımcı ilgisi.

Uzak Doğu (Vladivostok, Habarovsk): Lojistik merkezleri ve konut projelerinin gelişimi. Çin ve Güney Kore'den Asyalı yatırımcılar.

Sibirya ve Ural: Sanayi bölgeleri yakınında konut projeleri. Yerli ve Asyalı şirketlerden yatırımlar.

Yatırımları Tetikleyen Faktörler

1. Kentleşme: Moskova, Sankt-Peterburg ve Kazan gibi şehirlerde nüfus artışı.

2. E-ticaret Patlaması: Depo ve lojistik altyapı ihtiyacı.

3. Turizmin Gelişimi: Yerli ve yabancı turistler için tatil köyleri.

4. Devlet Desteği: Uygun fiyatlı konut inşaatının teşviki.

Yaptırımlar Sonrası Çin, Türkiye ve BAE'nin yeni projelere ilgisi dikkat çekmektedir. Ayrıca Kazan ve Yekaterinburg gibi ikincil şehirler ile Sibirya ve Uzak Doğu'ya odaklanma gözlenmektedir. Bütün dğnyada olduğu gibi depo ve lojistik alanlarına kayış E-ticaret ve tedarik zinciri ihtiyaçlarının bir sonucu olarak karşımıza çıkmaktadır. Benzer şekilde Dijital Altyapı Yatırımları, veri merkezleri ve IT parkları yerel ortaklıklar şeklinde yabancı şirketlerin yasal engelleri aşmak için Rus geliştiricilerle iş birliği yöntemi olarak belirginleşiyor.

YARGI SİSTEMİ

Giriş

Rusya'da devlet mahkemelerinde beş tür yargılama usulü öngörülmüştür: Anayasal, İdari, Cezai, Medeni ve Ticari (arbitraj).

Rusya Yargı Sisteminin Yapısı

Rusya devlet yargı sistemi şu unsurlardan oluşur:

1. Anayasa Mahkemesi:

- Anayasal yargılama usulünü uygulayan en yüksek yargı organıdır.
- Kanunların ve diğer normatif hukuk belgelerinin Rusya Anayasası'na uygunluğunu denetler; devlet organları arasındaki uyuşmazlıkları çözer; Anayasa'ya ilişkin yorumlar yapar.
- Bireylerin ve tüzel kişilerin anayasal hak ve özgürlüklerinin ihlal edildiği iddiasıyla yapılan başvurular üzerine, iç hukuk yollarının tamamının tüketilmesi (Rusya Yüksek Mahkemesi dahil) koşuluyla, kanunların ve diğer normatif belgelerin anayasallık denetimini gerçekleştirir.

2. Yüksek Mahkeme:

- Medeni, tahkim, idari ve ceza yargılamaları kapsamında mahkemeler üzerinde denetim yetkisine sahip en yüksek yargı organıdır.
- Yargı pratiğinin incelenmesi ve genel esaslara bağlanması temelinde, mahkemelere Kararnameler ve Yargı Pratiği İncelemeleri aracılığıyla açıklayıcı görüşler sunar.
- Devlet Başkanı, Hükümet, federal yürütme organları, Başsavcılık ve Rusya Merkez Bankası tarafından çıkarılan normatif hukuk belgelerine yönelik iptal davalarını karara bağlar.

3. Genel Yetkili Federal Mahkemeler:

- Medeni, ceza ve idari yargılama usullerini uygulayan mahkemelerdir.
- Medeni yargılama kapsamında; medeni hukuk, aile hukuku, iş hukuku, konut hukuku, arazi hukuku ve çevre hukukundan kaynaklanan uyuşmazlıkları çözer.
- Genel yargı mahkemelerinin yetkisi ve medeni yargılama kuralları, Rusya Federasyonu Medeni Usul Kanunu (MÜK) ile düzenlenir.

4. Ticari (Arbitraj) mahkemeler:

- Tahkim yargılaması usulünü uygulayan mahkemelerdir.
- Ekonomik uyuşmazlıkları ve şirketler arası anlaşmazlıkları çözer.
- Tahkim mahkemelerinin yetkisi ve tahkim yargılama kuralları, Rusya Federasyonu Tahkim Usul Kanunu (TÜK) ile düzenlenir.

5. Sulh hâkimleri:

- Medeni yargılama usulünü uygular.
- Son derece sınırlı sayıdaki malvarlığı ve aile hukuku uyuşmazlıklarını görüşür.
- Mahkeme emirlerini düzenler.

Eşit haklara sahip taraflar arasındaki uyuşmazlıklar, medeni ve tahkim yargılaması usulleri kapsamında çözülür.

Devlet Yargısına Alternatif: Tahkim

Son zamanlarda gelişmiş bir devlet yargı sisteminin varlığına rağmen iş insanları uyuşmazlıklarını giderek daha fazla tahkim mahkemelerine taşıma eğilimindedir. Bu tercihin nedenleri arasında daha uzmanlık gerektiren uyuşmazlık çözümü için nitelikli hakemler arayışı, sürecin sürati, hâkim takdir yetkisinin -cezai şartların indirilmesi, zayıf tarafın korunması vb. Konularda- sınırlı ölçüde kullanılması yer alır.

Yargı mercileri ve itiraz / temyiz süreci

Yargı Mercileri

Her türlü yargılama usulünde, ilk derece mahkemenin kararı, istinaf yoluyla üst mahkemeye itiraz edilebilir.

İstinaf Yoluyla Kararın İptal Sebepleri

Bir mahkeme kararının istinaf yoluyla bozulmasının sebepleri şunlardır:

- Davada önem taşıyan olguların yanlış belirlenmesi.

- İlk derece mahkemesi tarafından tespit edilen ve davada önem taşıyan olguların ispatlanmamış olması;

- İlk derece mahkemesinin kararında yer alan sonuçların, dava konusu olgularla çelişmesi;

- Maddi hukuk normlarının (kanunun yanlış uygulanması veya yorumlanması) veya usul hukuku normlarının - özellikle bu ihlal yanlış karar verilmesine yol açmışsa- ihlal edilmesi veya yanlış uygulanması.

Ayrıca, aşağıdaki durumlarda karar mutlaka iptal edilir:

- Dava sırasında hazır bulunmayan ve duruşma tarihine ilişkin usulüne uygun şekilde bilgilendirilmemiş kişilerin yokluğunda karar verilmesi;

- Kararda, davaya dahil edilmemiş kişilerin hak ve yükümlülüklerine ilişkin hüküm kurulması.

İstinaf Mahkemesinin Yetkileri

İstinaf başvurusunu inceleyen istinaf mahkemesi şu kararları alabilir:

- İlk derece mahkemesi kararını onaylamak;

- İlk derece kararını iptal ederek yeni bir karar vermek;

- Kararı iptal edip davanın görülmesine son vermek.

Temyiz (Kassasyon) İnstansı

İstinaf kararı ve ilk derece kararı, temyiz (kassasyon) mahkemesine itiraz edilebilir.

Temyiz mahkemesinin kararı bozma veya değiştirme sebepleri şunlardır:

- İtiraz edilen kararda yer alan sonuçların, ilk ve istinaf mahkemelerince tespit edilen somut olgularla çelişmesi;

- Maddi veya usul hukuku normlarının ihlal edilmesi veya yanlış uygulanması.

Ayrıca, yukarıda belirtilen (duruşma bildirimi eksikliği veya davaya dahil olmayan kişilerin haklarına müdahale gibi) sebeplerle karar mutlaka iptal edilir.

Temyiz Mahkemesinin Yetkileri

Temyiz başvurusunu inceleyen mahkeme şu kararları alabilir:

- İtiraz edilen kararları onaylamak;

- Kararları iptal edip davayı alt mahkemeye yeniden görüşmek üzere göndermek;

- Maddi hukuk normlarının uygulanması/yorumlanmasında hata varsa (somut olgularla ilgili olmayan hatalar), kararları değiştirmek veya iptal ederek yeni bir karar vermek;

- Kararları iptal edip davanın görülmesine son vermek.

Yüksek Mahkemede İkinci Temyiz (İkinci Kassasyon)

Temyiz mahkemesinin kararına itiraz eden taraf, Rusya Federasyonu Yüksek Mahkemesi'ne temyiz başvurusunda bulunabilir. Hukukçular arasında bu aşama ikinci kassasyon olarak adlandırılır.

Yüksek Mahkemenin İptal Sebepleri

Yüksek Mahkeme, temyiz yoluyla kararı ancak şu durumlarda bozar veya değiştirir:

- Davanın sonucunu etkileyen ve düzeltilmediği takdirde ihlal edilen hak, özgürlük ve yasal menfaatlerin korunmasını imkânsız kılan ciddi maddi veya usul hukuku ihlalleri.

- Kanunla korunan kamu yararına zarar veren ihlaller.

Pratikteki Uygulama

İkinci kassasyon için ciddi ihlal şartı arandığından, Yüksek Mahkeme çok az sayıda temyiz başvurusunu esaslı şekilde inceler. Çoğu başvuru, Yüksek Mahkeme'nin filtre hakimi tarafından reddedilir.

Yüksek Mahkeme'nin denetim yoluyla kararları gözden geçirmesi, "ikinci kassasyon"dan daha istisnai bir durumdur. Denetim yoluyla kararın iptali için şu sebepler gereklidir:

- Kararın, insan ve vatandaşların anayasal haklarını ihlal etmesi;

- Belirsiz sayıda kişinin hak ve menfaatlerine veya kamu yararına zarar vermesi;

- Mahkemelerin hukuk normlarını uygulama ve yorumlamadaki birliği bozması.

Yenîden İnceleme

Kesinleşmiş kararlar, yeniden açılan (karar anında var olan ancak bilinmeyen) veya yeni (karar sonrasında ortaya çıkan ve kararı etkileyen) olgular nedeniyle yeniden incelenebilir.

İhtiyati Tedbirler

Dava taraflarının başvurusu üzerine, hakim veya mahkeme davanın teminat altına alınması için tedbirler alabilir. Bu tedbirler, alınmadığı takdirde kararın uygulanmasını zorlaştıracak veya imkânsız kılacak durumlarda uygulanır.

İhtiyati Tedbir Türleri

- Malvarlığına el konulması;

- Belirli eylemlerin yasaklanması (örneğin, taşınmaz üzerinde tapu işlemleri);

- İcra belgesine dayalı tahsilatın borçlunun, icra emrine dayanak teşkil eden kararı itiraz etmesi halinde durdurulması.

- Şirket hisseleri veya sermaye payları üzerinde işlem yapılmasının yasaklanması.

- Tüzel kişinin organlarının, uyuşmazlık konusuyla doğrudan ilgili kararlar almasının engellenmesi.

Tedbir uygulanan taraf, bu tedbirin kaldırılmasını veya başka bir tedbirle değiştirilmesini talep edebilir.

Mahkeme Kararlarının İcrası

Mahkeme kararları gönüllü veya cebri olarak yerine getirilebilir.

Cebri icra için, kararı veren mahkemeye icra emri çıkarılması başvurusu yapılır.

İcra emri alındıktan sonra, alacaklı bu belgeyi:

- Borçlunun hesabının bulunduğu bankaya sunabilir.

- İcra Müdürlüğüne iletebilir (icra işlemi başlatılır).

İcra müdürü, borçlunun parasal varlıklarını kontrol eder ve alacaklı lehine zorunlu tahsilat yapar. Parasal varlık yoksa veya yetersizse, borçlunun malları tespit edilir ve satışa çıkarılır.

Yargılama Giderlerinin Dağılımı

Davayı kazanan taraf, diğer taraftan makul ölçülerde yargılama giderlerini (avukat ücreti, harç, posta masrafı, seyahat giderleri vb.) talep edebilir.

Pratikteki Uygulama

Devlet mahkemeleri, genellikle talep edilen gider tutarlarını düşürür. Tahkim mahkemeleri ise, genellikle kazanan tarafın giderlerini tamamen veya önemsiz ölçüde indirerek hükme bağlar.

Özel Durumlar

- Davacı, davadan feragat ederse, giderler davalı tarafından karşılanmaz; aksine, davacı davalının giderlerini öder.

- Davalı, dava açıldıktan sonra talepleri gönüllü olarak yerine getirirse, davacının giderleri davalıdan tahsil edilir.

- Sulh anlaşması yapılması halinde, taraflar gider dağılımını düzenlemelidir.

Genel Yargı Mahkemeleri / Courts of General Jurisdiction

Genel Yargı Mahkemeleri (GYM) aşağıdaki uyuşmazlıkları görüşür:

- Medeni hukuk, aile hukuku, iş hukuku, konut hukuku, arazi hukuku ve çevre hukukundan kaynaklanan uyuşmazlıklar;

- Fikri mülkiyet haklarına ilişkin olarak gerçek kişiler (ticari faaliyette bulunmayanlar) arasındaki anlaşmazlıklar;

- Ticari olmayan kuruluşlarla ilgili kurumsal uyuşmazlıklar.

Taraflar

Uyuşmazlık tarafları, gerçek ve tüzel kişiler (vatandaşlık veya kayıt yeri fark etmeksizin) ile devlet organları olabilir. GYM ile tahkim mahkemeleri arasındaki temel fark, GYM'nin ticari veya diğer ekonomik faaliyetlerle bağlantılı davalara bakmamasıdır.

Dava Görme Usulleri

GYM'de görülen davalar belirli usullere göre çözülür:

1. Emir Usulü: 500.000 RUB'ı (yaklaşık 5.000 ABD Doları) aşmayan para veya taşınır mal talepleri. Yalnızca noter tasdikli sözleşmeler, yazılı sözleşmeler veya işçinin ücret ve benzeri ödemelerine ilişkin talepler kabul edilir. Taraflar çağrılmadan (duruşma yapılmadan) hakim tarafından 10 gün içinde mahkeme emri çıkarılması.

2. Dava Usulü: Taraflar arasında hukuki ihtilaf bulunması halinde en yaygın kullanılan usuldür. Duruşmada taraflar açıklama yapma hakkına sahiptir.

3. Basitleştirilmiş Usul: Taraflar çağrılmadan yalnızca 250.000 RUB'a kadar para veya mal talepleri görüşülür.

4. Gıyabi Yargılama: Duruşmaya usulüne uygun şekilde çağrılan ancak gelmeyen davalı yokluğunda karar verilir. Davalı, geçerli bir mazeretle katılamadıysa, gıyabi kararın iptalini talep edebilir; bu durumda dava yeniden görüşülür.

Özel Usul Kapsamındaki Davalar

GYM ayrıca şu konularda özel usul davalarını görür:

- Hukuki önem taşıyan olguların tespiti.

- Çocuğun evlat edinilmesi;

- Kişinin kayıp veya ölü ilan edilmesi;

- Ehliyetin sınırlandırılması;

- Kayıp hamili hüccet veya emre yazılı senetlerin haklarının iadesi (ilan yoluyla);

- Nüfus kayıtlarında düzeltme talepleri;

- Noter işlemlerine veya reddine ilişkin başvurular.

Ek Yetkiler

GYM, yabancı mahkeme kararlarının (tahkim kararları dahil) tanınması ve tenfizi ile Rus tahkim mahkemesi kararlarına ilişkin icra emri çıkarılması taleplerini de değerlendirir.

Görev ve Yetki

GYM'nin dikey yapısı Sulh Hukuk Hakimleri; Bölge Mahkemeleri; Federal Bölge Mahkemeleri; Rusya Federasyonu Yüksek Mahkemesi unsurlarından oluşur

Her mahkeme yalnızca belirli talepleri görme yetkisine sahiptir:

1. Sulh Hukuk Hakimleri: 50.000 RUB'a (yaklaşık 500 ABD Doları) kadar mal davaları; Çocukla ilgili ihtilaf olmayan boşanma davaları; 100.000 RUB'a (yaklaşık 1.000 ABD Doları) kadar tüketici hakları ihlali davaları; Mahkeme emri çıkarma yetkisi.

2. Bölge Mahkemeleri: Sulh hakimleri ve üst mahkemelerin (federal bölge mahkemeleri ve Yüksek Mahkeme) görev alanı dışındaki tüm davalar; çoğu dava için ilk derece mahkemesidir.

3. Federal Bölge Mahkemeleri: İlk derece olarak yabancı mahkeme ve tahkim kararlarının tanınması/tenfizi davalarına bakar.

4. Yüksek Mahkeme: İlk derecede sınırlı ve özel davaları görür; genellikle temyiz veya denetim mercii olarak görev yapar.

Sulh Hakimleri ve Bölge Mahkemelerinde (çoğu dava için ilk derece) Taraflar, dava vekâletnamesi olan herhangi bir kişiyle temsil edilebilir. Federal Bölge Mahkemeleri, Temyiz Mahkemeleri ve Yüksek Mahkemede Yalnızca yüksek öğrenim görmüş hukukçular (hukuk diploması olanlar) temsil yetkisine sahiptir.

Devlet Arbitraj Mahkemeleri / State Arbitrazh Courts

Arbitraj mahkemeleri, ticari faaliyetler ve diğer ekonomik faaliyetlerden kaynaklanan uyuşmazlıkları çözer. Arbitraj mahkemeleri aşağıdaki davalarda münhasır yetkiye sahiptir:

- İflas Davaları: Tüzel kişilerin yanı sıra, bireysel girişimci statüsüne sahip olmayan ve ticari faaliyet yürütmeyen gerçek kişiler de dahil tüm borçlular.

- Kurumsal Uyuşmazlıklar: Ticari kuruluşlara katılımla ilgili anlaşmazlıklar (örgütlerin yeniden yapılandırılması, tasfiyesi, hisse/devir hakları vb.).

Arbitraj mahkemeleri sistemine, Fikri Mülkiyet Mahkemesi de dahildir.

Zorunlu Ön İhtar Süreci

Sözleşmelerden veya *haksız zenginleşmeden* kaynaklanan para taleplerine ilişkin uyuşmazlıklar, ancak tarafların *dava öncesi uzlaşma* girişimlerinde bulunmasından sonra arbitraj mahkemesine taşınabilir. Genel kural olarak, taraflara -başka bir süre belirtilmediği takdirde- 30 günlük süre tanınır.

Dava Görme Usulleri

1. Dava Usulü: Taraflar arasında hukuki ihtilaf bulunması halinde temel prosedürdür. Duruşmada taraflar, açıklama yapma hakkına sahiptir.

2. İdari Kamu Hukuku Uyuşmazlıkları: Normatif hukuk işlemlerinin ve yasal açıklamaların iptali. Devlet organlarının normatif olmayan işlemlerinin, kararlarının veya eylemsizliklerinin iptali. İspat yükü, başvurucu yerine devlet organına aittir.

3. Basitleştirilmiş Usul: Tüzel Kişiler: 1,2 milyon RUB'a kadar para veya mal talepleri. Bireysel Girişimciler: 600.000 RUB'a kadar para veya mal talepleri. Borçlu Borcu Kabul Ettiği Halde Ödemediği Durumlar: Tutardan bağımsız olarak uygulanır. Normatif Olmayan İşlemler: Devlet organlarının para veya mal tahsil kararlarının iptali.

4. Emir Usulü: 750.000 RUB'a kadar para talepleri (zorunlu ödemeler dahil). Kabul Edilen Talepler: Noter onaylı sözleşmeler, yazılı belgeler veya çalışan ücret talepleri. Özellik: Duruşma yapılmadan hakim tarafından 10 gün içinde mahkeme emri çıkarılır.

Ek Yetki: Arbitraj mahkemeleri, hukuki önem taşıyan olguların tespiti davalarını da görür.

Görev ve Yetki

İlk Derece: Federal bölge arbitraj mahkemeleri (örneğin, Moskova Arbitraj Mahkemesi).

İstisna: Fikri Mülkiyet Mahkemesi, şu davalarda ilk derece mahkemesidir: Federal yürütme organlarının patent hakları, üretim sırları (know-how) ve tüzel kişi kimlik unsurlarına ilişkin normatif işlemlerinin iptali. Fikri mülkiyet haklarının korunması/iptali (telif hakları hariç): Ruspatent kararlarının iptali. Patent sahibinin belirlenmesi. Patent veya ticari marka koruma kararlarının geçersizliği. Ticari marka korumasının erken sonlandırılması (kullanılmaması nedeniyle).

İstinaf: 1-21 No'lu Arbitraj İstinaf Mahkemeleri.

Temyiz (Kassasyon): 10 adet Arbitraj Bölge Mahkemesi. Fikri mülkiyet davalarında Fikri Mülkiyet Mahkemesi temyiz merciidir.

İkinci Temyiz ve Denetim: Rusya Federasyonu Yüksek Mahkemesi.

- **Temsil Şartları:**

- Arbitraj mahkemelerinde yalnızca yüksek hukuk eğitimi almış kişiler temsil yetkisine sahiptir.

- Ruspatent Nezdinde Temsil (Patent ve marka işlemleri):

- Rusya dışında ikamet eden gerçek kişiler ve yabancı tüzel kişiler, yalnızca patent vekilleri ile temsil edilebilir (uluslararası anlaşmalar aksini öngörmedikçe).

- İstisna: Temsilci, Rusya'da bir yazışma adresi sağlayabiliyorsa bu kural uygulanmaz.

İdari Yargı Usulleri / Administrative Judicial Proceedings

İdari yargılama, idari ve diğer kamu hukuku ilişkilerinden kaynaklanan uyuşmazlıkların çözümlenmesiyle ilgili beş yargılama türünden biridir. İdari ve diğer kamu hukuku ilişkileri, devlet organları veya kendilerine belirli devlet yetkileri veya kamu yetkileri verilmiş diğer kişiler tarafından yürütülen devlet yönetimi alanında ortaya çıkan toplumsal ilişkileri ifade eder.

Bu yargılama türünün temel hedefleri, vatandaşların ve kuruluşların ihlal edilen haklarını ve yasal menfaatlerini korumak ile devlet veya kamu yetkilerinin kullanımının hukuka uygunluğunu ve haklılığını yargısal denetim altına almaktır. İdari yargılama, İdari Yargılama Kanunu (İYK) ve Arbitraj Usul Kanunu (AUK) hükümlerine göre yürütülür. İYK (ve genel yargı mahkemeleri) ile AUK (ve arbitraj mahkemeleri) arasındaki yetki dağılımı şu şekildedir: İdari yargılamaya konu uyuşmazlıkların büyük çoğunluğu Genel Yargı Mahkemeleri (GYM) tarafından çözülürken, arbitraj mahkemeleri yalnızca ticari faaliyetlerden veya diğer ekonomik uyuşmazlıklardan kaynaklanan idari davalara bakar.

İYK Kapsamında Görülen Uyuşmazlık Kategorileri

İdari Yargılama Kanunu (İYK) kapsamında iki temel dava grubu bulunmaktadır:

1. Devlet organlarının hukuka aykırı eylemleri: Bu kategori, devlet organlarının normatif hukuk işlemlerinin, eylemlerinin veya eylemsizliklerinin iptali ile yargıç nitelik kurullarının, kamu yetkileriyle donatılmış sivil toplum kuruluşlarının veya öz-düzenleyici kuruluşların kararlarına yönelik itirazları kapsar.

2. Zorunlu yargısal denetim: Bu kategori, insan hakları, özgürlükler ve kuruluş haklarının korunmasına yönelik davaları içerir. Örnekler arasında siyasi partilerin, medya kuruluşlarının, derneklerin veya dini kuruluşların faaliyetlerinin durdurulması; aşırılık yanlısı materyallerin tanınması ve internet erişiminin kısıtlanması; kanuni yükümlülükler (vergi, ceza vb.) nedeniyle gerçek kişilerden para tahsili davaları yer alır.

İdari Yargılama Aşamaları ve Usulleri

İdari yargılama, Arbitraj Usul Kanunu (AUK) ve Medeni Usul Kanunu (MÜK) ile benzer aşamalardan oluşur. Bu aşamalar şunlardır:

İlk derece: Davanın temel incelemesinin yapıldığı aşama.

İstinaf: İlk derece kararlarının usul veya hukuki hatalar açısından temyiz edildiği aşama.

Temyiz (Kassasyon): Kararların nihai hukuki denetiminin yapıldığı aşama.

Denetim: Olağanüstü kanun yoluyla kararların gözden geçirilmesi.

Yeniden keşfedilen delillerle yeniden inceleme: Kesinleşmiş kararların yeni deliller veya daha önce bilinmeyen gerçekler ışığında gözden geçirilmesi.

İdari davalar, genel usul (duruşmalı ve kapsamlı ispat süreci) veya basitleştirilmiş usul (hızlı ve duruşmasız çözüm) ile görülebilir. Basitleştirilmiş usul, belirli şartlarda (örneğin, düşük tutarlı para talepleri veya tarafların anlaşması) uygulanır ve süreci hızlandırmayı amaçlar.

Uluslararası Tahkim / International Arbitration

Rusya Federasyonu'nun tahkim mevzuatının anlaşılması, tahkim yeri (seat) olarak Rusya'yı seçen ve/veya uygulanacak usul hukuku olarak Rus hukukunu kabul eden kişiler için önem taşımaktadır. Mevcut jeopolitik koşullarda, tarafların uyuşmazlık çözüm kurumu olarak Rus tahkim enstitülerini belirlemesi halinde, Rusya'nın ulusal mevzuatı da etkili olmaktadır.

Rusya'da uluslararası tahkimi düzenleyen temel kanun, UNCITRAL Uluslararası Ticaret Tahkimi Model Kanunu'ndan esinlenen 07.07.1993 tarih ve 5338-1 sayılı "Uluslararası Ticari Tahkim Hakkında Kanun"dur (UTTK).

UTTK'nın Uygulama Alanı

UTTK, aşağıdaki durumlarda ortaya çıkan medeni hukuk kaynaklı dış ticaret uyuşmazlıklarını kapsar:

1. Taraflardan en az birinin ticari işletmesinin yurtdışında bulunması;

2. Sözleşmenin önemli bir bölümünün icra edileceği yerin veya uyuşmazlık konusuyla en yakın bağlantılı yerin yurtdışında olması;

3. Rusya topraklarında yabancı yatırımların veya Rus yatırımlarının yurtdışında gerçekleştirilmesiyle bağlantılı uyuşmazlıklar.

Rus Tahkim Sisteminin Önemli Unsurları

- Tahkim Anlaşmasının Şekli: Yazılı olarak düzenlenmelidir.

(1) Elektronik iletişim araçlarıyla yapılan yazışmalar,

(2) Taraflardan birinin tahkim anlaşmasının varlığını iddia ettiği ve diğer tarafın itiraz etmediği dava ve cevap belgeleri,

(3) Taraflarca imzalanan sözleşmede yer alan tahkim şartı ile sağlanabilir.

- Tahkim Anlaşmasının Kapsamı: Aksi kararlaştırılmadıkça, tahkim anlaşması; taraflar arasındaki sözleşmenin icrası, değişikliği, feshi ile bu sözleşmenin geçerliliği, yürürlüğe girişi, değişimi veya sona ermesine ilişkin tüm ihtilafları kapsar.

- Tahkim Kuralları: Tahkim anlaşmasında atıf yapılan tahkim kuralları, anlaşmanın ayrılmaz parçası sayılır.

Tahkime Elverişli Olmayan Uyuşmazlıklar

Aşağıdaki uyuşmazlıklar tahkim yoluyla çözülemez:

- Hukuki önem taşıyan olguların tespiti;

- Çocuğun evlat edinilmesi;

- Kişinin kayıp veya ölü ilan edilmesi;

- Kişinin ehliyetinin sınırlandırılması veya tamamen elinden alınması;

- 14-18 yaş arasındaki bir küçüğün gelirlerini yönetme hakkının kısıtlanması veya kaldırılması;

- Küçüğün tam ehliyetli (emyane) ilan edilmesi.

- Sahipsiz taşınır malların tespiti veya sahipsiz taşınmazlar üzerinde belediye mülkiyetinin tanınması;

- Kayıp hamile senetler veya emre yazılı senetlerin haklarının iadesi (ilan yolu).

- Nüfus kayıtlarındaki hataların düzeltilmesi;

- Noter işlemlerine veya bunların reddine ilişkin başvurular;

- Kayıp mahkeme dosyalarının yeniden oluşturulması talepleri;

- Tapuya kayıtlı gayrimenkul haklarına ilişkin ihtilaflar;

- Kamu ihalelerinden doğan uyuşmazlıklar;

- Aile, iş veya miras hukukundan kaynaklanan ihtilaflar;

- Devlet veya belediye mülkiyetinin özelleştirilmesine dair anlaşmazlıklar;

- Hayati zararların tazmini davaları;

- Kiracıların konuttan tahliyesi talepleri;

- Çevreye verilen zararların tazmini uyuşmazlıkları;

- İflas (bankacılık) davaları;

- Telif ve bağlantılı hakların kolektif yönetimine ilişkin fikri mülkiyet ihtilafları;

- İdari veya diğer kamu hukuku uyuşmazlıkları;

- Limited şirket sermaye paylarının devrine ilişkin noter onaylı işlemlerden doğan ihtilaflar.

Ayrıca burada önemli bir not olarak bazı durumlarda Rusya'da kurumsal uyuşmazlıkların da kısmen tahkime elverişli olduğunu belirtmeliyiz.

Tahkim Yasağı Kapsamındaki Kurumsal Uyuşmazlıklar:

1. Tüzel kişinin genel kurul toplantısının çağrılmasına ilişkin ihtilaflar;

2. Çıkarılmış hisselerin satın alınması veya geri alımına dair uyuşmazlıklar;

3. Devlet organları, yerel yönetimler veya kamu yetkisi taşıyan diğen kuruluşların normatif olmayan işlem, karar veya eylemlerinin iptali talepleri;

4. Tüzel kişi ortaklarının ihracına ilişkin uyuşmazlıklar.

Diğer Kurumsal Uyuşmazlıkların Tahkime Tabi Olma Şartları:

- Tahkim yeri Rusya olmalıdır;

- Uyuşmazlık, sürekli faaliyet gösteren bir tahkim kurumu (SFATK) tarafından yönetilmelidir;

- SFATK'nın kurumsal uyuşmazlıklar için özel olarak hazırlanmış ve yayımlanmış kuralları bulunmalıdır.

Yabancı Tahkim Kararlarının Rusya'da Tanınması ve Tenfizi

Rusya, 1958 tarihli Birleşmiş Milletler Yabancı Tahkim Kararlarının Tanınması ve Tenfizi Hakkında New York Konvansiyonu'na taraftır. Buna göre, Konvansiyon'a taraf ülkelerde verilen yabancı tahkim kararları, diğer resmi şartların sağlanması koşuluyla Rusya'da tanınır.

Tanıma/Tenfiz İçin Resmi Şartlar:

1. Tahkim kararının kesinleşmiş olması;

2. Karar borçlusunun tahkim sürecinden usulüne uygun şekilde haberdar edilmesi;

3. Uyuşmazlık konusunun Rus mahkemelerinin münhasır yetkisine girmemesi;

4. Aynı konuda Rusya'da kesinleşmiş bir mahkeme kararının bulunmaması;

5. Rus mahkemesinde, karara konu davayla aynı içerikte bir davanın görülmemekte olması;

6. Yabancı mahkeme kararının cebri icrası için 3 yıllık zamanaşımı süresinin dolmamış olması;

7. Kararın Rusya'nın kamu düzenine aykırı olmaması.

Tanıma/Tenfiz Başvurusu Ekinde Sunulması Gereken Belgeler:

1. Yabancı tahkim kararının usulüne uygun şekilde onaylanmış örneği (orijinal hakim imzalı veya tahkim kurumu tarafından tasdikli kopya);

2. Kararın kesinleştiğini gösteren ve usulünce onaylanmış belge (karar metninde kesinleşme tarihi belirtilmemişse);

3. Borçlunun tahkim sürecinden zamanında ve usulüne uygun haberdar edildiğine dair kanıt;

4. Vekaletname (temsil yetkisini gösterir belge);

5. Borçluya tenfiz başvurusu örneğinin tebliğ edildiğine dair belge;

6. Yukarıdaki belgelerin noter onaylı Rusça çevirileri;

7. Tahkim kararının dayanağı olan tahkim anlaşmasının aslı;

8. Başvuru harcının ödendiğine dair banka dekontu.

İflas / Insolvency

İflas süreci iki farklı şekilde başlatılabilmektedir. Birinci yol, borçlunun kendi iradesiyle iflas başvurusunda bulunmasıdır. İkinci yol ise alacaklının borçlu aleyhine iflas başvurusu yapmasıdır ki bu durumda alacaklının, borcun varlığını tevsik eden mahkeme kararını ibraz etmesi zorunludur.

Tüzel kişilerin iflasının kabul edilebilmesi için iki temel koşul aranmaktadır. Birincisi, ilgili mali yükümlülüklerin vadesi geçeli en az üç ay olmasına rağmen yerine getirilmemiş olmasıdır. İkincisi ise toplam alacak tutarının asgari 2 milyon rubleye ulaşmış olması gerekliliğidir.

Gerçek kişiler bakımından ise iflasın kabul edilebilmesi için benzer koşullar geçerli olmakla birlikte, miktar eşikleri farklılık göstermektedir. Borçlunun üç aydır ödenmeyen yükümlülüklerinin bulunması koşulunun yanı sıra, toplam alacak tutarının en az 500 bin ruble olması şartı aranmaktadır. Bu hükümler, hem tüzel hem de gerçek kişilerin mali durumlarının objektif kriterler çerçevesinde değerlendirilmesini sağlamaktadır.

Tüzel Kişiler İçin Prosedürler

İflas prosedürü kapsamında, ödeme gücünün yeniden sağlanması ve işletmenin korunmasını hedefleyen rehabilitasyon prosedürleri (gözetim, mali iyileştirme, dış yönetim) ile alacaklılarla hesaplaşmanın ardından şirketin tasfiyesini amaçlayan tasfiye prosedürü (konkordato üretimi) bulunmaktadır.

№1. Gözetim (Zorunlu)

Tahkim mahkemesinin iflas başvurusunu kabul etmesiyle gözetim süreci resmen başlar. Bu süreçte alacaklılar, alacaklarını Alacaklı Talepleri Sicil Kaydı'na (ATSK) bildirme hakkına sahip olurlar. Aynı zamanda, borçlu tüzel kişi üzerinde otomatik olarak çeşitli kısıtlamalar devreye girer. Bunlar arasında katılımcıların hisselerini geri çekememesi, temettü ve kâr dağıtımının yasaklanması ile cari ödemeler dışındaki ceza ve faiz uygulamalarının durdurulması sayılabilir.

Borçlu şirketin yönetim organları, gözetim süreci boyunca yetkilerini kullanmaya devam eder ancak önemli kısıtlamalarla karşılaşır. Bilanço değerinin %5'ini aşan işlemler ve borç alma/verme faaliyetleri için geçici yöneticinin onayı zorunlu hale gelir. Ayrıca şirketin yeniden yapılandırılması, tasfiyesi veya yeni şube açılması gibi kritik kararlar alınamaz.

Geçici yönetici, bu süreçte borçlunun mali durumunu detaylı şekilde analiz eder. Alacaklıları belirler, ilk alacaklılar toplantısını organize eder ve şirketin ödeme gücünün iyileştirilip iyileştirilemeyeceğini değerlendirir. Alacaklılar toplantısında, borçlu şirketin kaderini belirleyecek önemli kararlar alınır. Bu kararlar arasında mali iyileştirme programlarının uygulanması, dış yönetime geçiş veya konkordato sürecinin başlatılması gibi seçenekler bulunur.

№2. Mali İyileştirme

Alacaklılar, borçlu şirket için mali iyileştirme (Mİ) prosedürü uygulanmasına karar verebilir veya doğrudan dış yönetim/konkordato aşamasına geçiş yapabilir. Mali iyileştirme talebinde bulunabilmek için borçlunun; bir iyileştirme planı hazırlaması, borç geri ödeme takvimi oluşturması ve süreyi belirlemesi gerekmektedir. Bu süreç, alacaklıların talebi üzerine mahkeme tarafından başlatılır ve maksimum 2 yıl sürebilir.

Mali iyileştirme sürecinde uygulanan kısıtlamalar gözetim prosedüründekilere benzerlik gösterir. Alacaklılar taleplerini yalnızca mahkeme aracılığıyla ATSK'ya sunabilirken, temettü dağıtımı yasaktır. Borçlu yönetiminin yetkileri ise önemli ölçüde kısıtlanır. Yönetici onayı olmadan; kredi borcunu %5'ten fazla artıran işlemler, malvarlığı edinimi/devri (olağan ticari faaliyetler hariç), alacak haklarının devri ve borçlanma işlemleri yapılamaz.

Mali iyileştirme planı, katılımcıların alacaklılara teminat vermediği durumlarda hazırlanır ve borç geri ödeme takvimine uygun şekilde alacak taleplerinin karşılanabilirliğini göstermelidir. Hazırlanan borç geri ödeme takvimi, alacaklıların öncelik sırasına göre orantılı ödeme yapılmasını içermelidir. Süreç sonunda ya yeni bir prosedür başlatılabilir ya da tüm yükümlülüklerin yerine getirilmesiyle iflas davası sonlandırılabilir. Mali iyileştirme ile dış yönetimin toplam süresi 2 yılı geçemez.

№3. Dış Yönetim

Dış yönetim, alacaklıların talebi ve mahkeme kararıyla başlatılan en fazla 18 ay süren bir iflas aşamasıdır. Bu süreçte borçlu şirketin mevcut yönetiminin yetkileri sona erer ve tüm yetkiler dış yöneticiye devredilir. Ancak sermaye artışı ve hisse ihracı gibi konularda yönetim organlarının sınırlı yetkileri devam eder.

Dış yönetici, şirketin tüm işlemlerini yürütme ve gerektiğinde hukuki işlem başlatma yetkisine sahiptir. Temel görevleri arasında malvarlığı envanteri çıkarmak, dış yönetim planı hazırlamak, muhasebe kayıtlarını tutmak ve alacakların tahsilatını sağlamak bulunur.

Ödeme gücünün yeniden kazandırılması amacıyla çeşitli önlemler alınabilir: üretimin yeniden yapılandırılması, kârsız birimlerin kapatılması, alacakların tahsili, varlık satışları, sermaye artırımı gibi yöntemler uygulanabilir. Özellikle varlık ikamesi yöntemiyle şirketin malvarlığı temelinde yeni şirketler kurularak hisselerinin satışı yoluyla borçların ödenmesi sağlanabilir.

Süreç sonunda dış yöneticinin hazırladığı rapor doğrultusunda alacaklılar toplantısı, dış yönetimin sona erdirilmesi, sürenin uzatılması veya konkordato aşamasına geçilmesi yönünde karar alır. Bu süreçte temel amaç, şirketin mali yapısının iyileştirilerek borçlarını ödeyebilir hale getirilmesidir.

№4. Konkordato Üretimi

Konkordato üretimi, iflas sürecinin nihai aşaması olup borçlunun malvarlığının satışı yoluyla alacaklı taleplerinin karşılanmasını amaçlar. Mahkeme tarafından iflas kararı verilmesiyle başlayan bu süreç genellikle 6 ay sürer ve gerektiğinde uzatılabilir. Özellikle malvarlığının tasfiyesi, hesaplaşmaların tamamlanması veya ikincil sorumluluk incelemeleri gibi durumlarda süre uzatımı sıkça görülür.

Süreç başladığında, borçlunun tüm yönetim yetkileri sona erer ve mevcut malvarlığı konkordato kütlesini oluşturur. Rehinli varlıklar ayrı değerlendirilerek ilgili alacaklılara tahsis edilir. Alacaklıların 2 ay içinde taleplerini sicile bildirmeleri gerekir; aksi halde ödeme sıralamasında en sona düşerler.

Ödeme sıralamasında ilk öncelik yaşam veya sağlık zararlarına ilişkin taleplere, ikinci sırada çalışan ücret alacaklarına, üçüncü sırada ise diğer konkordato alacaklılarına verilir. Aynı sıradaki alacaklılar arasında yeterli fon bulunmaması durumunda, ödemeler orantılı olarak dağıtılır. Karşılanamayan alacaklar hukuken ödenmiş sayılır. Süreç boyunca taraflar arasında sulh anlaşması yapılabilmesi mümkündür.

Borçluyu Kontrol Eden Kişilerin İkincil Sorumluluğu

İflas sürecinde, borçluyu kontrol eden kişiler (BKP) belirli koşullar altında ikincil sorumluluğa tabi tutulabilirler. BKP olarak nitelendirilen kişiler, borçlu üzerinde doğrudan veya dolaylı kontrol yetkisi bulunan gerçek veya tüzel kişilerdir. Bu kontrol, hisse sahipliği, yönetim pozisyonu, akrabalık ilişkileri veya fiili etki gibi çeşitli yollarla sağlanabilir.

BKP'nin sorumluluğu iki temel durumda gündeme gelir: Birincisi, borçlunun iflasına yol açan eylemlerde bulunması halinde; ikincisi ise iflas başvurusunu zamanında yapmaması durumunda. İlk durumda, BKP'nin alacaklılara verdiği zararın tazmini istenebilir ve bu sorumluluk tüm iflas alacaklarını kapsayabilir. İkinci durumda ise sorumluluk, gecikmeli başvuru nedeniyle oluşan yeni alacaklarla sınırlıdır.

Sorumluluğun belirlenmesinde, BKP'nin borçlu üzerindeki etkisi ve niyeti dikkate alınır. Özellikle kasıtlı zarar verici işlemler veya kritik varlıkların devri gibi eylemler, sorumluluğun doğmasında belirleyici olabilir. Bunun yanı sıra, %50'den fazla hisseye sahip olanlar, yöneticiler ve borçlunun mali durumunu kötüleştiren kararları alan kişiler genellikle BKP olarak kabul edilir.

Bu düzenlemenin temel amacı, borçlu şirketlerin kötü yönetimine karşı alacaklıları korumak ve iflas süreçlerinin zamanında başlatılmasını sağlamaktır. Sorumluluk mekanizması, kontrol sahibi kişilerin daha dikkatli ve özenli davranmalarını teşvik etmeyi hedefler.

Gerçek Kişiler İçin Prosedürler

Rusya'da gerçek kişiler için Yargı dışı ve Yargısal olmak üzere iki tür iflas prosedürü bulunmaktadır:

Yargı Dışı Prosedür

Yargı dışı prosedür, mahkeme katılımı olmadan, devlet hizmetleri sunan çok işlevli bir merkeze başvurularak gerçekleştirilir. Bu prosedür, borçlu için ücretsizdir.

Yargı dışı iflasın koşulları şunlardır:

• Taleplerin düşük miktarda olması – en az 25 bin ruble ve en fazla 1 milyon ruble.

• Vatandaş hakkında yürütme işleminin sona ermiş veya uzun süredir (7 yıl) devam ediyor olması ve vatandaşın malvarlığının bulunmaması nedeniyle borçların tahsil edilememiş olması.

Yargı dışı iflas başvurusu yapıldıktan sonra bu bilgi, Federal İflas Bilgi Kaynağı'nda yayımlanır.

Vatandaş, yargı dışı iflas prosedürü süresince borç alma, kredi çekme, kefalet verme ve diğer teminat işlemlerini yapma hakkına sahip değildir.

Alacaklıların, borçlunun malvarlığını bulmak ve genel iflas prosedürüyle vatandaşın iflasını talep etmek için tahkim mahkemesine başvurmak üzere 6 ay süresi vardır. Eğer yargı dışı iflas prosedürü süresince borçlunun alacaklı taleplerini karşılayabilecek malvarlığı bulunursa, prosedür sona erer. Eğer 6 ay içinde borçlunun malvarlığı bulunmazsa, vatandaş 1 milyon rubleye kadar olan tüm borçlarından kurtulur (alacaklılara olan borçlar tahsil edilemez kabul edilir).

Bu durumda vatandaşın borçlardan kurtulması, yalnızca yargı dışı iflas başvurusu sırasında borçlu tarafından bildirilen alacaklılarla sınırlıdır.

Yargısal Prosedür

Yargısal iflas prosedürü, borçlunun alacaklılara olan yükümlülüklerini kısmen veya tamamen karşılamayı amaçlar. Bu süreç, borçlu vatandaşın veya alacaklıların başvurusuyla mahkemede başlatılabilir. İflasın açılabilmesi için genel olarak 500 bin rubleyi aşan ve en az 3 aydır ödenmemiş borçların bulunması gerekir. Ancak borçlunun kendi başvurusunda bu şartlar aranmaz; ödeme güçlüğü içinde olduğunu ve malvarlığının yetersizliğini ispat etmesi yeterlidir.

Süreç başladığında borçlu, tüm malvarlığı hakkında detaylı bilgi vermekle yükümlüdür. Mahkeme tarafından atanan mali yönetici, alacaklıların tercihine göre ya yeniden yapılandırma ya da malvarlığının tasfiyesi yoluna gidilmesini sağlar. Yeniden yapılandırma planı en fazla 5 yıllık bir süreyi kapsayabilir ve alacaklıların onayına tabidir. Planın reddedilmesi halinde doğrudan tasfiye sürecine geçilir.

Tasfiye aşamasında borçlunun malvarlığı envanteri çıkarılır, değerlemesi yapılır ve ihaleyle satılır. Satış gelirleri öncelik sırasına göre dağıtılır: önce yaşam/sağlık zararları ve nafaka alacakları, sonra çalışan ücretleri, en son diğer alacaklılar ödenir. Rehinli alacaklılar, rehin konusu malın değerinin %80'ini alırken kalan %20'si öncelikli alacaklar ve masraflar için ayrılır. Borçlu, mali yöneticinin onayı olmadan aylık 50 bin rubleyi geçmeyen kişisel harcamalar yapabilir.

Vatandaşın İflas Edilmiş Kabul Edilmesinin Sonuçları

Vatandaşın iflas edilmiş kabul edilmesinin sonuçları şunlardır:

• İflas gerçeğini belirtmeden kredi ve borç sözleşmeleri yapma yasağı (yasak süresi: prosedürün tamamlanmasından itibaren 5 yıl);

• İflas davasının tekrar başlatılmasının 5 yıl boyunca yasaklanması (prosedürün tamamlanmasından itibaren);

• Vadesi gelen ve karşılanamayan alacaklı talepleri, olağan usulde talep edilebilir; bu talepler için icra belgeleri düzenlenir;

• Tüzel kişinin yönetim organlarında görev alma, tüzel kişi / sigorta kuruluşu, özel emeklilik fonu, yatırım fonu yönetim şirketi, paylı yatırım fonu ve özel emeklilik fonu veya mikrofinans şirketinin yönetiminde herhangi bir şekilde yer alma yasağı, iflasın tamamlanmasından itibaren 3 yıl süresince (kredi kuruluşları söz konusu olduğunda 10 yıl süresince).

Sonuç olarak, hem gerçek hem de tüzel kişiler için iflas prosedürünün finansman eksikliği nedeniyle sona erebileceği belirtilmelidir. Ancak bu, alacaklıların borçluyu kontrol eden kişilere karşı iflas davası dışında talepte bulunma hakkını ortadan kaldırmaz.

Ticari Tüzel Kişilerin Türleri / Forms of Business Entities

Hukuki Temel / Legal Framework

Rusya'da tüzel kişilerin faaliyetleri çeşitli yasal düzenlemelerle yönetilir. Tüzel kişilerin faaliyetlerini düzenleyen temel hükümler, Rusya Federasyonu Medeni Kanunu'nda (birinci kısım) yer alır. Belirli tüzel kişi türlerinin faaliyetlerinin düzenlenmesi, özel Federal Kanunlarla daha ayrıntılı olarak belirlenir: Bunlar, 26 Aralık 1995 tarihli ve 208-FZ sayılı "Anonim Şirketlere İlişkin Federal Kanun"; 8 Şubat 1998 tarihli ve 14-FZ sayılı "Sınırlı Sorumluluk Şirketlerine İlişkin Federal Kanun" ve 8 Mayıs 1996 tarihli ve 41-FZ sayılı "Üretim Kooperatiflerine İlişkin Federal Kanun" ve diğerleri;

Tüzel kişilerin tescil usulü, 08.08.2001 tarihli ve 129-FZ sayılı "Tüzel Kişilerin ve Bireysel Girişimcilerin Devlet Tesciline İlişkin Federal Kanun" ile düzenlenir. Ticari tüzel kişilerin faaliyetleri, devlet organlarının denetimi açısından, 26.07.2006 tarihli ve 135-FZ sayılı "Rekabetin Korunmasına İlişkin Federal Kanun" ile düzenlenir. Tüzel kişilerin belirli faaliyet türleri zorunlu lisanslamaya tabidir; bu bağlamda, 04.05.2011 tarihli ve 99-FZ sayılı "Belirli Faaliyet Türlerinin Lisanslanmasına İlişkin Federal Kanun" uygulanır.

Ticari Şirket Türleri / Forms of Business Entities

Rusya'da tüzel kişi, yasayla belirlenmiş usulde tescil edilmiş, ayrı bir malvarlığına sahip (örneğin: mülkiyet hakkı ile) ve kendi adına haklar kullanıp yükümlülükler üstlenebilen, mahkemede davacı ve davalı olabilen bir organizasyon olarak tanınır. Rus tüzel kişileri, kuruluş amaçlarına ve kurucuların şirket yönetimindeki katılım derecesine bağlı olarak çeşitli kategorilere ayrılır.

Ticari ve Ticari Olmayan Tüzel Kişiler

Ticari tüzel kişiler, kâr elde etme amacıyla kurulur. Çeşitli gelir getirici faaliyetler yürütebilirler. Rusya'da iş faaliyetleri, tam olarak ticari tüzel kişi formunda gerçekleştirilir. Ticari olmayan tüzel kişiler ise kâr elde etme amacı gütmez ve yalnızca kuruldukları amaçları gerçekleştirmek için girişimcilik faaliyetinde bulunabilirler. Ticari olmayan tüzel kişiler, hayırseverlik, bilimsel, sosyal, kültürel ve benzeri amaçlar için kurulur.

Kurumsal ve Üniter Tüzel Kişiler

Şirketler, kurucuların yönetime katılım derecesine göre temelde iki türe ayrılır. Birinci grup olan kurumsal tüzel kişilerde, kurucular sermayeye yaptıkları katkı oranında pay sahibi olur ve bu pay oranında yönetimde söz hakkı elde eder. Bu kategoride sınırlı sorumluluk şirketleri, anonim şirketler, ortaklıklar ve üretim kooperatifleri yer alır. İkinci grup olan üniter tüzel kişilerde ise kurucuların yönetimde herhangi bir payı veya söz hakkı bulunmaz. Bu tür yapılar arasında devlet ve belediye işletmeleri, vakıflar ile ticari olmayan kuruluşlar sayılabilir. Her iki türün de kendine özgü yönetim ve işleyiş prensipleri mevcuttur.

Tüzel Kişiler			
Kâr Amacı Gütmeyen		**Ticari**	
Üniter	**Kurumsal**	**Üniter**	**Kurumsal**
Kuruluşlar	**Sivil Toplum Kuruluşları**	**Üniter İşletmeler**	**Ticari Şirketler**
- Devlet kurumları	- Siyasi partiler	- Devlet Üniter İşletmeleri (GUP)	- Limited Şirketler (OOO)
- Özel kurumlar	- Sivil hareketler	- Belediye Üniter İşletmeleri (MUP)	- Anonim Şirketler (AO)
- Belediye kurumları	- Sendikalar vb.		Halka Açık olan ve Olmayan Anonim Şirketler
Otonom Kâr Amacı Gütmeyen Kuruluşlar	**Dernekler ve Birlikler**		**Ticari Ortaklıklar**
	- Kâr amacı gütmeyen ortaklıklar		- Tam Ortaklık
	- Birlikler vb.		- Komandit Ortaklık
Kamu Hukuku Şirketleri	Emlak Sahipleri Dernekleri		Ticari Ortaklıklar
Dini Organizasyonlar	Tüketici Kooperatifleri		Üretim Kooperatifleri
	Yerli Halk Toplulukları		Çiftçi (Çiftçi) Ekonomileri
	Kazak Toplulukları		

Rusya'da en yaygın şirket türleri Limited Şirketler, halka kapalı AŞ (HKAŞ) ve halka açık AŞ (HAŞ)'tir. Sayıları ise Limited Şirketler (ООО): 2.558.189, HKAŞ: 46.988, Kamu Anonim Şirketleri (ПАО): 6.033, Üretim Kooperatifleri: 1.748, Diğer Hukuki Yapılar: 28.965

2024 yılı itibarıyla Rusya'daki ticari tüzel yapılar

Anonim Şirketler / Joint-Stock Companies

Anonim şirketler (AŞ), kurucularına sınırlı sorumluluk avantajı sunan iş organizasyonlarıdır. Şirketin sermayesi hisselere bölünmüştür ve hissedarlar, yalnızca sahip oldukları hisselerin değeri kadar risk taşır. AŞ'ler iki türe ayrılır: Halka açık (HAŞ) ve halka kapalı (HKAŞ). HAŞ'ler hisselerini serbestçe halka arz edebilir ve daha sıkı denetime tabidir; mali raporlarını kamuya açıklamak zorundadır. HKAŞ'ler ise hisselerini yalnızca belirli kişilere satabilir ve şeffaflık yükümlülükleri daha azdır. Finansman açısından HAŞ'ler halka arz yoluyla kaynak sağlarken, HKAŞ'ler genellikle özel yatırımlara dayanır.

Anonim Şirketlerin (AO) Temel Yapısı ve İşleyişi	
Kurucular	Tüzel kişiler ve gerçek kişiler tarafından kurulabilir.
Kuruluş Belgesi	Şirket Ana Sözleşmesi (Ustav)
Genel Kurul (Olağan/Olağanüstü)	- Şirketin en üst karar organıdır. - Yıllık rapor onayı, kâr dağılımı, yönetim kurulu seçimi gibi kritik kararları alır.
Yönetim Kurulu (Gözlemci Konsey)	- Genel Kurul tarafından seçilir. - Stratejik yönetimden sorumludur. - Üyeleri, hissedar olmak zorunda değildir. - Halka Açık AO (PAO)'da zorunlu, Halka Açık Olmayan AO (NAO)'da isteğe bağlıdır.
Genel Müdür	- Günlük operasyonları yönetir. - Şirket adına yetki belgesi olmadan işlem yapabilir.
Denetçi (Bağımsız Denetim)	- Finansal raporların denetiminden sorumludur. - Zorunlu değildir, ancak kanunen denetim gerekiyorsa atanmalıdır.
Revizyon Komisyonu	- Finansal faaliyetleri denetler. - İsteğe bağlı bir organdır.

Limited Şirketleri / Limited Liability Companies

Limited Şirketleri, ana sermayesi paylara bölünmüş ve bu payların sahipleri şirketin katılımcıları olan bir şirkettir. SSŞ'nin katılımcıları, şirketin yükümlülüklerinden sorumlu değildir, ancak SSŞ'nin faaliyetleriyle bağlantılı zarar riskini, kendilerine ait payların değeriyle sınırlı olarak taşır. Kurucuların sınırlı sorumluluğu, şirketin esnek yönetim yapısı ve faaliyetlerine ilişkin katı yasal gerekliliklerin bulunmaması, SSŞ'yi Rusya'da iş organizasyonu için cazip bir form haline getirir.

SSŞ'ler, HAŞ'lerden farklı olarak mali raporlarını yayımlamak zorunda değildir, bu da şirketin faaliyetlerinin daha yüksek bir gizlilikle sürdürülmesine olanak tanır.

Mekanizma	Açıklama
Kurucular	Tüzel ve gerçek kişiler - Maksimum kurucu sayısı (katılımcı) 50'yi geçemez
Kuruluş Belgesi	Şirket ana sözleşmesi
Genel katılımcılar toplantısı	Şirketin en yüksek yönetim organıdır, şirket katılımcılarından oluşur ve oylama yoluyla şirket tüzüğünün onaylanması, yürütme organının seçimi, kârın dağıtılması gibi temel kararları alır. Şirket tek kurucu tarafından oluşturulmuşsa genel toplantı yapılmaz.
Genel Müdür	Şirketin yürütme organıdır, şirketin günlük faaliyetlerini yönetir ve şirket adına vekaletsiz işlem yapma yetkisine sahiptir.
Yönetim Kurulu (Denetim Konseyi)	İsteğe bağlı organdır, şirket tüzüğünde öngörülmüşse oluşturulabilir. Yönetim kurulu üyeleri şirket katılımcıları olmak zorunda değildir.
Denetçi (Denetim firması)	Şirketin finansal raporlarının denetimi için atanabilen isteğe bağlı organdır.
Denetim Komisyonu	Şirketin finansal ve ekonomik faaliyetlerini denetlemek için oluşturulabilen isteğe bağlı organdır.
Şirketin sermayesi	OOO'nun sermayesi, şirket katılımcılarının sahip olduğu tüm payların nominal değerine eşittir. OOO için asgari sermaye miktarı - 10.000 ruble. OOO katılımcısının haklarının kapsamı, payının büyüklüğüne göre belirlenir.
Katılımcı Hakları	Dağıtılan kârdan pay alma; Şirketin yönetimine katılma (genel katılımcılar toplantısında oy kullanarak); Şirketin faaliyetleri hakkında bilgi edinme.
Ortak Faaliyet	Şirket katılımcıları, şirketin yönetimi (oylama) için ortak faaliyet yürütme prosedürünü belirleyen bir kurumsal sözleşme imzalayabilirler.

Tam ve Komandit Ortaklıklar / Full and Limited Partnerships

Bu ortaklık, iki türe ayrılır: tam ortaklık ve komandit ortaklık (inanç ortaklığı). SSŞ ve AŞ'den farklı olarak, ortaklık katılımcılarının sorumluluğu sınırlı değildir; bu nedenle, genellikle güven ilişkilerinin oluştuğu küçük kişi grupları tarafından iş kurmak için ortaklık formu tercih edilir. Tam ortaklar aralarında yaptıkları sözleşmeye dayanarak ortaklık adına faaliyetlerinde bulunduğu ve ortaklığın yükümlülüklerinden sahip oldukları tüm malvarlıklarıyla sorumlu olduğu bir ticari organizasyon olarak tanınır.

Tam ortaklığın katılımcısı hem tüzel kişi hem de gerçek kişi olabilir. Ancak bu kişi, yalnızca tek bir tam ortaklığın katılımcısı olabilir. Tam ortaklık katılımcıları, ortaklığın yükümlülüklerinden malvarlıklarıyla müteselsilen ikincil sorumluluk taşır. Bu, tam ortaklığın bir alacaklısının talebini hem ortaklığın tamamına hem de her bir ortağa yöneltebileceği anlamına gelir. Ayrıca, bir ortağın malvarlığının alacaklının taleplerini karşılamaya yetmemesi durumunda, sorumluluk diğer herhangi bir ortağa devredilir.

Tam ortaklıktan farklı olarak, komandit ortaklıkta, tam ortakların yanı sıra yalnızca katkılarıyla sınırlı olarak ortaklığın yükümlülüklerinden sorumlu olan katılımcı-yatırımcılar bulunur. Bunlar ortaklığın girişimcilik faaliyetlerini yürütmesine katılmaz.

Tam Ortaklık ve Komandit Ortaklık Karşılaştırması		
Özellik	**Tam Ortaklık**	**Komandit Ortaklık**
Katılımcılar	Gerçek ve tüzel kişiler (tam ortaklar)	Tam ortaklar + komanditer ortaklar (en fazla 20)
Kuruluş Belgesi	Tüm ortaklar tarafından imzalanan kuruluş sözleşmesi	Sadece tam ortaklar tarafından imzalanan kuruluş sözleşmesi
Sermaye	Ortakların katkılarından oluşur (nakit veya ayni)	Tam ortaklar ve komanditerlerin katkılarından oluşur (nakit veya ayni)
Yönetim	Tüm ortakların oybirliği ile yönetilir	Sadece tam ortaklar tarafından yönetilir
İş Yürütme	Her ortak şirket adına işlem yapabilir	Sadece tam ortaklar iş yürütür
Ortak Hakları	- Kârdan pay alma	Tam ortaklar: Aynı haklar
	- Bilgi edinme	Komanditerler: Sınırlı haklar
	- Defterleri inceleme	
Sorumluluk	Tüm ortaklar tüm malvarlıklarıyla sorumlu	Tam ortaklar: Tam sorumlu
		Komanditerler: Sadece katkıları kadar sorumlu

Temsilcilikler ve Şubeler / Representative Offices and Branches

Rusya'da temsilcilikler ve şubeler, tüzel kişi statüsüne sahip değildir; bunlar, tüzel kişinin bulunduğu yer dışında konumlanmış alt birimleridir. Temsilcilikler ve şubeler, kuruluş amaçları bakımından farklılık gösterir. Temsilcilikler, tüzel kişinin çıkarlarını temsil etmek ve korumak için kurulurken, şubeler tüzel kişinin işlevlerini yerine getirmek amacıyla oluşturulur.

Tüzel kişiler, şube ve temsilciliklerle faaliyetlerini genişletir. Her ikisi de yönetim kurulu kararıyla kurulur, tahsis edilen malvarlığını kullanır ve tüzel kişinin onayladığı düzenlemelere göre çalışır. Vekaletnameyle atanan yöneticiler tarafından yönetilirler.

Şubeler tam yetkilidir: üretim yapabilir, sözleşme imzalayabilir ve gelir elde edebilir. Temsilcilikler ise sadece tüzel kişiyi temsil eder; görüşme yapar, işlemleri yürütür ve mahkemede temsilci olabilir, ancak ticari faaliyet yürütemez.

Tüzel kişinin bir temsilciliği veya şubesi olduğuna dair bilgiler, Rusya Federasyonu Birleşik Devlet Tüzel Kişiler Sicili'nde (BDTPS) belirtilmelidir. BDTPS'ye temsilcilik veya şube ile ilgili bilgilerin girilmesi için, tüzel kişi adına, Rusya mevzuatında öngörülen formda özel bir başvuru yapılmalıdır.

Rusya'da Yabancı Tüzel Kişi Temsilciliği / Representative Office of a Foreign Legal Entity in Russia

Rusya'da yabancı tüzel kişinin temsilciliği, tüzel kişi statüsüne sahip değildir; bu, yabancı tüzel kişinin Rusya'daki alt birimi olup, onun çıkarlarını temsil eder ve korur.

Bu durum, temsilciliğin Rusya'da iş yapmasını engellemez ve vergi makamları tarafından ana şirketten ayrı bir kâr merkezi olarak değerlendirilir. Ancak, Rusya medeni mevzuatının hükümlerine göre, temsilciliğin bağımsız hukuki kimliğinin olmaması, gerçekleştirebileceği girişimcilik faaliyet türlerini sınırlar.

Örneğin, temsilcilik, kendi ihtiyaçları dışındaki amaçlar için resmi olarak mal ithal edemez ve kendi adına taşınmaz mülkiyet hakkı tescil ettiremez. Temsilcilik, belirli iş türlerini yürütmek için lisans ve izin alma konusunda da zorluklarla karşılaşabilir.

Bununla birlikte, temsilcilik, ana şirket adına temsil işlevlerini yerine getirebilir; örneğin, Rusya'da pazarlama ve reklam organizasyonu yapabilir. Ayrıca, ana şirket ile Türk organizasyonları arasında, taşınmaz kiralama da dahil olmak üzere diğer ticari ve hukuki işlemlerde destek sağlayabilir.

Temsilcilik, temsil edilen yabancı şirket adına ve onun talimatıyla hareket eder ve Rusya mevzuatına uygun olarak faaliyet gösterir; bu nedenle, temsilciliğin yükümlülüklerinden ana şirket sorumludur. Yabancı şirket temsilciliklerinin gelirlerinin vergilendirilmesi, Rusya mevzuatı ile düzenlenir ve ilgili yabancı devletlerin Rusya Federasyonu ("RF") ile imzaladığı Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmaları da bu konuda geçerlidir.

Temsilcilik, döviz ve ruble cinsinden olmak üzere çeşitli banka hesaplarına sahip olabilir. Bu hesaplar, temsilciliğin, Rusya Merkez Bankası'nın düzenlemeleri ve diğer uygulanabilir mevzuatla belirlenen belirli döviz kontrol kısıtlamaları dikkate alınarak, Rusya'da hem yerleşiklere hem de yerleşik olmayanlara ödeme yapmasına olanak tanır. Temsilcilik yöneticileri, tüzel kişi tarafından atanır ve onun verdiği vekaletnameyle hareket eder.

09.07.1999 tarihli ve 160-FZ sayılı "Rusya Federasyonu'nda Yabancı Yatırımlara İlişkin Federal Kanun" uyarınca, kuruluş amacı ve/veya faaliyetleri ticari nitelikte olan ve Rusya'da gerçekleştirdiği bu faaliyetlerle bağlantılı olarak üstlendiği yükümlülüklerden malvarlığıyla sorumlu olan yabancı bir tüzel kişi, federal kanunlarla aksi belirtilmedikçe, şube veya temsilciliği aracılığıyla Rusya'da faaliyet gösterme hakkına, bunların akreditasyon tarihinden itibaren sahiptir.

Temsilciliğin Açılması (Akreditasyonu)

Türkiye genelinde açılan temsilcilikler için akreditasyon organı, Rusya Federal Vergi Servisi'dir (FVS) ve bu görev, Moskova'daki 47 No'lu Bölgelerarası FVS Müfettişliği tarafından yerine getirilir. Bu müfettişlik, yabancı şirket temsilciliklerinin akreditasyonunu, faaliyet gösterdikleri bölgeden bağımsız olarak yapmaya yetkilidir. Yabancı organizasyonun Rusya'da temsilcilik açma kararından itibaren 12 ay içinde, akreditasyon organına ilgili akreditasyon başvurusu yapılmalıdır.

Akreditasyon başvurusu, Rusya Federasyonu Ticaret ve Sanayi Odası (TSO RF) tarafından onaylanmış, temsilcilikte çalışacak yabancı uyruklu kişi sayısına ilişkin bilgileri içermelidir. TSO RF'nin bu onayı, temsilcilikte yabancı çalışanların bulunmayacağı durumlarda da gereklidir. Temsilcilikteki yabancı çalışan sayısına ilişkin bilgilerin onaylanması için TSO RF, elektronik ortamda başvuru yapıldığında 20.000 ruble, belgelerin kağıt ortamda şahsen sunulması durumunda ise 25.000-ruble ücret alır. Yabancı çalışan sayısına ilişkin bilgilerin değiştirilmesinin onaylanması için de 20.000-ruble ödenmesi gerekir. Bilgilerin onaylanması, genellikle 3 iş gününe kadar sürer. Yabancı çalışanlara ilişkin bilgilerin onay işaretinin alınmasından sonra, temsilcilik akreditasyon başvurusu akreditasyon organına sunulabilir.

Temsilcilik Akreditasyonu İçin Gerekli Evraklar	
Belge Türü	Açıklama
Ticaret sicil kaydı	Yabancı tüzel kişinin kuruluş ülkesindeki tescilini gösterir
Vergi kayıt belgesi	Yabancı tüzel kişinin vergi mükellefi olduğunu teyit eder
Ana sözleşme	Şirketin kuruluş belgesi (yasal statüyü gösterir)
Rusya'da temsilcilik açma kararı	Şirketin yetkili organları tarafından alınmış karar
Temsilcilik tüzüğü	Rusya'daki temsilciliğin faaliyet esaslarını içerir
Temsilcilik başkanına yetki belgesi	Rusya temsilcisinin yetkilerini tanımlar
Akreditasyon devlet harcı ödeme belgesi	Resmi makamlara ödendiğini kanıtlayan belge

Ek Bilgiler:

Sermaye katkıları nakit veya ayni sermaye / malvarlığı (gayrimenkul, ekipman vb.) şeklinde yapılabilir

Tüm belgeler noter onaylı ve Rusça'ya tercüme edilmiş olmalıdır. Belge süreleri genellikle en geç 3 aydan daha geri tarihli olmamalıdır.

Yurtdışında düzenlenmiş tüm belgeler, yasallaştırılmalı veya apostil ile onaylanmalı ve noter tasdikli Rusça çevirisine sahip olmalıdır. Yabancı tüzel kişinin kuruluş belgesi hariç, belirtilen belgeler, düzenlenme tarihinden itibaren 12 ayı aşmamak kaydıyla akreditasyon organına sunulabilir.

Yabancı tüzel kişi temsilciliğinin akreditasyonu için devlet harcı 120.000 ruble'dir.

Akreditasyon tamamlanma süresi 15 iş günüdür ve akreditasyonu doğrulayan belgeler, temsilcilik bilgilerinin Sicil'e girilmesinden sonra 5 iş günü içinde başvuru sahibine verilir. Böylece, akreditasyonun tamamlanma süresi toplamda 20 iş gününe kadar ulaşabilir.

Temsilcilik Akreditasyonunun Sona Erdirilme Nedenleri	
Yabancı Tüzel Kişinin Kararı	Şirketin kendi iradesiyle temsilciliği kapatma kararı alması
Akreditasyon Kurumunun Kararı	Aşağıdaki durumlarda yetkili makam tarafından akreditasyon iptal edilir: • Son 12 ay içinde temsilcilikten mali rapor alınamaması • Temsilcilikle kayıtlı adres üzerinden iletişim kurulamaması • Temsilciliğin tüm banka hesaplarında en az 1 yıl işlem yapılmaması • Mahkeme kararıyla temsilciliğin faaliyetlerinin: Rusya Anayasası'na, Uluslararası anlaşmalara, Rusya mevzuatına aykırı olduğunun tespiti, Rusya'nın egemenliği, siyasi bağımsızlığı veya toprak bütünlüğüne tehdit oluşturduğunun belirlenmesi

Önemli Hususlar:

1. İdari İptal: Akreditasyon kurumu, temsilciliğin yasal yükümlülüklerini yerine getirmediğini tespit ederse tek taraflı işlem yapabilir

2. Yargısal İptal: Mahkeme kararıyla zorunlu kapatma, ciddi yasal ihlal durumlarında söz konusu olur

3. Otomatik İzleme: Banka hesap hareketleri ve iletişim bilgileri düzenli olarak denetlenir

** Avrasya Ekonomik Birliği Anlaşması'na katılan ülkelerde kayıtlı yabancı tüzel kişilerin temsilciliklerindeki yabancı çalışan sayısının tasdiki, RF Ticaret ve Sanayi Odası'na (TPP RF) sunulan yabancı tüzel kişinin yazılı beyanı esas alınarak, belgelerin ekspertizi yapılmadan gerçekleştirilir.

İşveren ile Çalışan İlişkileri Mevzuatı / Regulation of Employments

İş ilişkileri, çeşitli normatif yasal düzenlemelerde (NYD) yer alan bir dizi hukuki normla düzenlenir. Bu NYD'ler, Rusya Federasyonu (RF) iş mevzuatını oluşturur.

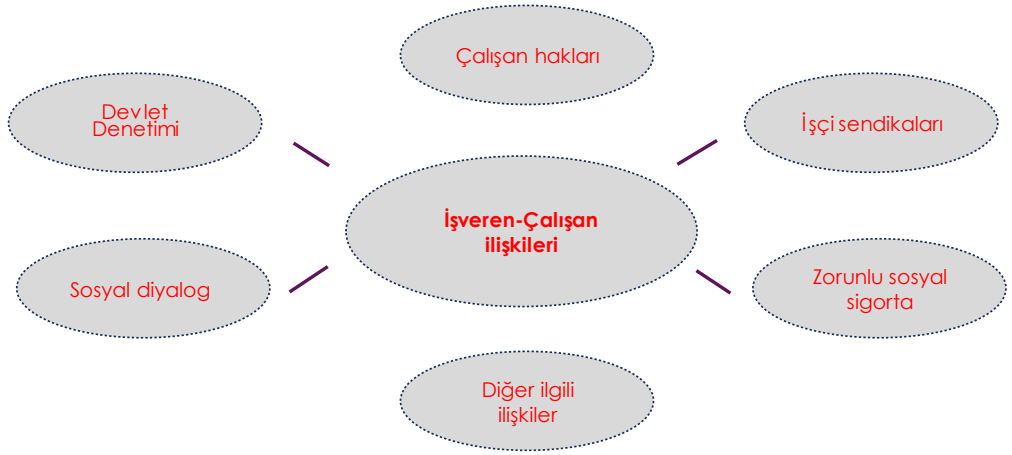

Rusya'da iş ilişkilerinin düzenlenmesinin temelleri, RF Anayasası'nda yer alır. Örneğin, RF Anayasası'nın 37. maddesine göre, her vatandaşın aşağıdaki haklara sahip olduğu öngörülmüştür:

• Çalışma yeteneklerini serbestçe kullanma, faaliyet türünü ve mesleğini seçme hakkı;

• Güvenlik ve hijyen gerekliliklerine uygun koşullarda çalışma hakkı;

• Herhangi bir ayrımcılığa maruz kalmadan ve federal kanunla belirlenen asgari ücretin altında olmaksızın emeğin karşılığını alma hakkı;

• Dinlenme hakkı (iş sözleşmesiyle çalışanlara, federal kanunla belirlenen çalışma süresi, hafta sonları ve tatil günleri ile ücretli yıllık izin garanti edilir).

İşveren ile çalışan arasındaki iş ilişkilerini ve bunlarla bağlantılı yan ilişkileri düzenleyen normların temel kısmı, Rusya Federasyonu İş Kanunu'nda (İK RF) yer alır.

Yabancı Uyruklu Vatandaşların İstihdamı / Employment of Foreign Nationals and Stateless Persons

Rusya'da çalışmak için yabancı uyruklu vatandaşların vize ve çalışma izni alması gerekir.

Yabancı Çalışanlar İçin Vizeler

Yabancı uyruklu vatandaşlar, vize almak için başvuruda bulunmalıdır. Bağımsız Devletler Topluluğu'na (BDT) üye aşağıdaki ülkelerin vatandaşları, Rusya vizesi alma zorunluluğundan muaftır: Azerbaycan, Ermenistan, Belarus, Kazakistan, Kırgızistan, Moldova, Tacikistan, Ukrayna ve Özbekistan.

Vize Türleri

Beş vize kategorisi bulunmaktadır: olağan, resmi, transit, diplomatik ve geçici ikamet. Olağan vizenin yedi alt kategorisi vardır: iş, turistik, çalışma, öğrenci, özel, sığınma ve insani. Tüzel kişiler için en önemli vize türleri aşağıda ele alınmıştır.

İş Vizesi

İş vizesi, Rusya'da kısa süreli ve geçici girişimcilik faaliyetleri gerçekleştirmek isteyen yabancı uyruklu vatandaşlar için tasarlanmıştır. Bu tür faaliyetlere örnek olarak iş gezileri, görüşmeler, pazar araştırması ve Rusya'da şirket veya herhangi bir başka türde teşebbüs kurmaya hazırlık verilebilir. Çok girişli iş vizesine sahip yabancı uyruklu vatandaşlar, 180 gün içinde Rusya'da 90 güne kadar kalma hakkına sahiptir.

Beş yıllık iş vizeleri, (1) RF Hükümeti tarafından belirlenen belirli kriterleri karşılayan ve Türkiye'ye yatırım yapan büyük yabancı şirketlerin çalışanları veya temsilcileri ya da (2) "Skolkovo" veya "Uluslararası Finans Merkezi" gibi devlet projelerine katılan şirketler için talep edilebilir. Rusya iş vizesi alan yabancı uyruklu vatandaşlar, Rusya'da herhangi bir iş faaliyetinde bulunamaz. Bunun için çalışma vizesi alınması gerekir.

Çalışma Vizesi

Çalışma vizesi, Rusya'da iş faaliyetinde bulunmayı amaçlayan yabancı uyruklu vatandaşlar için gereklidir.

İşverenden resmi bir davet alan yabancı bir vatandaş, öncelikle tek girişli bir vize almalıdır. Bu vize, 3 aya kadar geçerlidir ve yabancı çalışan Türkiye'ye geldikten sonra yıllık çok girişli çalışma vizesiyle değiştirilebilir; ancak bu, yüksek nitelikli uzmanlar için geçerli değildir (bkz. 3.7 numaralı "Yüksek Nitelikli Uzmanlar İçin Çalışma İzni Başvuruları" bölümü). Çalışma vizesi sahibinin aile üyeleri, aynı kategoride "refakatçi" notuyla vize alabilir.

Bu vize, aile üyelerinin Rusya'da bulunmasına izin verir, ancak onlara Rusya'da çalışma hakkı tanımaz. Vizenin geçerlilik süresi, ana vizenin geçerlilik süresiyle aynı gün sona erer.

Çalışma vizeleri, ancak işverenin yabancıları işe alma konusunda genel izin ve yabancı çalışan sayısına ilişkin kota alması sonrasında verilir. Her yabancı çalışan ayrıca çalışma izni almalıdır. İşveren, yabancı çalışanlara davetiye verme izni almak için RF İçişleri Bakanlığı Göç İşleri Genel Müdürlüğü'nde (Göç Departmanı) kayıtlı olmalıdır.

Göç Kaydı Usulü

Göç kaydı, yabancı bir vatandaşın bulunduğu yerin göç makamlarına bildirilmesi sürecidir. Kayıt işlemi, kabul eden tarafın sorumluluğundadır. Kabul eden taraf; otel, işveren (vize sponsoru) ya da yabancı vatandaşın otelde kalmaması durumunda ev sahibi olabilir.

Bu süreç, yabancı vatandaşın Türkiye'ye her gelişinde veya Türkiye içinde başka bir bölgeye (yer değişikliği) 7 iş gününden uzun süreli seyahat ettiğinde, varış tarihinden itibaren 7 iş günü içinde tamamlanmalıdır. Yüksek nitelikli uzmanlar (YNU) ve aile üyeleri, Türkiye'ye giriş ve kalış süreleri 90 günü aşmadığında kayıt prosedüründen muaftır; başka bir bölgeye seyahat ettiklerinde ise 30 gün boyunca muaftır. YNU ve aile üyeleri, Rusya'da 90 günden fazla (veya başka bir bölgeye seyahatte 30 günden fazla) kalırsa, bulundukları yerde kayıt yaptırmalıdır.

İş Sözleşmeleri / Employment Contracts

Rusya Federasyonu iş mevzuatına göre, her çalışanla yazılı olarak ve Türkçe dilinde bir iş sözleşmesi imzalanmalıdır.

İK RF, iş sözleşmesinin, çalışan ile işveren arasında mutlaka üzerinde uzlaşılması gereken "zorunlu" koşulları ve çalışan ile işverenin kendi inisiyatifleriyle uzlaşabileceği ancak zorunlu olmayan "ek" koşulları içermesi gerektiğini belirtir.

İş sözleşmelerinde standard bulunması gereken ana hususlar aşağıdaki tabloda özetlenmiştir.

Ana Maddeler	Ek Şartlar
İş yeri	İşe alımda deneme süresi ve süresi
Yapılacak İş (pozisyon, görevler)	Gizlilik
İşe başlama tarihi	Çalışanın niteliklerini geliştirme eğitimleri
Çalışma saatleri ve izin hakkı	Ek sigorta türleri ve şartları
İş yeri koşulları	Diğer ilave şartlar.
Çalışanın sosyal sigorta zorunluluğu	
Zararlı ve/veya tehlikeli işlerde çalışma durumunda tazminat ve garantiler	
Maaş miktarı ve ödeme şartları	
Mevzuatla belirlenen diğer şartlar.	

Zorunlu koşulların listesi kapalıdır; yalnızca İK RF ve diğer normatif düzenlemelerde yer alan koşullar bu kapsama girer. Ek koşulların listesi ise açıktır; ancak çalışan ve işveren, herhangi bir ek koşulu değil, yalnızca çalışanın iş mevzuatıyla belirlenen durumunu kötüleştirmeyen ek koşulları uzlaşabilir.

İş sözleşmesi, 2 nüsha olarak düzenlenir (kanun veya normatif düzenleme ile daha fazla nüsha öngörülmedikçe). Her nüsha, çalışan ve işveren tarafından imzalanır; bir nüsha işverende kalır, diğeri çalışana verilir.

İş sözleşmeleri şu şekilde yapılabilir:

- Belirsiz süreli; veya
- 5 yılı aşmayan belirli bir süreli (süreli iş sözleşmesi).

Süreli İş Sözleşmesi

Süreli iş sözleşmesi, belirli bir dönem için yapılır. Süreli iş sözleşmelerinin yapılması, yalnızca iş ilişkilerinin belirsiz süreli olarak kurulmasının mümkün olmadığı durumlarda ve belirli koşullara uyulması halinde (yapılacak işin niteliği veya gerçekleştirilme koşulları dikkate alınarak) mümkündür.

Süreli iş sözleşmeleri, özellikle aşağıdaki çalışan kategorileri için izin verilir:

- Müdür, müdür yardımcısı, baş muhasebeci.
- Belirli bir proje için kurulan şirketlerde çalışanlar;
- Kısmi zamanlı çalışanlar (birden fazla işi olanlar);
- Tam zamanlı eğitim alan kişiler.

İşveren, her bir çalışanıyla bireysel yazılı iş sözleşmeleri imzalamak zorundadır. İşe alım, işveren tarafından, imzalanan iş sözleşmesine dayalı olarak çıkarılan bir emir (talimat) ile resmileştirilir. Bu emir, iş sözleşmesinin koşullarına uygun olmalı ve çalışana, fiilen çalışmaya başladığı tarihten itibaren 3 gün içinde imza karşılığı sunulmalıdır.

İş sözleşmesi yapılırken çalışan, işverene aşağıdaki belgeleri sunar:

İş İlişkilerinin Kurulması İçin Gerekli Belgeler Listesi

- Pasaport veya kimlik belirleyen başka bir belge;
- İş sicili defteri;
- Bireysel (kişisel) kayıt sisteminde kaydı doğrulayan belge, elektronik belge formatı dahil;
- Askerlik belgeleri (askerlik yükümlülüğü olanlar ve askerlik hizmetine çağrılacak kişiler tarafından sunulur).

İşten Çıkarma / Dismissal

İş İlişkilerinin Sona Erdirilme Nedenleri genel nedenler, çalışanın inisiyatifi ve işverenin inisiyatifi gibi 3 gruba ayrılabilir.

Çalışan ile işveren arasında varılan anlaşma; İş sözleşmesinin süresinin dolması; İşverenin veya çalışanın inisiyatifiyle iş sözleşmesinin feshi; Çalışanın, işverenin mülkiyetinde, yönetiminde veya kontrolünde değişiklik ya da işverenin yeniden yapılandırılması nedeniyle çalışmaya devam etmeyi reddetmesi ve Çalışanın, işverenin inisiyatifiyle başka bir bölgeye taşınma sonrası çalışmaya devam etmeyi reddetmesi genel nedenler arasında sayılablir.

Çalışanlar genellikle iş sözleşmesini 2 hafta önceden yazılı bildirimle feshedebilir, ancak taraflar daha erken bir tarih üzerinde anlaşabilir. Bazı pozisyonlarda (örneğin yöneticiler) bildirim süresi 1 aya çıkabilir. İstisnai durumlarda önceden bildirim gerekmez.

İşveren tarafından iş sözleşmesinin feshedilebileceği sınırlı durumlar şunlardır: Şirketin tasfiyesi veya çalışan sayısının azaltılması; çalışanın yeterlilik sınavı sonuçlarıyla kanıtlanan nitelik yetersizliği; daha önce disiplin cezası alınmasına rağmen geçerli sebep olmadan iş görevlerinin tekrarlanan şekilde yerine getirilmemesi; işe gelmeme, alkol/uyuşturucu etkisi altında çalışma veya yasal sırların ifşası gibi ağır ihlaller; işe alımda sahte belge kullanımı; yönetici veya yardımcılarının ağır iş ihlalleri; maddi değerlerle çalışan personelin güven kaybına yol açan eylemleri.

İşverenin İnisiyatifiyle İş Sözleşmesinin Feshedilmesi Yasağı:

Rusya yasaları, hamile kadınlar, 3 yaş altı çocuğu olan anneler ve engelli çocuğu bulunan yalnız ebeveynler gibi belirli çalışan gruplarını işten çıkarılmaya karşı korur. 18 yaş altı çalışanların işten çıkarılması ise yalnızca devlet müfettişliği ve komisyon onayıyla mümkündür. İşverenler, çalışanın yetersizliğini kanıtlamakta zorlanır; mahkemeler genellikle çalışan lehine karar verir. Bu nedenle işverenler, çoğunlukla gönüllü ayrılma yollarını tercih eder.

İş İlişkisinin Sona Erme Nedenleri		
Genel Nedenler	**Çalışan İnisiyatifi**	**İşveren İnisiyatifi**
İşveren ve çalışan arasında varılan anlaşma;	Genel kural olarak, işverene 2 hafta önceden yazılı bildirim (daha erken bir tarih kararlaştırılmadıysa);	Şirketin tasfiyesi;
İş sözleşmesinin süresinin dolması;		Personel veya kadro azaltma;
İşveren veya çalışan tarafından iş sözleşmesinin feshi;		Çalışanın yetersiz nitelikleri nedeniyle pozisyonuna uyumsuzluğu (değerlendirme sonucu);
İşverenin mülkiyet, yönetim veya kontrol değişikliği nedeniyle çalışanın işi reddetmesi;		Çalışanın geçerli neden olmadan tekrar iş görevlerini yerine getirmemesi (disiplin cezası varsa);
İşverenin başka bir yere taşınma teklifi nedeniyle çalışanın işi reddetmesi.		Tek seferlik ciddi ihlaller (işe gelmeme, alkol/uyuşturucu etkisinde işe gelme, gizli bilgi ifşası vb.);
		İşe alım sırasında sahte belge sunma;
		Yöneticilerin tek seferlik ciddi ihlalleri;
		Para veya mal değerlerini kötüye kullanma nedeniyle güven kaybı.

İşçi Sağlığı ile Güvenliğinin İhlali / Violation of Employment Law and Health and Safety Requirements

İş mevzuatının ve iş sağlığı ile güvenlik gerekliliklerinin ihlali, hem işveren hem de çalışan tarafından gerçekleştirilebilir. Rusya'da, yürürlükteki iş mevzuatının normlarının ihlali için hem işveren hem de çalışan açısından sorumluluk türleri. Medeni hukuki sorumluluk (örneğin, işveren veya çalışanın iş mevzuatını ihlal etmesi nedeniyle oluşan zararların tazmini) ve maddi sorumluluk şeklindedir. (iş sözleşmesinin bir tarafı -işveren veya çalışan- diğer tarafa zarar verdiğinde, bu zararı tazmin eder).

Bunun yanı sıra, yasada yalnızca çalışana uygulanabilecek bir sorumluluk türü ayrı olarak öngörülmüştür: disiplin sorumluluğu. Disiplin sorumluluğu önlemleri, genellikle çalışanın, işverenin yerel düzenlemesinde -iç iş düzeni kurallarında- yer alan iş hukuku normlarını ihlal etmesi nedeniyle işveren tarafından uygulanır (bu kurallar, belirli bir işverene özgü iş görevlerinin yerine getirilme yöntemleri, çalışma süresi rejimine uyum ve benzeri konularda düzenlemeler içerir). Bu tür ihlaller, örneğin şunlardır: işe gelmeme, iş görevlerinin usulüne uygun şekilde yerine getirilmemesi, güvenlik tekniklerinin ihlali vb.

İhlalin ağırlığına bağlı olarak işveren, çalışana uyarı yapabilir, kınama verebilir veya iş sözleşmesini feshedebilir. Ciddi sonuçlara yol açmayan bir kusur işlendiğinde, işveren uyarı veya kınama cezası verebilir. Ancak, son uyarı/kınamadan sonraki 1 yıl içinde ihlal tekrarlanırsa, işveren bu çalışanı işten çıkarabilir.

İdari Sorumluluk

İdari sorumluluk, genel olarak iş mevzuatının ve iş hukuku normlarını içeren diğer NYD'lerin ihlali için öngörülmüştür ve para cezaları, faaliyetlerin askıya alınması gibi yaptırımları içerir. Rusya'da, işverenin iş sağlığı gerekliliklerine uymaması için ayrı bir idari sorumluluk öngörülmüştür; bu sorumluluk, yöneticiler ve görevli kişiler için de geçerlidir ve ihlalin niteliğine bağlı olarak para cezaları, faaliyetlerin askıya alınması gibi yaptırımları içerir:

İş Sağlığı ve Güvenliği İhlalleri ve Para Cezaları	
İhlal Türü	**Ceza**
İş sağlığı ve güvenliği mevzuatına uyulmaması	Yetkililer ve bireysel girişimciler (BG): 2.000 5.000 RUB
	Tüzel kişiler: 50.000 80.000 RUB
İş koşullarının özel değerlendirmesinin yapılmaması veya hatalı yapılması	İSG sorumluları ve BG: 5.000 10.000 RUB
	Tüzel kişiler: 60.000 80.000 RUB
Çalışanın iş sağlığı ve güvenliği eğitimi, bilgi kontrolü veya sağlık muayenesi olmadan çalıştırılması	Yetkililer ve BG: 15.000 25.000 RUB
	Tüzel kişiler: 110.000 130.000 RUB
Kişisel koruyucu ekipman olmadan çalışan istihdamı	Yetkililer ve BG: 20.000 30.000 RUB
	Tüzel kişiler: 130.000 150.000 RUB
Tekrar eden ihlaller	Yetkililer: 30.000 40.000 RUB veya 1-3 yıl görevden uzaklaştırma
	BG: 30.000 40.000 RUB veya faaliyetin 3 aya kadar durdurulması
	Tüzel kişiler: 100.000 200.000 RUB veya faaliyetin 3 aya kadar durdurulması

Cezai Sorumluluk

İşveren için cezai sorumluluklar, İnsan hak ve özgürlüklerinin eşitliğinin ihlali (ayrımcılık); Hamile bir kadının veya 3 yaşından küçük çocukları olan bir kadının işe alınmasında haksız ret veya haksız işten çıkarma; Ücretlerin, emekli maaşlarının, bursların, yardımların ve diğer ödemelerin tam ödenmemesi durumunda 2 aydan fazla, kısmi ödenmemesi durumunda ise 3 aydan fazla süreyle ödenmemesi; İş sağlığı gerekliliklerinin ihlali, eğer İS kurallarının ihlali ciddi sağlık zararına veya bir kişinin ölümüne yol açmışsa. Cezai sorumluluk, ilgili kurallara uyumdan sorumlu gerçek kişilere uygulanır. Ceza önlemi, ihlalin sonuçlarının ağırlığına bağlıdır.

Sosyal Güvenlik / Social Security

Rusya'da sosyal güvenlik sistemi çerçevesinde vatandaşlara sağlanabilecek tüm maddi hakları kapsar. Sosyal güvenlik, iş ilişkileriyle sıkı sıkıya bağlantılıdır; çünkü önemli bir kısmı, hem işveren ile çalışan arasındaki iş ilişkileri kapsamında hem de istihdam öncesinde gerçekleştirilir. İş bulana kadar kendisine işsizlik yardımı verilir; bu, sosyal güvenlik hakkı aracılığıyla ifade edilir.

Ayrıca, işveren çalışanı sigortalamak ve ilgili fonlara aylık olarak gerekli miktarı aktarmak zorundadır. Örneğin, bu fonlar RF Emeklilik Fonu veya Sosyal Sigorta Fonu olabilir. Sigorta olaylarının gerçekleşmesi durumunda, kişi gerekli ihtiyaçlar için maddi yardım alma hakkına sahiptir. Bu durumlar, Kişinin çalışamaz hale gelmesi nedeniyle ücret veya diğer gelir ya da geçim kaynağını kaybetmesi; Belirli bir yaşa (emeklilik yaşına) ulaşılması veya geçimi sağlayan kişinin kaybedilmesi; Belirli ailevi durumlar nedeniyle izin ve yardım alınması (örneğin, 1,5 yaşına kadar çocuk bakımı için izin ve yardım) olabilir.

Çalışma İzinleri / Work Permits

Genel kural olarak, işveren, yalnızca yabancı çalışanları işe alma ve kullanma izni varsa yabancı çalışan istihdam edebilir; yabancı bir vatandaş ise, ancak çalışma izni veya patent sahibi ise ve 18 yaşını doldurmuşsa Rusya'da iş faaliyetinde bulunabilir.

İstisna, özellikle RF'de akredite edilmiş yabancı tüzel kişi temsilciliklerinin çalışanlarını kapsar ve bu, RF'nin uluslararası anlaşmalarına dayalı karşılıklılık ilkesi temelindedir: bu temsilciliklerin akreditasyonu sırasında mutabık kalınan sayı sınırları içinde, temsilcilik çalışanları çalışma izni almak zorunda değildir.

Çalışma izni iki türe ayrılabilir: standart çalışma izni ve YNU için çalışma izni.

Standart Çalışma İzni

Bireysel izin, 1 yıla kadar bir süre için verilir. Ayrı bir süreçte, ancak çalışma iznine dayalı olarak, çalışma vizesi alınması gerekir. Bu vizenin alınması, göç makamlarına belirli bir belge setinin sunulmasını içeren birkaç aşamayı kapsar. Çalışma izniyle ilgili olarak, her yıl 15 Temmuz'a kadar şirketlerin, bir sonraki takvim yılında işe almayı planladıkları yabancı çalışan sayısını bildirmesi gerektiği belirtilmelidir. Bu prosedür, aslında bir başvuru sistemi oluşturur. İşveren bu prosedüre uymaz ve onaylanmış bir kotaya sahip olduğuna dair bildirim almazsa, bir sonraki yıl çalışma izni başvurusu reddedilir.

YNU İçin Çalışma İzni Başvuruları

YNU (Yüksek Nitelikli Uzman), belirli bir alanda deneyimi, becerileri veya başarıları olan yabancı çalışandır. İzin türleri arasındaki farklar: YNU için çalışma izni 3 yıla kadar iken, olağan izin ise 1 yıl için düzenlenir; YNU için çalışma izni düzenlenmesi için işverenin yabancı çalışanları işe alma izni alması gerekmez ve Rus vatandaşları arasında boş pozisyon için aday aranması zorunluluğu yoktur; bu, olağan çalışma izni düzenlenirken zorunludur; YNU'lar için yabancı çalışan kotası uygulanmaz; YNU'lar, Rusça dil bilgisini, Rusya tarihini ve mevzuat temellerini bilme zorunluluğundan muaftır; Mevzuat, YNU'nun ücret miktarına ilişkin gereklilikler belirler; bu miktar çeyrek başına en az 750.000-ruble (brüt) olmalıdır; YNU için çalışma izninin veriliş süresi 14 iş günüdür, olağan çalışma izni için ise yaklaşık 3-4 aydır. Rusya'ya vizesiz gelen yabancı vatandaşlar (BDT ülkeleri vatandaşları), patent (veya YNU için izin) almak zorundadır. Patent, yabancı vatandaşların herhangi bir şirkette çalışmasına izin veren özel bir izin türüdür. Patentin maliyeti bölgeye göre değişir ve aylık 3.000-ruble ile 7.500-ruble arasında değişir.

İş Sicil Defterleri / Labor Books

Rusya iş mevzuatına göre, iş sicil defteri (İS), çalışanın iş faaliyetleri ve iş geçmişi hakkında temel belge olup, işletmede en az 5 gün çalışmış ve bu işin kendisi için ana iş olduğu her çalışan için tutulmalıdır. İS'ye, iş sözleşmesinin fesih nedenleri, çalışanın işteki ödülleri ve başarıları, çalıştığı yerler, başka bir sürekli işe geçişler vb. kaydedilir. Çalışana ilişkin cezalar İS'ye girilmez, ancak disiplin cezasının işten çıkarma olduğu durumlar hariçtir. Çalışanın isteği üzerine, ek işte çalışmasına ilişkin bilgiler, ek işi doğrulayan bir belge temelinde, ana iş yerindeki İS'ye eklenir. İS'deki her kayıt, işverenin yetkili temsilcisi tarafından imzalanır ve işverenin resmi mührüyle onaylanır.

Elektronik İş Sicil Defteri

Elektronik iş sicil defteri (EİS), RF'de iş faaliyetlerine ilişkin bilgilerin elektronik ortamda tutulduğu yeni bir usuldür.

Daha önce çalışanların iş faaliyetlerine ilişkin bilgiler yalnızca kağıt İS'lere kaydedilirdi. Günümüzde Rusya'da iki tür İS bulunmaktadır: kağıt ve elektronik. Ancak, kağıt İS'lerin kullanımı giderek terk edilmektedir. Örneğin, 01.01.2021 tarihinde, ilk kez işe giren çalışanlara kağıt iş sicil defteri verilmesi kaldırılmıştır. 01.01.2021'den sonra ilk kez işe giren bir çalışan yalnızca EİS alabilir; 01.01.2021'den önce işe giren çalışanlar ise yeni bir işe başlarken kağıt İS'yi korumayı tercih edebilir veya EİS'ye geçiş yapabilir.

Zorunlu Politikalar ve Prosedürler / Mandatory Policies and Procedures

İşveren, yasayla belirlenen durumlarda, çalışanların zorunlu politikalara ve ilgili prosedürlere uymasını sağlamakla yükümlüdür; özellikle iş sağlığı kurallarına, kişisel verilerin korunmasına ve ticari sır rejimine (eğer organizasyonda böyle bir rejim uygulanmışsa) uyumu temin etmek zorundadır. Bu tür zorunlu politikaların uygulanması, işverenin zorunlu kuralları içeren iç belgeler kabul etmesi, çalışanları bu kurallarla imza karşılığında tanıştırması ve çalışanlara ilgili talimatları vermesi yoluyla gerçekleştirilir.

İş Sağlığı

İşveren, organizasyonda iş sağlığı kurallarını ve gerekli prosedürleri düzenleyen iç belgelerden biri olan iş sağlığı yönetim sistemini onaylamalıdır. İşveren ayrıca iş sağlığı talimatları vermekle yükümlüdür. Aşağıdaki talimat türleri ayırt edilir: (1) giriş, (2) işyerinde ilk talimat, (3) tekrarlanan, (4) planlanmamış ve (5) hedefe yönelik. Talimatlar, özel dergilerde belgelenir.

İş sağlığı talimatlarının verilmesi, çalışanların mevcut tehlikeli veya zararlı üretim faktörleriyle tanıştırılmasını, organizasyonun yerel normatif düzenlemelerinde, iş sağlığı talimatlarında, teknik ve işletme belgelerinde yer alan iş sağlığı gerekliliklerinin incelenmesini ve işlerin güvenli yöntem ve tekniklerle gerçekleştirilmesini içerir.

İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimleri	
Eğitim Türü	Açıklama
Oryantasyon Eğitimi	Yeni çalışanlara genel güvenlik kuralları
İş Başı Eğitimi	Çalışma ortamına özel riskler
Yenileme Eğitimi	6 ayda bir tekrarlanır

Çalışanın Kişisel Verilerinin Sağlanması ve Korunması

İşveren, RF iş mevzuatı ve "Kişisel Veriler Hakkında Kanun" temelinde çalışanın kişisel verilerini işler. İşveren, verilerin gizliliğini ve güvenliğini sağlamakla yükümlüdür.

İşveren, çalışanın kişisel verilerinin işlenmesi için yazılı onayını almak zorundadır. Onay belgesinde, verilerin işlenme amaçları, kapsamı, işleme ve saklama usulü belirtilir.

İşverenin Ticari Sırlarının İfşa Edilmemesi

Ticari sır, üçüncü kişilerce bilinmemesi nedeniyle ticari değeri olan ve sahibi tarafından erişimi kısıtlanan bilgidir. Bu bilgiler, üretim teknolojileri, iş stratejileri, mali planlar, müşteriler ve tedarikçiler hakkındaki veriler olabilir.

Çalışan, ticari sırrı oluşturan gizli bilgilerin listesi, bu bilgilerin ifşasından doğan sorumluluk önlemleri ve işverenin ticari sır rejimini düzenleyen iç belgesi (örneğin, Ticari Sırlara İlişkin Düzenleme) ile tanıştırılmalıdır. Rejimin ihlali durumunda, yasada zararların tazmini şeklinde sorumluluk öngörülmüştür; ayrıca işveren, para cezası da dahil olmak üzere disiplin önlemleri gibi ek sorumluluklar da belirtebilir.

Deneme Süresi / Probationary Period

Deneme süresi şartları iş sözleşmesinde açıkça belirtilmelidir; aksi takdirde, yalnızca işe alım emrinde deneme süresinden bahsedilmesi yeterli olmadığından, çalışan deneme olmaksızın işe alınmış sayılır. Deneme süresince, çalışan üzerinde iş mevzuatının tüm normları uygulanır.

Deneme süresi kavramı Yarışma veya seçimle pozisyona seçilen kişiler; Transfer yoluyla işe davet edilen kişiler; Hamile kadınlar ve 1,5 yaşından küçük çocukları olan kadınlar; 18 yaşını doldurmamış kişiler; Devlet tarafından akredite edilmiş eğitim programlarıyla orta mesleki veya yüksek öğrenim diplomasına sahip olan ve öğrenimlerinin tamamlanmasından sonraki bir yıl içinde uzmanlık alanında ilk kez işe giren kişiler; İK RF, diğer federal kanunlar veya toplu iş sözleşmesinde öngörülen diğer kişiler geçerli değidir.

Deneme süresi 3 ayı aşamaz; şirket yöneticileri, yardımcıları, baş muhasebeciler ve yardımcıları ile şube ve temsilcilik yöneticileri için ise, yasada aksi belirtilmedikçe, 6 aya kadar olabilir. İşveren deneme süresinin bitiminden önce çalışanı denemeyi geçemediği gerekçesiyle iş sözleşmesini feshedebilir. Bu durumda işveren, çalışanı en geç 3 gün öncesinden uyarmalıdır. Bu uyarı, yazılı olarak yapılmalı ve sebepler mutlaka belirtilmelidir. Deneme süresinin sona ermesiyle, çalışan denemeyi geçmiş sayılır ve iş sözleşmesinin sonraki feshi yalnızca genel esaslara göre yapılabilir.

Asgari Ücret / Minimum Wage

Ücret, işverenin kadrolu çalışana iş karşılığında ödediği karşılıktır. Ücretin miktarı, çalışanın nitelikleri, işin karmaşıklığı, miktarı, kalitesi ve çalışma koşullarından etkilenir. Ücret, nakit olarak ve RF para biriminde (Rus rublesi) ödenmelidir; işverenin iç kurallarında veya iş sözleşmesinde belirlenen tarihlerde, ayda en az iki ödeme şeklinde yapılır. Çalışanın aylık ücreti, federal düzeyde belirlenen asgari ücretin (AÜ) altında olamaz. AÜ sık sık endekslenir ve şu anda 19.242 rubledir; 1 Ocak 2025'ten itibaren ise 22.440-ruble olacaktır. Ayrıca, her RF alt birimi kendi asgari ücret miktarını belirler; örneğin, Moskova'da 2024 yılı için asgari ücret 29.389 rubledir. Bu miktar, Moskova Hükümeti, Moskova işveren birlikleri ve Moskova sendika birlikleri arasındaki üç taraflı anlaşmaya uygun olarak belirlenir ve her çeyrekte yeniden gözden geçirilir.

İşverenin Ücret Ödememe Sorumluluğu

Her gecikme günü için işveren, çalışana tazminat ödemek zorundadır. Ücret ödemesi 15 günden fazla geciktiğinde, çalışan, işvereni yazılı olarak bilgilendirerek ücret ödenene kadar itiraz etme hakkına sahiptir. İşin askıya alındığı tüm süre boyunca, işveren, iş gezilerinde olduğu gibi hesaplanan ortalama ücreti ödemek zorundadır.

Sorumluluk Türleri ve İhlaller

Sorumluluk Türü	İhlal	Ceza
İdari Sorumluluk	Ücretlerin zamanında ödenmemesi veya eksik ödenmesi	Yetkililere: 10.000 20.000 RUB
	Yasal asgari ücretin altında maaş belirlenmesi	Bireysel Girişimcilere (BG): 1.000 5.000 RUB
		Tüzel Kişilere: 30.000 50.000 RUB
Cezaî Sorumluluk	Ücretlerin 3 aydan fazla kısmen veya 2 aydan fazla tamamen ödenmemesi	Para cezası: 120.000 RUB'a kadar veya 1 yıllık gelire kadar
	İşverenin mali imkânı olduğu halde kasıtlı olarak ödeme yapmaması	Belirli görevlerden yasaklanma: 1 yıla kadar
	Hukuka aykırı eylemler nedeniyle ödeme yapılamaması	Zorunlu çalıştırma: 2 yıla kadar
		Hapis cezası: 1 yıla kadar

Çalışma Süresi, Tatiller ve Çalışılmayan Günler / Working Time, Holidays and Non-working Days

Çalışma Süresi

Rusya'da normal çalışma süresi haftada 40 saati aşamaz. Fazla mesai, yazılı talep üzerine ve çalışanın onayıyla izin verilir. Fazla mesai, ardışık 2 günde toplam 4 saati ve yılda toplam 120 saati aşamaz. Bazı çalışan kategorileri için, işverenin iç düzen kurallarında ve iş sözleşmesinde öngörülmesi durumunda, süresiz bir çalışma günü rejimi belirlenebilir. Bu rejim, işverenin yazılı talebiyle çalışanın ek işe dönemsel olarak dahil edilmesini içerir ve çalışanın yazılı onayı gerekmez. Çalışma süresi kuralları haftalık çalışma süresini; günlük çalışma süresini; İşin başlangıç ve bitiş saatlerini; iş molalarının zamanını; çalışma ve çalışılmayan günlerin sırasını; düzensiz çalışma günü rejimi uygulanan kişi çevresini (belirli çalışan kategorileri için düzensiz çalışma günü rejimi getirildiğinde) açık şekilde içermelidir.

İzin

Tüm çalışanlar, en az 28 takvim günü yıllık ücretli izin hakkına sahiptir. Çalışanlar genellikle şirkette kesintisiz 6 ay çalıştıktan sonra izin kullanabilir. Genel kural olarak, kadınlar hamilelik ve doğum izni (çocuk bakım izni) için doğumdan önce ve sonra 70'er takvim günü ücretli izin hakkına sahiptir. Ayrıca kadınlar, çocuk 3 yaşına ulaşana kadar çocuk bakım iznine çıkabilir ve bu süre zarfında istediği zaman işe geri dönebilir.

Tatiller ve Çalışılmayan Günler

1, 2, 3, 4, 5, 6 ve 8 Ocak - Yeni Yıl Tatilleri; 7 Ocak - Noel; 23 Şubat - Vatan Savunucuları Günü; 8 Mart - Uluslararası Kadınlar Günü; 1 Mayıs - Bahar ve İşçi Bayramı; 9 Mayıs - Zafer Günü; 12 Haziran - Rusya Günü; 4 Kasım - Ulusal Birlik Günü. Hafta sonu ile çalışılmayan resmi tatil gününün çakışması durumunda, hafta sonu tatili, tatili takip eden ilk iş gününe aktarılır.

Yıllık Ücretli İzinler, İzin, Hamilelik ve Doğum İzni / Vacations, Sick Leave, Maternity Leave

Rusya'da çalışanların çeşitli hakları öngörülmüştür; bunlar arasında yıllık ücretli izin hakkı, geçici çalışamama durumunda yardım alma hakkı (hastalık), hamilelik ve doğum izni hakkı (kadınlar için) yer alır. Bu haklar, İK RF tarafından düzenlenmiş olup işveren tarafından yerine getirilmesi zorunludur.

Yıllık Ücretli İzin

Çalışan, 28 takvim gün süreli yıllık ücretli izin alma hakkına sahiptir. İlk çalışma yılında izin kullanma hakkı, çalışanın aynı işverendeki kesintisiz altı aylık çalışmasından sonra doğar; ancak tarafların anlaşmasıyla daha erken sağlanabilir. Yıllık ücretli izin bölünebilir, ancak bir kısmı mutlaka en az 14 gün olmalıdır. Bazı çalışan kategorileri, uzatılmış yıllık ücretli izin hakkına sahiptir, örneğin:

Engelli kişiler – 30 takvim günü; Reşit olmayanlar (18 yaşından küçükler) – 31 takvim günü; Eğitim çalışanları – pozisyona bağlı olarak 42-56 takvim günü;

Yıllık ücretli iznin 28 takvim gününü aşan kısmı, çalışanın yazılı talebiyle maddi tazminatla değiştirilebilir. İşten ayrılma durumunda, çalışana kullanılmayan tüm izin günleri için maddi tazminat ödenir; ancak çalışanın yazılı talebiyle, kullanılmayan izin verilip ardından işten çıkarma yapılabilir. Çalışan, geçerli nedenler varsa, ücret korunmadan izin alma hakkına sahiptir; bu iznin süresi işverenle anlaşma yoluyla belirlenir.

Geçici Çalışamama Durumunda İzin

Hastalık izni için çalışanın, bir sağlık kuruluşu tarafından verilen geçici çalışamama belgesini işverene sunması gerekir. Geçici çalışamama durumunda çalışana yardım ödenir. Yardım miktarı, çalışanın iş deneyimine bağlıdır. 5 yıldan az deneyimi olanlar için yardım miktarı, çalışanın ortalama ücretinin %60'ıdır.

Hamilelik ve Doğum İzni

Kadınlar, doğumdan önce 70 gün ve doğumdan sonra 70 gün süreli hamilelik ve doğum izni alma hakkına sahiptir. Yardım miktarı, kadının ortalama ücretinin %100'üdür ve izin süresinin tamamı için tek seferde ödenir. İzin almak için sağlık kuruluşundan alınan çalışamama belgesiyle işverene hamilelik ve doğum izni talebinde bulunur. Kadının talebiyle, çocuğun 3 yaşına ulaşmasına kadar çocuk bakım izni de verilir.

Çocuk bakım izni, annenin yerine çocuğun babası, büyükanne, büyükbaba veya çocuğu büyüten başka bir akraba tarafından da kullanılabilir. Bu izin süresince çalışana, zorunlu sigorta kapsamında yardım ödenir. Yardım miktarı, çalışanın son iki yıldaki ortalama ücretinin %40'ıdır. Bütün bu yardımlar Rusya Sosyal Fonu tarafından ödenir.

Tazminat / Compensation

Tazminatlar, çalışanların iş görevlerini yerine getirmeleriyle ilgili harcamalarını karşılamak amacıyla belirlenmiş maddi ödemelerdir.

Tazminat Ödemeleri	
Tazminat Türü	**Şekli**
İş seyahati	Günlük harcırah, yol ve konaklama masrafları
İşe başlama yardımı	Taşınma masrafları, özel kıyafet desteği
İşten çıkarma tazminatı	Ortalama bir aylık maaş (işletme kapanması veya personel azaltma durumunda)

Tazminat Ödeme Usulü

Tazminat, yasada veya iş sözleşmesinde öngörülen durumlarda ödenir: işten çıkarma, ücret gecikmesi, kişisel malvarlığının kullanımı, fazla mesai ve iş gezileri. Gerektiğinde çalışan, destekleyici belgelerle (örneğin, fişler, ödeme belgeleri) birlikte bir talep sunar. Tazminat, en yakın ücret ödemesiyle veya nihai hesapla birlikte nakit olarak veya banka hesabına ödenir.

Yaptırımlar / Sanctions

Giriş / Introduction

Yaptırımlar, bir devletin veya devletler grubunun, başka bir ülkenin ekonomisi, iş dünyası veya siyasi sistemi üzerindeki aktörlere etki etmek için uyguladığı kısıtlayıcı önlemlerdir. Bunlar, hem bir baskı aracı hem de ulusal çıkarları koruma yöntemi olabilir.

Ekonomik Yaptırımların Diğer Kısıtlayıcı Önlemlerden Farkı

Ekonomik yaptırımlar, güvenlik veya dış politika ile ilgili hedeflere ulaşmak için ticari, mali ve diğer işlemleri kısıtlamayı veya tamamen durdurmayı içerir.

Yaptırımlar, tek tek devletler veya BM gibi uluslararası kuruluşlar tarafından, gerçek ve tüzel kişiler, organizasyonlar veya devletler üzerinde uygulanabilir.

Ekonomik yaptırım türleri:

1. Kapsamlı yaptırımlar: tüm ülkelerle her türlü ticari ve mali işlemi tamamen engelleyen;

2. Sektörel yaptırımlar: ekonominin belirli sektörlerini ve kişi gruplarını etkileyen;

3. Hedefe yönelik (kişisel) yaptırımlar: belirli kişiler ve/veya şirketlerle benzer işlemleri kısıtlayan.

Yaptırımlar, belirli kişilerin giriş yasağından varlıkların dondurulmasına, mali kısıtlamalara, silah ve askeri teçhizat teslimat yasağına, belirli ürün türlerine kadar çeşitli biçimler alabilir.

Sektörel Yaptırımlar / Sectoral Sanctions

Sektörel yaptırımlar, yabancı devletlerin tek taraflı olarak uyguladığı, belirli bir grup kişiyle, belirli bir bölgede veya belirli bir ekonomi sektörüyle yerleşiklerin etkileşimini başka bir şekilde kısıtlayan belirli işlem (operasyon) türlerinin yapılmasını yasaklayan sınırlamalardır.

Avrupa Birliği Sektörel Yaptırımları

Avrupa Birliği'nin (AB) Rusya Federasyonu'na (RF) yönelik sektörel yaptırımları, 31.07.2014 tarihli ve 833/2014 sayılı AB Yönetmeliği ("Yönetmelik") ile belirlenmiştir. AB sektörel yaptırımlarına uyma hukuki yükümlülüğü şu şekilde düzenlenmiştir:

(i) AB üye devletlerinin vatandaşları için, bulundukları yerden bağımsız olarak her zaman.

(ii) AB üye devletlerinden birinde kayıtlı tüzel kişiler ve organizasyonlar için;

(iii) AB topraklarında bulunan herhangi bir kişi için.

Dolayısıyla, AB sektörel yaptırımları, ilgili hukuki ilişkide AB yaptırımlarına uyma yükümlülüğü olan bir kişinin yer alması durumunda uygulanabilir. Örnek olarak, Euro cinsinden bir ödeme yapılması durumunda, Avrupa dışı kişiler bile AB yaptırımlarına uyma hukuki yükümlülüğüne sahip olabilir; çünkü bu işlemde AB'de kayıtlı bir muhabir banka yer alır.

Temmuz 2014'te, AB Konseyi, "Rusya'nın Ukrayna'daki durumu istikrarsızlaştıran eylemleri nedeniyle" sektörel yaptırımları devreye sokmuştur. O dönemde yaptırımlar, Rusya ekonomisinin petrol ve gaz sektörünü etkilemiş (şist petrolü çıkarma, derin deniz sondajı ve raf çalışmaları için ekipman tedarikine kısıtlamalar getirilmiş), finans sektörünü (devlet kontrolündeki bankalar için 90 günden uzun süreli borçlanmayı yasaklamış), sanayi sektörünü (askeri-sanayi kompleksi ve çift kullanımlı teknolojilerin tedarikini) hedef almıştır.

2014'ten günümüze kadar AB'nin sektörel kısıtlamaları sürekli genişletilmiştir. Bu kısıtlamalar, özellikle Şubat 2022'den itibaren önemli ölçüde artırılmıştır. Şu anda aşağıdaki kısıtlama türleri öne çıkmaktadır:

1. İhracat-İthalat Kısıtlamaları: Çift kullanımlı mallar, askeri teknolojiler, çok sayıda mal ve ürün kategorisi, sanayi malları ve petrol-gaz çıkarma ekipmanları dahil olmak üzere malların ihracatı ve transit geçişinin yasaklanması; bu ürünlerin kullanımı ve işletilmesiyle ilgili hizmetlerin sunulmasının yasaklanması. Rusya Federasyonu'nda üretilen veya Rusya Federasyonu'ndan ihraç edilen ürünlerin ithalatı ve AB üye devletleri üzerinden transit geçişinin yasaklanması. İlgili yasağa bağlı olarak istisnalar şu gerekçelerle belirlenebilir: insani, tıbbi, deniz, havacılık, nükleer veya sanayi güvenliği sağlama, kişisel ihtiyaçlar.

2. Finansal Kısıtlamalar: Avrupalılar için Rusya'nın SPFS sistemine bağlantı yasağı, 833/2014 Yönetmeliği'nin ilgili ekinde listelenen yabancı finansal kuruluşlarla SPFS'ye bağlı olanlarla etkileşim yasağı. Ruslar için 100 bin Euro'yu aşan mevduatlara kısıtlamalar; Belirli Rus tüzel kişilere borç finansmanı sağlanmasına kısıtlamalar; Rusya Federasyonu Hükümeti, Rusya Merkez Bankası ve bazı Rus tüzel kişiler tarafından çıkarılan menkul kıymetlerle

işlemlere kısıtlamalar; 12 Nisan 2022'den sonra çıkarılan menkul kıymetlerle Ruslara depo hizmetleri sunulmasının yasaklanması; Euro cinsinden menkul kıymet ve banknot satışına kısıtlamalar.

3. Hizmet Kısıtlamaları: Rus tüzel kişilere ve Rusya Federasyonu Hükümeti'ne şu hizmetlerin sunulması yasaktır: (i) denetim, (ii) muhasebe hizmetleri, (iii) vergi danışmanlığı hizmetleri, (iv) yönetim ve iş danışmanlığı hizmetleri; (v) halkla ilişkiler hizmetleri; (vi) mühendislik, (vii) mimarlık, (viii) bilişim hizmetleri; (ix) hukuki danışmanlık hizmetleri. RF'ye ihracı yasaklanan ürünlerin isimleri ve spesifik TNVED kodları, 833/2014 Sayılı Düzenleme'ye ilgili ekte belirtilmiştir. RF'den ithali yasaklanan ürünlerin isimleri ve spesifik TNVED kodları, 833/2014 Sayılı Düzenleme'ye ilgili ekte belirtilmiştir. Rus kişiler veya Rus kişiler adına ya da lehine hareket eden kişiler lehine tröst yönetimi ve benzeri yapılara hizmet sunulması yasaktır. Bu kısıtlamalar, AB üye devleti, İsviçre veya Avrupa Ekonomik Alanı'na üye bir devletin vatandaşlığına, daimi ikamet iznine veya oturum iznine sahip Rus vatandaşları için uygulanmaz.

4. Belirli Kişilerle Her Türlü İşlem Yasağı: 833/2014 Yönetmeliği'nin 5aa maddesi ile bu Yönetmelik'in XIX. Ek'inde belirtilen kişilerle herhangi bir işlem yapılması yasaklanmıştır.

5. Ulaştırma Kısıtlamaları: Rus gemilerinin AB limanlarına ve hava sahasına erişiminin kısıtlanması. Rus şirketler tarafından karayoluyla yük taşımacılığının yasaklanması.

Bu önlemler, Rusya'nın kilit teknolojilere, finansmana ve hizmetlere erişimini kısıtlamayı amaçlayarak stratejik ekonomi sektörlerini etkilemektedir.

Amerika Birleşik Devletleri Sektörel Yaptırımları (ABD)

ABD sektörel yaptırımlarına uyma hukuki yükümlülüğü şu şekilde düzenlenmiştir:

ABD vatandaşları ve ABD'de oturum iznine sahip kişiler için, bulundukları yerden bağımsız olarak her zaman;

(i) ABD'de kayıtlı tüzel kişiler ve organizasyonlar için;

(ii) ABD topraklarında bulunan herhangi bir kişi için.

Dolayısıyla, ABD sektörel yaptırımları, ilgili hukuki ilişkide ABD yaptırımlarına uyma yükümlülüğü olan bir kişinin yer alması durumunda uygulanabilir. Örnek olarak, ABD doları cinsinden bir ödeme yapılması durumunda, Amerikan dışı kişiler bile ABD yaptırımlarına uyma hukuki yükümlülüğüne sahip olabilir; çünkü bu işlemde ABD'de kayıtlı bir muhabir banka yer alır. ABD, yabancı kişiler, özellikle Rus kişileri, ABD yaptırımlarını ihlal ettikleri gerekçesiyle idari ve cezai sorumluluğa çekmede oldukça aktiftir. Rusya Federasyonu'na yönelik ABD sektörel yaptırımları esas olarak aşağıdaki normatif yasal düzenlemelerle belirlenmiştir:

• 11.03.2022 tarihli ve 14068 sayılı ABD Başkanı Kararnamesi "Rusya Federasyonu'nun Sürekli Saldırganlığı Nedeniyle Belirli İthalat, İhracat ve Yeni Yatırımların Yasaklanması Hakkında";

• 08.03.2022 tarihli ve 14066 sayılı ABD Başkanı Kararnamesi "RF'nin Ukrayna'nın Egemenliğini ve Toprak Bütünlüğünü Zedelemeye Yönelik Sürekli Çabaları Nedeniyle Belirli İthalat ve Yeni Yatırımların Yasaklanması Hakkında";

• 06.04.2022 tarihli ve 14071 sayılı ABD Başkanı Kararnamesi "RF'nin Sürekli Saldırganlığına Yanıt Olarak RF'ye Yeni Yatırımların ve Belirli Hizmetlerin Sunulmasının Yasaklanması Hakkında".

1. İthalat ve İhracat Yasağı: Mallar: Rusya Federasyonu'ndan balık, deniz ürünleri, alkollü içecekler, elmaslar ve bunlardan bazı ürünler, altın, alüminyum, bakır, nikel ithalatı yasaklanmıştır. Koşullar: Kısıtlamalar, belirli tarihlerden sonra üretilen ürünler için geçerlidir; Dış Varlıkları Kontrol Ofisi (OFAC) tarafından verilen belirli izinlerle (lisanslarla) istisnalar tanınabilir. Rus menşeli petrol ve petrol ürünlerinin satın alınabileceği azami fiyatın belirlenmesi. Rus petrolünün belirlenen fiyat sınırının üzerinde ihraç edildiği işlemlerde aşağıdaki hizmetlerin sunulmasının yasaklanması: Ticaret/aracılık hizmetleri; Finansman; Taşımacılık; Sigorta, reasürans ve koruma ile tazminat dahil; Bayrak hizmetleri; ve Gümrük komisyonculuğu hizmetleri. ABD mevzuatı, Rusya Federasyonu'na çift kullanımlı ürünlerin ihracını da yasaklamaktadır.

2. Finansal Kısıtlamalar: Rusya Federasyonu Merkez Bankası, Ulusal Refah Fonu ve Rusya Federasyonu Maliye Bakanlığı ile herhangi bir işlemin yapılması yasağı. Bazı Rus tüzel kişilere 14, 30 veya 90 günü aşan vadeli borç finansmanı sağlanması yasağı. Rus bankaları ve organizasyonlarla, bunların varlıkları ve enerji sektöründeki yatırımlarıyla işlemlerin yasaklanması. Aracılık işlemleri ve sigorta dahil finansal hizmetlere kısıtlamalar.

3. Hizmet Sunumu Yasağı: Rus kişilere aşağıdaki hizmetlerin sunulması yasaktır: (i) bilişim ve yazılım geliştirme alanındaki belirli hizmetler; (ii) Rus menşeli petrolün taşımacılığı ve satışı ile ilgili, petrolün maliyeti belirlenen fiyat sınırını aştığında sunulan belirli hizmetler; (iii) RF'den yasaklanmış ithalatla ilgili belirli hizmetler; (iv) mimarlık

hizmetleri; (v) mühendislik hizmetleri; (vi) kuantum hesaplama hizmetleri; (vii) muhasebe hizmetleri; (viii) kurumsal yönetim ve tröstlerin kurulması ile yönetimi hizmetleri; (ix) yönetim danışmanlığı hizmetleri.

4. Yatırımlar: ABD'li kişiler tarafından RF'ye yeni yatırımların tamamen yasaklanması. Rus kaynaklarıyla ilgili projelerin finansmanına kısıtlamalar. Bu yaptırımlar, Rusya'nın stratejik olarak önemli kaynaklara ve hizmetlere erişimini kısıtlamayı amaçlayarak kilit ekonomi sektörlerinin gelişimini zorlaştırmaktadır.

Nasıl Uyulur / How to Comply

ABD, AB ve diğer yargı alanlarının yaptırımlarına uyum, bu yargı alanlarında çalışmaya devam etmek veya bu yargı alanlarının yerleşiklerinin ilgili hukuki ilişkiye (işleme, iş sürecine) dahil olması nedeniyle gerekli olabilir. Bununla birlikte, bazı durumlarda bu yargı alanlarının yaptırımlarına uymak, Rusya mevzuatını ihlal edebilir. Örneğin, 27.12.2022 tarihli ve 961 sayılı RF Cumhurbaşkanı Kararnamesi ile sözleşmelerde petrol fiyatının dost olmayan yargı alanlarınca belirlenen sınırlara bağlanması yasaklanmıştır.

Yaptırım gerekliliklerine uyum için önerilerimiz şunlardır:

1. Normatif Kısıtlamaların Uygulanabilirliğinin Analizi: Yaptırım mevzuatındaki güncellemeleri (ABD, AB, diğer yargı alanları) sürekli takip etmek faydalıdır.

Yabancı yargı alanlarının kısıtlamalarının ilgili hukuki ilişkiye uygulanabilirliğinin analizi (yabancı yargı alanlarının yaptırımlarıyla belirlenen yasaklara körü körüne ve katı bir şekilde uymak, RF'de iş yapmayı ve yatırım faaliyetlerini fiilen imkansız hale getirir).

Bununla birlikte, her bir durumda, batı yargı alanlarının yaptırımlarını ihlal etme risklerini ve dolayısıyla bu ihlallerin olumsuz sonuçlarını, örneğin sözde "ikincil yaptırımların" uygulanması veya ilgili yargı alanında idari ya da cezai sorumluluğa çekilme risklerini değerlendirmek önemlidir.

*Ürün isimlerinin tam tanımları ve bazı durumlarda TNVED kodları, ABD Maliye Bakanlığı'nın ilgili Tanımlamalarında ve Yabancı Varlıkları Kontrol Ofisi'nin (OFAC) açıklamalarında belirtilmiştir.

2. Karşı Tarafların Kontrolü: Karşı tarafların yaptırım listelerinde yer alıp almadığını kontrol etmek için veri tabanlarını kullanın.

Gerektiğinde sözleşmelere yaptırım maddeleri ekleyin (örneğin, ilgili kısıtlamaların yükümlülüğün yerine getirilmesini etkilemesi durumunda iş birliğini sonlandırma koşulları).

3. Finansal İşlemlerin Kontrolü: Dost olmayan yargı alanlarının para birimleriyle Rus finansal kuruluşlarının katılımıyla yapılan finansal işlemlerin yaptırım risklerini dikkate alın. Herhangi bir Rus organizasyonu, yalnızca Rusya finans sektöründe faaliyet göstermesi nedeniyle dost olmayan yargı alanlarından bloke edici yaptırımlara maruz kalma riski altındadır.

Finansal işlemlerin, operasyona katılan yargı alanlarının gerekliliklerine uygun olduğundan emin olun.

Dost olmayan bir yargı alanının para biriminde yaptırımlı bir finansal kuruluşun katılımıyla işlem yapılması gerekiyorsa, dost olmayan yargı alanlarının genel lisanslarının (genel izinlerinin) uygulanabilirliğini araştırın.

4. Hukuki Destek: Yaptırımlara uyum konularında uzman avukatlardan danışmanlık alın.

Yaptırım risklerini yönetmek için iç politikalar ve talimatlar geliştirin.

RF Tahkim Usul Kanunu'nun 248.1. maddesinde öngörülen usulle Rus mahkemesinde çıkarlarınızı koruma olasılığını/etkinliğini analiz edin.

5. İhracat ve İthalat Kısıtlamalarına Uyum: Çalıştığınız malların, teknolojilerin ve hizmetlerin kısıtlamalara tabi olmadığından emin olun.

Yaptırım kurallarını ihlal etmeyen alternatif tedarik zincirleri organize edin.

6. Belge Yönetimi: İşlemlerin yasallığını doğrulayan tam belgeleri saklayın.

Karşı taraf ve işlem kontrollerine ilişkin raporları ekleyin.

7. İzleme ve Denetim: Yaptırım gerekliliklerine uyumu değerlendirmek için düzenli iç denetimler gerçekleştirin.

Riskleri tespit etmek için özel izleme sistemlerini kullanın. Bu önerilere uyulması, yaptırım mevzuatını ihlal etme risklerini azaltacak ve ciddi sonuçlardan kaçınmayı sağlayacaktır.

VERGİ VE MUHASEBE

1998 yılında uluslararası finansal raporlama standartlarına uygun olarak başlatılan muhasebe reformu süreci henüz tamamlanmasa da, Kasım 2024'te RF Hükümeti, 2030 yılına kadar muhasebe, finansal raporlama ve denetim faaliyetleri alanında devlet politikasının temel yönlerini yayımlamıştır. Muhasebe ve raporlama alanındaki devlet politikası aşağıdaki ilkelere dayanır:

- Finansal bilgi sisteminin birliği ve bütünlüğü
- Bilgilerin ulusal düzeyde düzenlenmesi;
- Bilgilerin diğer devletlerin benzer sistemleriyle ve uluslararası kabul görmüş uygulamalarla karşılaştırılabilirliği;
- Bilgilerin istikrarı;
- Bilgilerin ülkedeki ekonomik durumdaki değişikliklerle sıkı sıkıya bağlantılı olarak geliştirilmesi;
- Bilgilerin ekonomik birimler tarafından diğer raporlama türlerinin oluşturulması ve açıklanan bilgilerle bağlantısı, bu tür raporlama ve bilgileri düzenlemeye yetkili devlet organları ile koordinasyonu;
- Bilgilerin sürekliliği ve kesintisiz gelişimi, gerçekçiliği, gelişim başarılarının değerlendirilebilirliği;
- Devlet politikasının oluşturulmasına ve uygulanmasına iş, meslek ve bilim topluluklarının katılımı.

Ulusal muhasebe sistemi, diğer devletlerin benzer sistemleri ve uluslararası uygulamalarla tam anlamıyla karşılaştırılabilir durumdadır. 2030 yılına kadar federal muhasebe standartlarının temel şartlarının tamamlanma hedefi olsa da, henüz kabul edilmemiş standartlar arasında gelirler, giderler, biyolojik varlıklar, finansal varlıklar ve yükümlülüklere ilişkin standartlar halen yer almaktadır. Ayrıca, varlık ve yükümlülüklerin envanterine ilişkin kurallar netleştirmeye ihtiyaç duymaktadır.

Yetkililer, konsolide raporlama hazırlayanların kapsamını genişletmeyi planlamakta, ancak bunun ekonomik birimler üzerindeki idari yükü artırmadan gerçekleşeceğini belirtmektedir. Önerilen yenilikler arasında, muhasebe yönetiminden sorumlu kişiye profesyonel yargı kavramının getirilmesi yer almaktadır.

Ek olarak, raporlaması zorunlu denetime tabi olan kuruluşlar için en azından yılın ilk yarısına ilişkin ara raporlamanın zorunlu hale getirilmesi konusu tartışılmaktadır. Şu anda kuruluşlar yalnızca yıllık finansal raporlama hazırlamakta olup, 2018 yılından beri ara raporlama kaldırılmıştır. Hükümet, muhasebenin kavramsal temellerini belirleyen bir düzenleme kabul etmeyi planlamaktadır. Bu düzenleme, Uluslararası Finansal Raporlama Standartları'na (UFRS) benzer bir belgeye dayanarak hazırlanacak ve kendi başına bir muhasebe standardı olmayacaktır.

Denetim (Audit)

Sınırlı sorumluluk şirketleri, 2025 yılında 2024 yılı raporlamasını, 2023 yılındaki vergi gelirleri 800 milyon rubleyi aşarsa ve 31 Aralık 2023 itibarıyla varlık toplamı 400 milyon rubleyi aşarsa denetlettirmek zorundadır:

Halka açık anonim şirketler, gelir ve varlık büyüklüğünden bağımsız olarak her yıl zorunlu denetime tabidir; halka açık olmayan anonim şirketler ise yasada öngörülen durumlarda denetime tabidir. İnşaat şirketleri ve bazı diğer kuruluşlar için zorunlu denetim özel bir yasayla düzenlenmiştir.

Zorunlu denetimin uygulandığı durumların tam listesi oldukça geniştir. Bunlar arasında, Menkul kıymetler piyasasının profesyonel katılımcıları olan kuruluşlar, kredi geçmişi büroları; Menkul kıymetleri organize ticarete kabul edilmiş kuruluşlar; Devlet şirketleri; Takas şirketleri ve Mikrofinans kuruluşları vb. sayılabilir.

Zorunlu denetim, kayıtta yer alan bir denetim kuruluşu tarafından gerçekleştirilir. Denetim raporu, yıllık muhasebe raporlarıyla birlikte elektronik ortamda vergi dairesine, denetlenen yılı takip eden yılın 31 Aralık tarihinden geç olmamak üzere gönderilir.

Denetim raporuna ilişkin bilgiler, raporun imzalanmasından sonraki üç iş gününden geç olmamak üzere federal kaynakta yayımlanmalıdır. Bu, yazılım aracılığıyla ve kişisel hesapta özel bir form doldurularak elektronik imza kullanılarak yapılabilir. Diğer bir seçenek ise noter aracılığıyla başvurmaktır; noter mesajı kendisi imzalayıp federal kaynakta yayımlar. Bilgilerin yayımlanması ücretlidir. Denetim raporu istatistiklere sunulmaz.

Zorunlu denetimin yapılmaması için ayrı bir ceza öngörülmemiştir, ancak denetim raporunun vergi dairesine zamanında sunulmaması durumunda kuruluş 5.000 rubleye kadar cezalandırılabilir. Yetkili kişi için ceza 500 rubleye kadar, geçmiş yıllara ait denetim raporları yoksa ise 10.000 rubleye kadar olabilir. Denetim raporuna ilişkin bilgilerin federal kaynakta yayımlanmaması durumunda yetkili kişi için 5.000 ila 10.000-ruble arasında, zamanında yayımlanmaması durumunda ise 5.000-ruble ceza öngörülmüştür.

Rusya'da Uygulanan Vergiler ve Harçlar

2025 yılından itibaren RF vergi sisteminde önemli değişiklikler yapılmış olup, bu değişiklikler profesyonel çevrelerde "2025 Vergi Reformu" olarak tanımlanmaktadır. Vergi idaresinin görüşüne göre, 2025 yılından itibaren vergi mevzuatındaki değişiklikler, iş dünyasının yatırım faaliyetlerini teşvik etmeyi, vergi mükelleflerini dürüst ve iyi niyetli iş davranışlarına yöneltmeyi ve hem yakın yıllarda hem de uzun vadede sürdürülebilir sosyal gelişimi sağlamayı amaçlamaktadır. Vergi reformunun gerçekten ne sonuç vereceği ve ekonomik etkisinin ne olacağı, zamanla ve 2025 sonunda durumun analiziyle ortaya çıkacaktır.

Vergi Affı

2022-2024 yıllarında özel vergi rejimlerini uygulamak ve daha az vergi ödemek amacıyla işlerini yapay olarak bölen kuruluşlar ve bireysel girişimciler af kapsamına alınmıştır. Af, bu kuruluşların ve bireysel girişimcilerin 2022-2024 yıllarına ilişkin denetimler sonucunda ödemesi gereken ek vergiler, cezalar ve para cezalarından muaf tutulmasını içermektedir. Af kapsamına giren ödemeler yalnızca bölünmeyle bağlantılı olanlardır. İstisnai bir durum olarak, yalnızca 2022-2023 yıllarına ilişkin ek tahakkuklar af kapsamına alınabilir. Bu tür ödemelerden muafiyet için bir dizi koşulun yerine getirilmesi gerekmektedir.

- Federal Vergiler ve Harçlar: Bireysel Gelir Vergisi (BGV), Kurumlar Vergisi, Katma Değer Vergisi (KDV), ÖTV (Özel Tüketim Vergisi), Maden Çıkarma Vergisi (MÇV), Su Vergisi, Su Biyolojik Kaynaklarının Kullanım Harçları, Hayvan Dünyası Nesnelerinin Kullanım Harçları, Devlet Harcı, Hidrokarbon Hammaddesi Çıkarmadan Elde Edilen Ek Gelir Vergisi, Aşırı Kâr Vergisi.
- Bölgesel Vergiler ve Harçlar: Kurumlar Mülkiyet Vergisi, Kumar İşletme Vergisi, Taşıt Vergisi.
- Yerel Vergiler ve Harçlar: Arazi Vergisi, Bireylerin Mülkiyet Vergisi, Ticari Harç, Turizm Vergisi.
- Sektörel Vergi Harçları ve Ödemeler: Yer Altı Kaynaklarının Kullanımı İçin Düzenli Ödemeler.
- Özel Vergi Rejimleri: Basitleştirilmiş Vergilendirme Sistemi, Tek Tarım Vergisi (TTV), Patent Vergilendirme Sistemi, Serbest Çalışan Vatandaşlar için Mesleki Gelir Vergisi, Otomatik Basitleştirilmiş Vergilendirme Sistemi.
- Harçlar ve Katkılar: Geri Dönüşüm Harcı, Sigorta Primleri.

Vergi Denetimleri

RF vergi mevzuatı, masa başı ve saha vergi denetimleri gibi iki tür vergi denetimi öngörmektedir. Herhangi bir vergi denetiminin amacı, vergi ve harç mevzuatına uyumu kontrol etmek, vergilerin, harçların ve sigorta primlerinin doğru hesaplanıp ödenip ödenmediğini denetlemektir.

Masa Başı Vergi Denetimi

Bu, vergi dairesinin, mükellefin sunduğu beyanname (hesaplama, başvuru) ve belgeler ile vergi organında mevcut olan belgeler temelinde düzenli olarak gerçekleştirdiği bir denetimdir. Masa başı denetim, vergi dairesinin bulunduğu yerde herhangi bir özel karar olmaksızın yapılır. Masa başı denetim, bir tür cari kontroldür ve gerektiğinde düzeltmeler yapılmasını sağlar.

Saha Vergi Denetimi

Bu, vergi dairesi müdürünün özel kararıyla, genellikle denetlenen kişinin bulunduğu yerde gerçekleştirilen denetimdir. Saha denetimi, tek bir vergi, birkaç vergi veya tüm vergiler, harçlar ve sigorta primleri için yapılabilir. Bu durumda vergi dairesi, denetim yılından önceki üç yılı inceleyebilir. Genellikle, denetlenen kişinin eylemleri vergi müfettişlerinin ilgisini çektiğinde ve saha denetim planına alındığında gerçekleştirilir.

Denetim Esası

Masa başı denetim, özel bir karar olmaksızın, beyanname (hesaplama, başvuru) ve sunulan belgeler temelinde yapılır. Saha denetimi, yalnızca vergi dairesi müdürünün veya yardımcısının kararıyla gerçekleştirilir.

Masa başı denetim kapsamında, beyannamedeki hatalar, zamanında sunulup sunulmadığı, belirli bir verginin doğru hesaplanıp ödenip ödenmediği veya basitleştirilmiş usulde vergi indirimlerine hak kazanma durumu kontrol edilir.

Denetim Yeri

Masa başı denetim, vergi dairesinin bulunduğu yerde, mükellefe gidilmeden yapılır. Saha denetimi genellikle mükellefin bulunduğu yerde yapılır; ancak son uygulamalara göre saha denetimi sıklıkla vergi organının bulunduğu yerde de gerçekleştirilmektedir.

Denetim Süresi

Beyannameye dayalı masa başı denetim, beyanname (hesaplama) sunulduğu tarihten itibaren üç ay içinde yapılır. Bu süre uzatılamaz. İstisna olarak, KDV beyannamesi için denetim genellikle iki ay sürer ve ihlal belirtileri varsa bu süre üç aya uzatılabilir. Basitleştirilmiş usulde vergi indirimleri için yapılan masa başı denetim, başvuru tarihinden itibaren 30 takvim günü içinde yapılır. İhlal belirtileri varsa bu süre üç aya uzatılabilir.

Saha denetim süresi, kararın alındığı tarihten itibaren iki aydır. Bu süre dört ila altı aya uzatılabilir. Bir şube veya temsilcilik ayrı olarak denetleniyorsa, denetim süresi bir ayı geçemez. Masa başı denetimden farklı olarak saha denetim askıya alınabilir.

Denetim Sıklığı

Masa başı denetim, her sunulan beyanname (hesaplama, basitleştirilmiş usulde vergi indirimi başvurusu) için, düzeltilmiş beyanname (hesaplama) dahil olmak üzere yapılır. Saha denetim, genel kural olarak bir takvim yılında ikiden fazla kez yapılmamalıdır.

Vergi Kontrol Faaliyetleri

Masa başı denetimde bunlar çok yaygın kullanılmaz. Örneğin, denetçiler ek belgeleri yalnızca ctporo belirlenmiş durumlarda talep edebilir; örneğin, KDV iadesi talep edildiğinde veya vergi avantajları kullanıldığında (bunların doğrulanması için). Diğer faaliyetler de gerçekleştirilebilir, ancak bu nadiren yapılır.

Saha denetimde denetçiler şu işlemleri yapabilir: denetim konusuna ilişkin belgeleri talep etmek, tanıkları sorgulamak, malvarlığı envanterini yapmak, denetime uzman (bilirkişi) ve tercüman dahil etmek, bina ve alanları incelemek, belge ve eşya el koyması yapmak.

Denetim Sonuçlarının Düzenlenmesi

Masa başı denetim sonucunda, yalnızca ihlal varsa bir tutanak düzenlenir. Saha denetim sonucunda, ihlal olup olmadığına bakılmaksızın önce bir rapor, ardından bir tutanak hazırlanır.

Vergi Avantajları

Vergi avantajı, belirli vergi mükellefi kategorilerinin vergi tutarını azaltma veya tamamen ödememe hakkına sahip olduğu durumdur. Mükellef, vergi avantajından tamamen vazgeçebilir veya geçici olarak kullanmayabilir. Bu durumda vergi, diğer tüm vergi mükellefleri gibi ödenir. Uygulamada "vergi avantajları" terimi genellikle geniş anlamda kullanılır ve mevzuatta öngörülen herhangi bir yasal kolaylıkla vergilerin daha az ödenmesi imkanını ifade eder. Örneğin, şu tür kolaylıklar olabilir:

- Vergi mükellefleri listesinden çıkarılma;
- Vergi mükellefi yükümlülüklerinden muafiyet;
- Belirli işlemlerin, malvarlığının, gelirlerin vb. vergilendirmeden muaf tutulması veya kapsamdan çıkarılması;
- Düşük vergi oranları ve vergi indirimleri.

Kuruluşlar ve Bireysel Girişimciler için Vergi Avantajları

Resmi olarak RF Vergi Kanunu'nda vergi avantajları aşağıdaki vergiler için düzenlenmiştir:

- Taşıt Vergisi;
- Kurumlar Mülkiyet Vergisi;
- Arazi Vergisi;
- Bireylerin Mülkiyet Vergisi.

Diğer vergiler için bu tür avantajlar yoktur, ancak vergi kolaylıkları mevcuttur. Bunlar, genel rejime (GR) kıyasla avantajlı vergilendirme sağlar. Bazı rejimler yalnızca bireysel girişimcilere özeldir, örneğin "mesleki gelir vergisi," SRP (sözleşme rejimi sistemi) ise yalnızca kuruluşlara uygulanır. Avantajların yanı sıra, vergiler için tek bir düşük sigorta primi tarifesi de öngörülmüştür.

Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmaları

Çifte vergilendirmeyi önleme anlaşması, iki ülke arasında gelir ve malvarlığının iki kez vergilendirilmesini engelleyen bir sözleşmedir. Anlaşmalar, bir ülkede vergi oranının düşürülmesini veya muafiyet sağlanmasını, diğer ülkede ödenen verginin mahsup edilmesini veya iadesini içerir. RF'de bu anlaşmalar, kurumlar vergisi, BGV ve kuruluşlar ile bireylerin mülkiyet vergileri için geçerlidir.

Uygulama Usulü

Çifte vergilendirmeyi önleme anlaşmalarının avantajlı hükümleri (düşük oranlar, RF'de vergiden muafiyet), yalnızca gelirin fiili alıcısına uygulanan gelirler için kullanılabilir. Gelirin fiili alıcısı, bir başka kişinin aldığı geliri, bu kişideki katılımı (kontrolü veya diğer koşullar) nedeniyle bağımsız olarak kullanma ve/veya tasarruf etme hakkına sahip olan kişidir (hukuki kişilik oluşturmadan yabancı yapı).

Eğer gelir, fiili alıcıya değil, nominal bir aracıya (kanal) ödenmişse, bu işlem için aracı kişinin mukim olduğu ülkeyle yapılan uluslararası anlaşma hükümleri uygulanamaz. Uygulamada şu yaklaşım yerleşmiştir: Uluslararası vergi anlaşmalarının yalnızca vergi avantajı elde etmek için kullanılması, vergi dairesi tarafından hukuka aykırı kabul edilir. Bu durumda vergi dairesinin yalnızca gelir alıcısının fiili alıcı olmadığını kanıtlaması yeterlidir. Nihai yararlanıcının kim olduğunu belirlemek zorunda değildir.

Anlaşmaları Feshedilen Devletler

Danimarka (01.01.2024'ten itibaren), Kanada (18.11.2024'ten itibaren askıya alındı), Letonya (01.01.2024'ten itibaren), Litvanya (01.01.2026'dan itibaren), Hollanda (01.01.2022'den itibaren), Ukrayna (01.01.2023'ten itibaren), İsveç (01.02.2025'ten itibaren).

Anlaşmaları Kısıtlamalarla Yürürlükte Olan Devletler

Avustralya, Avusturya, Arnavutluk, Belçika, Bulgaristan, Birleşik Krallık, Macaristan, Almanya, Yunanistan, İrlanda, İzlanda, İspanya, İtalya, Kıbrıs, Kore, Lüksemburg, Makedonya, Malta, Yeni Zelanda, Norveç, Polonya, Portekiz, Romanya, Singapur, Slovakya, Slovenya, ABD, Finlandiya, Fransa, Hırvatistan, Çekya, İsviçre, Yugoslavya (Sırbistan ve Karadağ), Japonya.

Yabancı Kuruluşların Vergilendirilmesi

Kurumlar Vergisi

Rusya'da faaliyet gösteren yabancı kuruluşların vergilendirilmesi, bu kuruluşların ülkede daimi temsilcilik (şube) bulundurup bulundurmadığına göre değişiklik gösterir. Uluslararası anlaşmalarda farklı bir düzenleme olmadığı sürece, Rusya'da düzenli olarak ticari faaliyet yürüten yabancı kuruluşlar (mal satışı, hizmet sunumu veya Rusya'daki depolar üzerinden iş yapma gibi) daimi temsilcilik olarak kabul edilir.

Daimi temsilciliği bulunan yabancı kuruluşlar, şube faaliyetlerinden elde ettikleri gelirler üzerinden kurumlar vergisini kendileri hesaplayıp ödemekle yükümlüdür. Ancak şubenin faaliyetleriyle doğrudan bağlantılı olmayan Rusya kaynaklı gelirler söz konusu olduğunda, bu gelirler üzerinden alınacak vergiyi vergi ajanı (genellikle alıcı) hesaplar ve öder. Rusya'nın uluslararası anlaşmalarında Vergi Kanunu'ndan farklı hükümler yer alıyorsa, uluslararası anlaşma hükümleri uygulanır.

Kurumlar vergisi hesaplaması, vergi matrahının ilgili oranla çarpılması yoluyla yapılır. Farklı oranlara tabi gelirler için vergi matrahı ve vergi ayrı ayrı hesaplanır. Genel kural olarak vergi her bir şube için ayrı ayrı hesaplanmalıdır, ancak bazı özel durumlarda yabancı kuruluşlar, birden fazla şube için toplu kâr beyanında bulunabilir.

Rusya'da faaliyet gösteren yabancı kuruluşların gelirlerinden kurumlar vergisi, aşağıdaki durumlarda vergi ajanı (genellikle ödeme yapan taraf) tarafından kesilir ve bütçeye aktarılır:

- Rusya'da daimi temsilciliği olmayan yabancı kuruluşlara yapılan ödemeler
- Daimi temsilciliği bulunan, ancak ödemenin bu temsilcilik faaliyetleriyle ilgisiz olduğu durumlar

Vergi ajanı, her ödeme sırasında vergiyi hesaplar ve keser. Vergi matrahı genellikle ödenen brüt tutardır, ancak temettü ve bazı varlık satışlarında özel kurallar uygulanır. KDV'ye tabi işlemlerde, KDV tutarı vergi matrahından düşülür (KDV'nin ayrı belgelendirilmesi şartıyla).

KDV

Rusya'da faaliyet gösteren yabancı şirketlerin KDV yükümlülükleri şu şekildedir: Bir yabancı şirket, Rusya'da vergi dairesine kayıtlıysa (sadece gayrimenkul/taşıt sahibi olma veya banka hesabı açtırma nedeniyle kayıt yaptıranlar hariç) veya Rusya'daki şubeleri üzerinden satış yapıyorsa, doğrudan KDV mükellefi olarak KDV hesaplama, fatura düzenleme, KDV ödemesi yapma ve KDV beyannamesi sunma yükümlülüklerini yerine getirir. Rusya'da birden fazla şubesi bulunan yabancı şirketler, tüm şubeler adına KDV beyannamesi sunmak ve ödeme yapmak üzere bir şubeyi "sorumlu birim" olarak belirlemeli ve bu seçimi ilgili vergi dairesine elektronik ortamda bildirmelidir. Eğer yabancı şirket vergi dairesine kayıtlı değilse, sadece gayrimenkul/taşıt sahibi olma veya banka hesabı açtırma nedeniyle kayıt yaptırmışsa ya da şubesi olmasına rağmen şube dışından satış yapıyorsa, bu durumda KDV yükümlülüğü alıcıya (vergi ajanına) geçer. Ayrıca, yabancı şirketlerin sunduğu elektronik hizmetler "Google vergisi" olarak bilinen özel bir KDV rejimine tabidir.

Mülkiyet Vergisi

RF'de daimi temsilcilikler aracılığıyla faaliyet yürüten yabancı kuruluşlar için vergiye tabi varlık temsilciliğin kullandığı gayrimenkuldür. Vergi, Rus kuruluşlarla aynı durumlarda ödenir. Gayrimenkul, temsilciliğin faaliyetleriyle bağlantılı değilse, RF'de temsilciliği olmayan yabancı kuruluşlar için olduğu gibi kabul edilir. RF'de daimi temsilcilik aracılığıyla faaliyet yürütmeyen yabancı kuruluşlar için vergiye tabi varlık genel olarak şunlardır:

• RF topraklarında bulunan ve bu kuruluşlara mülkiyet hakkıyla ait olan gayrimenkul;

• İmtiyaz anlaşmasıyla elde edilen gayrimenkul;

• Bu tür malvarlığına ilişkin vergi matrahı, kadastro değeri olarak belirlenir.

BGV, Sigorta Primleri

RF'de daimi temsilcilik aracılığıyla faaliyet yürüten bir yabancı kuruluş için BGV ve sigorta primlerinin hesaplanması ve ödenmesinde herhangi bir özellik öngörülmemiştir. Vergiler, Rus kuruluşlarla aynı usulde ödenir.

Transfer Fiyatlandırması

Transfer fiyatlandırması, birbirine bağımlı kişiler arasındaki işlemlerde piyasa fiyatlarından farklı fiyatların belirlenmesidir. Bu, genellikle grubun toplam kârını yeniden dağıtarak vergilendirme düzeyini optimize etmeyi sağlar. Bu tür işlemlerin fiyatlarının doğruluğu, eğer işlemler kontrol edilen işlem olarak tanınırsa, Rusya Federal Vergi Servisi tarafından denetlenebilir. İlgili denetimlerin sonucunda Federal Vergi Servisi, Kurumlar Vergisi; BGV; KDV; MÇV ve Hidrokarbon Hammaddesi Çıkarmadan Elde Edilen Ek Gelir Vergisi gibi vergilere ilişkin vergi matrahlarını düzeltebilir: RF mukimi olmayan bir kişinin bu düzeltme sonucunda elde ettiği gelirle ilgili olarak, vergi kontrolünde bu gelirden alınan verginin doğru ve zamanında ödenip ödenmediği denetlenir.

Transfer Fiyatlandırmasının Düzenlenmesi

Rusya'da transfer fiyatlandırması, bağımlı kişiler arasındaki işlemleri düzenleyen özel mevzuatla yönetilir. Bağımlılık; sermaye payı, yönetim kontrolü veya aile bağlarıyla belirlenir. Belirli tutarı aşan işlemler "kontrol edilen işlem" kapsamına girer ve 5 farklı yöntemle (karşılaştırılabilir fiyat, sonraki satış, maliyet+, karşılaştırılabilir kârlılık, kâr paylaşım) fiyatlandırılır. Mükellefler, kontrol edilen işlemleri her yıl 20 Mayıs'a kadar elektronik ortamda bildirmelidir (bireysel mükellefler kağıt ortamda bildirim yapabilir). Federal Vergi Servisi; bildirimler, bölgesel vergi daireleri veya saha denetimleri yoluyla denetim başlatabilir. Standart denetim süresi 6 ay (istisnai durumlarda 12 aya kadar) olup, genellikle son 3 yılın işlemleri incelenir. Denetimlerde uzman ve bilirkişilerden yararlanılabilir.

Simetrik Düzeltmeler ve Transfer Fiyatlandırma İhlallerine İlişkin Cezalar

Bu mekanizma özellikle çok uluslu şirketlerin Rusya'daki bağlı kuruluşları için uluslararası transfer fiyatlandırma standartlarıyla uyumlu tasarlanmış olup çift vergilendirmeyi önleme amacı taşımaktadır.

Simetrik düzeltmelerin uygulanma sürecinde dikkat edilmesi gereken kritik noktalar şunlardır:

1. Federal Vergi Servisi'nin yaptığı denetimler sonucunda işlemin diğer tarafına ek vergi tahakkuk ettirilmesi durumunda, Rusya tarafındaki mükellef bu düzeltmelerden yararlanabilmektedir.
2. Karşı tarafın bağımsız olarak yaptığı düzeltmelerin geçerli sayılabilmesi için, bu düzeltmelerin yerel vergi idaresi tarafından onaylanmış olması ve tüm ödeme yükümlülüklerinin yerine getirilmiş olması gerekmektedir.

Belge temin sürecinde vergi idaresinden alınacak bildirimlerin resmi yazışma usullerine uygun olması, karşı tarafın sunduğu düzeltme belgelerinin noter onaylı tercümelerinin hazır bulundurulması ve düzeltme taleplerinin vergi dönemi sonunu takip eden 3 yıl içinde yapılabilmesi önem talşımaktadır.

Transfer fiyatlandırma ihlallerine ilişkin cezai yaptırımlar, 2023 yılı itibarıyla şu şekilde güncellenmiştir:

• Bildirim yükümlülüklerinin ihlali durumunda uygulanan 100 bin ruble sabit cezanın yanı sıra, işlem tutarının %1'i oranında ek ceza getirilmiştir.

• Vergi kaybına yol açan ihlallerde, ödenmeyen verginin %40'ı oranındaki ceza miktarı %50'ye çıkarılmış olup, asgari ceza tutarı 500 bin ruble olarak korunmuştur.

• Kasti ihlal tespit edilen durumlarda ek olarak vergi ziyaı cezası uygulanabilmektedir.

Cezalardan muafiyet için ilk kez ihlal yapılması, vergi idaresine gönüllü bildirimde bulunulması, eksikliklerin belirlenen süre içinde giderilmesi, önceki 3 vergi döneminde benzer ihlalin bulunmaması gerekmektedir.

Kurumlar Vergisi

Kurumlar vergisi, doğrudan bir vergidir ve miktarı, kuruluşun faaliyetlerinin nihai finansal sonuçlarına doğrudan bağlıdır.

Vergiye tabi kâr, kuruluşun gelirleri ile giderleri arasındaki farktır. Vergilendirme amaçları doğrultusunda gelirler ve giderler, RF Vergi Kanunu'nun 25. Bölümü'nde belirlenen kurallara göre tanımlanır ve vergi matrahında dikkate alınır.

Vergi Mükellefleri

• Rus tüzel kişiler

• Rusya'da daimi temsilcilikler aracılığıyla faaliyet gösteren ve/veya RF'de bir kaynaktan gelir elde eden yabancı tüzel kişiler

Kurumlar Vergisi Avantajları

Uygulamada, kurumlar vergisi avantajları genellikle şu şekilde kabul edilir:

• Vergi ödeme yükümlülüğünden muafiyet;

• Düşük vergi oranlarının uygulanması.

Vergiye tabi varlıklar

Gelirler

• Satış gelirleri (ana faaliyet türünden elde edilen hasılat)

• Satış dışı gelirler (malvarlığının kiralanmasından elde edilen gelirler, banka mevduatlarından alınan faizler, kur farkları vb.)

Kârın vergilendirilmesinde tüm gelirler, KDV ve ÖTV hariç olarak dikkate alınır.

Gelirler, vergi mükellefinin elde ettiği gelirleri doğrulayan birincil belgeler ve diğer belgeler ile vergi muhasebesi belgeleri esas alınarak belirlenir.

Bazı gelirler vergilendirmeden muaftır. Bu gelirlerin listesi vergi mevzuatıyla onaylanmıştır. Vergiden muaf gelirlerin listesi kapalıdır ve genişletici bir yoruma tabi tutulamaz. Bu nedenle, bu listede yer almayan tüm diğer gelirler, kurumlar vergisi ödemesi için dikkate alınmalıdır.

Giderler. Giderlerin Gruplandırılması

Giderler, kuruluşun haklı ve belgelerle desteklenmiş maliyetleridir:

• Üretim ve satışla ilgili giderler (çalışanların maaşları, hammadde ve malzeme alış maliyeti, sabit varlıkların amortismanı vb.)

• Satış dışı giderler (negatif kur farkı, mahkeme ve tahkim harçları vb.).

Ayrıca, kârın vergilendirilmesinde dikkate alınamayan giderlerin bir listesi bulunmaktadır (örneğin, tahakkuk eden temettüler, sermayeye yapılan katkılar, kredilerin geri ödenmesi vb.). Vergilendirme amaçları için dikkate alınmayan giderlerin listesi kapalıdır ve genişletici bir yoruma tabi değildir.

Gelir ve Giderlerin Tanınması

Gelirlerin veya giderlerin vergi muhasebesinde tanınma tarihi, hangi muhasebe yöntemini kullandığınıza bağlıdır:

• Tahakkuk yöntemi

• Nakit yöntemi

Tahakkuk yöntemini tüm vergi mükellefleri kullanabilir. Kuruluşlar (bankalar hariç), önceki 4 çeyrek boyunca ortalama olarak mal (iş, hizmet) satışlarından elde edilen hasılatları katma değer vergisi hariç her çeyrek için 1 milyon rubleyi aşmıyorsa, gelirin elde edildiği (giderin gerçekleştiği) tarihi nakit yöntemiyle belirleme hakkına sahiptir.

Vergi Oranları

Rusya Federasyonu'nda Vergi Oranları ve Uygulama Alanları		
Vergi Oranı	**Uygulama Alanı**	**Detaylar**
%25 (Temel Oran)	Genel uygulama	- Federal bütçeye %7 (2025-2030'da %8)
		- Bölgesel bütçeye %18 (2017-2030'da %17)
		- 31.12.2024'e kadar toplam %20
		- Özel ekonomik bölgelerde daha düşük oranlar uygulanabilir
30%	Menkul kıymet gelirleri	- Rusya menşeli kayıt dışı menkul kıymetlerden elde edilen karlar (dividend hariç)
%25 (Federal Bütçe)	Enerji sektörü	- Yeni offshore hidrokarbon yataklarından elde edilen karlar
		- Kontrollü yabancı şirket karları
20%	Menkul kıymet gelirleri	- Devlet/municipal tahvil faizleri
		- Yabancı kuruluşların Rus şirketlerinden aldığı dividendler
15%	Dividend gelirleri	- Rus şirketlerinin yurtiçi/yurtdışı dividendleri
		- Depo sertifikalı hisselerden elde edilen dividendler
10%	Uluslararası taşımacılık	- Yabancı şirketlerin taşıma ekipmanı kira/operasyon gelirleri
9%	Municipal tahviller	- Belirli belediye tahvillerinin faiz gelirleri
0%	Özel sektörler	- Tarım/balıkçılık
		- Merkez Bankası faaliyetleri
		- Sağlık/eğitim kuruluşları
		- Vladivostok Serbest Limanı ve Magadan Özel Ekonomik Bölge sakinleri

Önemli Notlar:

1. Bölgesel yönetimler temel oranı %13.5'e (%12.5 - 2024'e kadar) düşürebilir

2. Özel ekonomik bölge katılımcıları için ek indirimler mevcuttur

3. %0 oranı stratejik sektörler ve özel bölgeler için geçerlidir

4. Dividend vergilerinde kaynak ülke/yabancı alıcı durumuna göre farklılıklar bulunur

Bazı Faaliyet Türleri için Vergi Hesaplamasının Özel Koşulları

RF Vergi Kanunu, bazı kuruluşların gelir ve giderlerinin belirlenmesine ilişkin, bu kuruluşların yürüttüğü faaliyet türüne bağlı özellikler öngörmüştür. Bu nedenle, Vergi Kanunu'nun 25. Bölümü'nde yalnızca vergi matrahının oluşturulmasına, kurumlar vergisinin hesaplanmasına ve ödenmesine ilişkin genel yaklaşımlar değil, aynı zamanda bazı sektörlerin veya işletme gruplarının özelliklerinden kaynaklanan kârın vergilendirilmesine ilişkin özellikler de ele alınmaktadır:

- Bankalar
- Sigorta kuruluşları (sigortacılar)
- Devlet dışı emeklilik fonları

- Menkul kıymetler piyasası katılımcıları
- Takas kuruluşları
- Vadeli işlem finansal araçlarına ilişkin işlemlerin özellikleri
- Malvarlığının emanet yönetimi sözleşmesi ve adi ortaklık sözleşmesinin yürütülmesine ilişkin özellikler
- Yabancı kuruluşların vergilendirilmesine ilişkin özellikler

Vergi ve Avans Ödemelerinin Ödeme Süreleri

Kurumlar Vergisi Ödeme Takvimi	
Ödeme Türü	**Son Tarih**
Yıllık vergi	Takip eden yılın 28 Mart'ına kadar
Aylık/üç aylık avans ödemeleri	Sonraki ayın 28'ine kadar
Devlet tahvili gelir vergisi	Takip eden ayın 28'ine kadar

Zararların Geleceğe Aktarılması

Önceki vergi döneminde zarar eden kuruluşlar, cari dönemin pozitif vergi matrahını, elde ettikleri zararın tamamı veya bir kısmı kadar azaltma hakkına sahiptir.

Vergi mükellefleri, zararın miktarını doğrulayan belgeleri, cari vergi döneminin vergi matrahını önceki dönemlerden elde edilen zararlarla azalttığı süre boyunca saklamak zorundadır.

1 Ocak 2017'den 31 Aralık 2026'ya kadar olan raporlama (vergi) dönemlerinde, ilgili dönem için vergi matrahı, önceki dönemlerden kaynaklanan zararlarla %50'den fazla azaltılamaz.

Zararın geleceğe aktarılması için bir süre sınırı bulunmamaktadır. Zararlar, elde edildikleri dönemden bağımsız olarak cari döneme aktarılabilir.

Vergi Beyannamesi

Vergi beyannamesi şu sürelerde sunulur:

- İlgili raporlama döneminin bitiminden itibaren 25 gün içinde
- Geçen vergi dönemini takip eden yılın 25 Mart tarihinden geç olmamak üzere

Beyanname, vergi dairesine şu şekilde sunulmalıdır:

- Kuruluşun bulunduğu yere.
- Kuruluşun her bir ayrı biriminin bulunduğu yere.

Vergi Muhasebesi

Vergi mükellefleri, her raporlama (vergi) döneminin sonunda vergi matrahını, vergi muhasebesi verilerine dayanarak hesaplar. Vergi muhasebesi sistemi, vergi mükellefleri tarafından bağımsız olarak organize edilir.

Vergi muhasebesi verilerinin doğrulanması şu belgelerle sağlanır:

- Birincil muhasebe belgeleri (muhasebeci raporu dahil)
- Vergi muhasebesi analitik kayıtları
- Vergi matrahı hesaplama

Vergi muhasebesi analitik kayıtları, raporlama (vergi) dönemi için vergi muhasebesi verilerinin sistematik hale getirilmiş özet formlarıdır.

Bölgesel Mevzuat Özellikleri

Vergi mevzuatı, bölgesel bütçelere aktarılan vergi için özellikler öngörmektedir. Bu vergi, RF alt biriminin yasasına dayalı olarak ödenmeyebilir veya düşük oranlarla hesaplanabilir.

Katma Değer Vergisi (KDV)

KDV, dolaylı bir vergidir. Mal (iş, hizmet, maddi haklar) satışında satıcı tarafından alıcıya hesaplanır.

Vergi Mükellefleri: Kuruluşlar, Bireysel girişimciler (BG), Rusya'ya mal ithal edenler

KDV Mükellefi Yükümlülüklerinden Muafiyet

• Ardışık önceki 3 takvim ayı boyunca mal (iş, hizmet) satışlarından elde edilen hasılat toplamı 2 milyon rubleyi aşmayan kuruluşlar ve bireysel girişimciler, bildirimde bulunarak bir yıl boyunca KDV mükellefi yükümlülüklerinden muafiyet elde edebilir.

• Patent vergilendirme sistemi uygulayan bireysel girişimciler

• "Skolkovo" projesi katılımcıları

Söz konusu kişiler, alıcıya KDV tutarı ayrıştırılmış fatura düzenlerse KDV ödemek zorundadır.

Vergiye tabi varlık: RF topraklarında mal (iş, hizmet), maddi hakların satışı, bedelsiz devirler dahil, Kendi ihtiyaçları için mal (iş, hizmet) devri, eğer bu giderler kurumlar vergisi giderlerinde dikkate alınamıyorsa; Kendi tüketimi için yapı-imalat işlerinin gerçekleştirilmesi; RF'ye mal ithalatı

KDV Avantajları

Resmi olarak RF Vergi Kanunu'nda KDV avantajları düzenlenmemiştir; ancak KDV avantajları olarak, KDV vergilendirme nesnesi olmayan veya tüm ya da belirli vergi mükellefi kategorileri için muaf tutulan işlemler ya da düşük oranlar uygulanan işlemler kabul edilebilir.

Geçici olarak Rusya topraklarından gümrükte geçici ihracat prosedürüyle mal çıkarılması, KDV vergilendirme nesnesi değildir. Çıkarılan malvarlığının sonraki satışı KDV'ye tabi olacaktır, çünkü satış yeri RF toprakları olarak kabul edilir. Bazı satış işlemleri KDV vergilendirme nesnesi olarak tanınmaz; örneğin, arazi parsellerinin satışı, maddi hakların bir kuruluşun halefine devri, iflas edenlerin malvarlığının satışı vb.

Ayrıca bazı işlemler KDV'den muaftır. Bunların listesi Vergi Kanunu'nda belirlenmiştir. Örneğin, kumar oyunlarının organizasyonu ve yürütülmesine ilişkin hizmetler, sigorta hizmetleri, tıbbi hizmetler bu kapsamdadır.

Vergi Matrahı

Genel kural olarak vergi matrahı, gelecekteki mal teslimleri (işlerin yapılması, hizmetlerin sunulması) için ödeme veya kısmi ödeme günü veya malın sevkiyatı (devri) günü (iş, hizmet) tarihlerinden en erken olanına göre belirlenir:

Vergi Oranları

KDV Oranları ve Uygulama

Oran	Uygulama Alanı
0%	İhracat, serbest bölgeler, uluslararası taşımacılık
10%	Temel gıda, çocuk ürünleri, tıbbi malzemeler
20%	Diğer tüm durumlar
10/110	Peşin ödemeler için hesaplama formülü

Hesaplama Usulü

KDV'yi hesaplamak için, satışta tahakkuk eden KDV tutarı, vergi indirimlerinin tutarı ve gerekirse ödenmesi gereken KDV'yi geri yükleme tutarı hesaplanmalıdır.

Vergi İndirimleri

KDV indirimleri, vergi mükellefinin, satış işlemlerinden tahakkuk eden toplam vergi tutarını azaltabileceği KDV tutarıdır. Genel kural olarak, indirim hakkı, kuruluş veya bireysel girişimcinin KDV mükellefi olması, KDV ödeme muafiyetini kullanmaması, satın alınan mal (iş, hizmet, maddi haklar)ın muhasebeye alınması ve KDV'ye tabi işlemlerde kullanılacak olması, doğru düzenlenmiş bir faturanın mevcut olması durumunda doğar.

Vergi Dönemi: KDV için vergi dönemi çeyrek olarak kabul edilir.

KDV İadesi

"Giriş" vergisi tutarının tahakkuk eden tutarı aşması durumunda, bu aşan kısım iade edilir. Bu durumda vergi mükellefi, masa başı denetim için vergi dairelerine belgeleri sunar. Masa başı denetim süresi, beyanname sunulduğu tarihten itibaren 2 aydır. Olası ihlal belirtileri tespit edilirse, masa başı vergi denetim süresi 3 aya uzatılabilir.

İade edilecek tutar, federal vergilere ilişkin borçların (eksik ödemeler, cezalar, para cezaları) ödenmesinde mahsup edilebilir, gelecekteki ödemeler için hesaba alınabilir veya banka hesabına iade edilebilir. KDV iadesi, masa başı denetimin tamamlanmasından sonra veya KDV iadesi için beyan usulü uygulanması durumunda masa başı denetim tamamlanmadan alınabilir. KDV beyannamesinin masa başı denetiminden sonra, vergi mükellefi vergi dairesine iade talebinde bulunur ve KDV iadesi gerçekleştirilir.

Vergi Kanunu'nda, vergi dairesine KDV beyannamesi, banka garantisi ve beyan usulüyle iade talebi sunularak gerçekleştirilen beyan usulü KDV iadesi öngörülmüştür. Paralar vergi mükellefine 12 gün içinde iade edilir, ardından masa başı denetim yapılır. Önceki 3 yıl boyunca en az 2 milyar ruble vergi ödeyen vergi mükellefleri banka garantisi sunmak zorunda değildir.

Vergi Ödeme Süreleri

Katma Değer Vergisinin ödenmesine yönelik süreç, vergi dönemini takip eden üç aylık süreçte eşit taksitler halinde gerçekleştirilmektedir. Ödemelerin her biri, ilgili ayın 28. günü mesai bitimine kadar yapılmalıdır. Özel durum olarak, KDV mükellefi statüsünde olmayan ancak KDV ayrıştırmalı fatura kesen kişiler için ödeme süreci farklılık göstermekte olup, bu durumdaki yükümlüler vergi tutarının tamamını takip eden ayın 28'ine kadar tek seferde ödemekle yükümlüdürler.

Vergi Beyannamesi

KDV vergi beyannamesi, vergi mükellefi (vergi ajanı) tarafından, geçen vergi dönemini takip eden ayın 25'inci gününden geç olmamak üzere sunulur. Ayrı birimlerin bulunduğu yerlere göre beyanname hazırlanıp sunulması gerekmez. Verginin tamamı federal bütçeye gelir olarak kaydedilir. Beyanname sunulmaması durumunda ceza öngörülmüştür.

Dijitalleşme ve Uyum Süreci

Vergi idaresinin son yıllarda hayata geçirdiği dijital dönüşüm kapsamında, KDV beyannamelerinin elektronik ortamda sunulması zorunluluğu getirilmiştir. Bu uygulama beyanname hazırlama ve gönderme süreçlerini standartlaştırmakta, veri güvenliğini artırmakta ve vergi idaresinin denetim kapasitesini güçlendirmektedir

Mükelleflerin bu dijital sürece uyum sağlamaları için vergi daireleri tarafından eğitim programları ve teknik destek hizmetleri sunulmaktadır. Özellikle KOBİ'lerin bu sürece entegrasyonunu kolaylaştırmak amacıyla basitleştirilmiş elektronik bildirim ara yüzleri geliştirilmiştir.

Bireysel Gelir Vergisi (BGV)

BGV, temel doğrudan vergi türüdür. Bireylerin toplam gelirinden belgelerle doğrulanmış giderler düşüldükten sonra, yürürlükteki mevzuata uygun olarak yüzde olarak hesaplanır.

Vergi Mükellefleri

• Rusya Federasyonu'nun vergi mukimleri olan kişiler (art arda 12 ay boyunca Rusya topraklarında en az 183 takvim günü bulunanlar);

• Rusya Federasyonu'nun vergi mukimi olmayan, ancak Rusya'da gelir elde eden kişiler

• Bireysel girişimciler ve özel pratik yapan bireyler, örneğin noterler ve avukatlar

Genellikle vergiyi bireyler kendileri hesaplamaz, kesmez ve ödemez; bu işlemleri, bu bireylere gelir ödeyen kuruluşlar ve bireysel girişimciler, yani vergi ajanları gerçekleştirir. Ancak, bireylerin vergiyi kendilerinin hesapladığı ve beyanname sunduğu gelir türleri ve durumlar vardır:

• Vergi ajanlarından alınmayan ödüller üzerinden;

• Üç (beş) yıldan az süredir sahip olunan malvarlığının satışından elde edilen tutarlar üzerinden;

• RF dışındaki kaynaklardan elde edilen gelirler üzerinden (vergi mukimleri için);

• Vergi ajanları tarafından vergi kesintisi yapılmayan gelirler üzerinden;

• Piyango ve diğer risk temelli oyunların organizatörleri tarafından ödenen kazançlardan elde edilen gelirler üzerinden;

• Bilim, edebiyat, sanat eserleri ile buluşların yazarlarının mirasçılarına ödenen ödüllerden elde edilen gelirler üzerinden;

• Bireylerden hediye yoluyla elde edilen gelirler üzerinden.

Bireysel girişimci olarak kayıtlı ve hukuki kişilik oluşturmadan ticari faaliyet yürüten bireyler ile avukatlar ve noterler, Vergi Kanunu'nda belirlenen usulde, ilgili bütçeye ödenmesi gereken BGV tutarlarını kendileri hesaplar.

BGV Avantajları

Resmi olarak RF Vergi Kanunu'nda BGV avantajları düzenlenmemiştir; ancak BGV avantajları olarak, vergilendirme nesnesi olmayan veya tüm ya da belirli vergi mükellefi kategorileri için muaf tutulan işlemler ya da düşük oranlar uygulanan işlemler kabul edilebilir.

BGV'den muaf gelirler:

• Üç (beş) yıldan fazla süredir sahip olunan malvarlığının satışından elde edilen gelirler;

• Miras yoluyla elde edilen gelirler;

• RF Aile Kanunu'na uygun olarak aile üyesinden ve/veya yakın akrabadan (eş, ebeveynler ve çocuklar, evlat edinenler ve evlat edinilenler, büyükanne, büyükbaba ve torunlar, tam ve yarım (ortak anne veya baba olan) kardeşler) hediye sözleşmesiyle elde edilen gelirler;

• RF mevzuatı, RF alt birimleri ve yerel yönetimlerin temsili organlarının kararlarıyla belirlenen tazminat ödemeleri (işten ayrılma çıkış yardımı, sağlık zararının telafisi vb.);

• Nafaka;

Vergi Matrahı

Vergi matrahı, farklı vergi oranlarının belirlendiği her gelir türü için ayrı ayrı hesaplanır.

Vergi Oranları

2025 yılından itibaren BGV vergilendirmesi önemli ölçüde değişmekte olup, bireyin tüm temel gelirlerine uygulanan 5 aşamalı aşamalı bir ölçek getirilmiştir:

%13 - Yıllık 2,4 milyon rubleye kadar olan gelirler için

%15 - 2,4 milyon rubleyi aşan tutardan + 312 bin ruble

%18 - 5 milyon rubleyi aşan tutardan + 702 bin ruble

%20 - 20 milyon rubleyi aşan tutardan + 3,402 bin ruble

%22 - 50 milyon rubleyi aşan tutardan + 9,402 bin ruble

Ek olarak, temettüler, Rus kuruluşlardaki katılım paylarının satışı ve benzeri gelir türleri için 2 aşamalı aşamalı bir ölçek getirilmiştir:

%13 - Yıllık 2,4 milyon rubleye kadar olan gelirler için

%15 - 2,4 milyon rubleyi aşan tutardan + 312 bin ruble

Yasama organı, avantajlı gelir türleri için (örneğin, seferber edilenler, sözleşmeliler, gönüllüler vb. gibi bireylerin SVO'ya (bu dönemde görevlerin yerine getirilmesi sırasındaki) doğrudan katılımıyla bağlantılı olarak elde edilen gelirler; bölge katsayıları ve yüzde eklemelerden elde edilen gelirler), 5 milyon rublelik vergilendirme adımıyla 2 aşamalı aşamalı bir ölçek uygulamaktadır (%13 yıllık 5 milyon rubleye kadar gelirler için, %15 5 milyon rubleyi aşan tutardan + 650 bin ruble).

%9 - 1 Ocak 2007'den önce ihraç edilen ipotek teminatlı tahvillerin faizlerinin vergilendirilmesinde uygulanan oran; 1 Ocak 2007'den önce verilen katılım sertifikaları üzerinden ipotek teminatının emanet yönetimi kurucularının gelirleri.

%30 - RF vergi mukimi olmayan bireylerin gelirlerinin vergilendirilmesinde uygulanan BGV oranı.

%35 - Bazı gelir türleri için uygulanan maksimum oran, özellikle mal, iş ve hizmetlerin reklamı amacıyla düzenlenen yarışmalar, oyunlar ve diğer etkinliklerde elde edilen herhangi bir kazanç ve ödülün maliyetinin belirlenen tutarları aşan kısmı.

Vergi İndirimleri

Vergi indirimi, verginin ödendiği gelir miktarını (vergilendirilebilir matrah olarak adlandırılır) azaltan tutardır. Bununla birlikte, Vergi Kanunu, vatandaşın belirli türdeki giderleri nedeniyle daha önce bütçeye ödenen verginin bir kısmının iade edilmesini sağlayan vergi indirimlerini öngörmüştür. Genel kural olarak, BGV vergi indirimleri, vergi dönemi (takvim yılı) sonunda, bireyin yaşadığı yerdeki vergi dairesine bireysel gelir vergisi beyannamesi (3-BGV formu) ve gerekli belge setini sunmasıyla sağlanır. Bununla birlikte, bazı indirim türleri, genellikle işveren olan vergi ajanına yıl bitmeden başvuru yapılarak da alınabilir. Ayrıca, maddi ve sosyal indirimler bazı giderler için basitleştirilmiş usulde elde edilebilir.

Vergi Dönemi: Vergi dönemi, vergi matrahının oluşum sürecinin tamamlandığı, ödenecek vergi tutarının kesinleştiği dönemdir. BGV için vergi dönemi takvim yılı olarak kabul edilir.

Vergi Ödeme Süreleri

15 Temmuz - Vergi mükellefi tarafından hesaplanan ve vergi beyannamesinde belirtilen verginin ödeme süresi. Ek olarak, bireysel girişimciler avans ödemelerini 25 Nisan'dan geç olmamak üzere – 1. çeyrek için, 25 Temmuz'dan geç olmamak üzere – yarıyıl için, 25 Ekim'den geç olmamak üzere – 9 ay için

Vergi ajanları, vergi mükellefinin gelirlerinden tahakkuk eden vergi tutarını, gelirlerin fiilen ödendiği anda kesmek ve bütçeye aktarmak zorundadır. Vergi daireleri, her yıl vergi raporlamasını aldıktan sonra bireyin gelirlerine ilişkin verileri tek bir hesapta birleştirir, önceki vergi dönemi için ödenecek vergi tutarını belirler ve ödeme süresi 1 Aralık'tır. Örneğin, bireyin birden fazla işverenden gelir elde etmesi durumunda ek ödeme gerekebilir.

Vergi Beyannamesi: 30 Nisan - Bireysel gelir vergisi beyannamesinin belirli vergi mükellefi kategorileri tarafından sunulması için son tarih.

Serbest Çalışan Vatandaşlar için Mesleki Gelir Vergisi

27.11.2018 tarihli ve 422-FZ sayılı "Mesleki Gelir Vergisi Özel Vergi Rejiminin Kurulmasına Yönelik Deneyin Yürütülmesi Hakkında" Federal Kanun kapsamında, Rusya Federasyonu'nda "Mesleki Gelir Vergisi" (MGV) adı altında yeni bir vergi rejimi pilot uygulaması başlatılmıştır. Bu rejim, serbest çalışanlar ve küçük ölçekli girişimciler için basitleştirilmiş bir vergilendirme sistemi sunmayı amaçlamaktadır.

Uygulama Kapsamı ve Coğrafi Yaygınlık

MGV rejimi, Rusya'nın tüm bölgelerinde geçerli olup, belirli şartları sağlayan bireyler tarafından kullanılabilmektedir.

Vergi Mükellefleri: İşvereni olmayan ve ücretli çalışan istihdam etmeyen bireyler (freelancerlar, danışmanlar, serbest meslek sahipleri). Bireysel girişimciler (IP) de bu rejimden yararlanabilir.

Gelir Limiti: Yıllık 2,4 milyon ruble (bu tutar aşılırsa MGV hakkı kaybedilir).

Muhasebe ve Raporlama Kolaylığı: Muhasebe tutma zorunluluğu yoktur. Vergi beyannamesi sunulmaz.

MGV'ye Tabi Olmayan Gelirler ve Kısıtlamalar

Hangi Gelirler Vergilendirilemez?

- Eski işverenden (son 2 yıl içinde ayrılmışsa) alınan gelirler.
- Konut dışı gayrimenkul kiraları (ofis, dükkan vb.).

Yasak Faaliyetler: Mal alım-satımı (toptan/perakende ticaret). Aracılık (komisyonculuk, acentelik). Serbest çalışanın tüzel kişilere sürekli hizmet vermesi.

Vergi Oranları: Bireylerden alınan gelirler (B2C): **%4** (Örnek: Bir freelancer'ın müşteriye sunduğu hizmet bedeli). Bireysel girişimciler/tüzel kişilerden alınan gelirler (B2B): **%6** (Örnek: Bir serbest muhasebecinin şirkete yaptığı danışmanlık hizmeti)

Vergi Dönemi ve Ödeme Süreleri: Vergi dönemi: Takvim ayı (örneğin, 1 Ocak – 31 Ocak).

Bildirim ve Ödeme Takvimi: Vergi dairesi, ayın 12'sine kadar mobil uygulama ("Benim Vergim") üzerinden vergi tutarını bildirir. Mükellef, ayın 28'ine kadar vergiyi öder.

Avantajlar: Basit ve hızlı vergilendirme. Muhasebe yükümlülüğü yok. Düşük vergi oranları.

Dezavantajlar: Gelir limiti (2,4 milyon ruble/yıl). Kısıtlı faaliyet alanı (ticaret yapılamaz). Sosyal güvenlik katkıları ayrıca ödenmelidir.

Sigorta Primleri

Sigorta primleri, kuruluşların ve bireylerin, sigortalı kişiler (örneğin, çalışanları) için zorunlu sosyal sigorta kapsamında ödediği zorunlu ödemelerdir. Sigorta primlerinin hesaplanma ve ödeme usulü, sosyal sigorta türüne bağlıdır. Zorunlu sosyal sigorta Emeklilik sigortası; Geçici iş göremezlik ve annelikle bağlantılı sigorta; Sağlık sigortası; İş kazaları ve meslek hastalıklarına karşı sigorta gibi türlerde olabilir:

Sigorta Primi Mükellefleri

Bireylere ödeme ve diğer ödüller yapan mükellefler: Kuruluşlar, Bireysel girişimciler, Bireysel girişimci olmayan bireyler, Bireylere ödeme ve diğer ödüller yapmayan mükellefler, yani bireysel girişimciler, avukatlar, noterler, özel pratik yapanlar, tahkim yöneticileri, değerleme uzmanları, patent vekilleri ve RF mevzuatında belirlenen usulde özel pratik yapan diğer kişiler

Sigorta Primlerine Tabi Nesne

Sigorta primlerine tabi nesne, belirli zorunlu sosyal sigorta türleri hakkında federal yasalar uyarınca zorunlu sosyal sigortaya tabi bireyler lehine yapılan ödemeler ve diğer ödüller olarak kabul edilir:

- İş ilişkileri çerçevesinde ve işlerin yapılması, hizmetlerin sunulması konusundaki hukuk sözleşmeleri kapsamında;
- Eser sahipleri lehine eser siparişi sözleşmeleri kapsamında;
- Bilim, edebiyat, sanat eserleri vb. üzerindeki münhasır hakkın devri sözleşmeleri kapsamında.

Bireysel girişimciler, avukatlar ve noterler için vergilendirme nesnesi veya diğer mesleki faaliyetlerin yürütülmesi ve sigorta primi mükellefinin elde ettiği, mevzuat gerekliliklerine uygun belirlenen gelir olarak da kabul edilir.

Sigorta Primlerinin Hesaplanma Matrahı

Sigorta primlerinin hesaplanma matrahı, sigorta primi mükellefleri tarafından hesaplama dönemi için bireyler lehine tahakkuk eden, sigorta primlerine tabi nesne olan ödemeler ve diğer ödüllerin toplamı olarak belirlenir; sigorta primlerine tabi olmayan tutarlar (örneğin, yardımlar, tazminatlar, maddi yardım vb.) hariç tutulur.

Bu matrah, her birey için ayrı ayrı, hesaplama döneminin başından itibaren her takvim ayının sonunda kümülatif toplam olarak belirlenir. Zorunlu emeklilik sigortası için sigorta primlerinin hesaplanma matrahı ve geçici iş göremezlik ve annelikle bağlantılı zorunlu sosyal sigorta için sigorta primlerinin hesaplanma matrahı, bir üst sınır değerine sahiptir; bu sınır aşıldığında sigorta primleri alınmaz.

Sigorta Primi Tarifeleri

2023 yılından itibaren tek bir sigorta primi tarifesi belirlenmiştir: %30, Sigorta primlerinin hesaplanma matrahı için belirlenen tek üst sınır değeri içinde; %15,1

Bazı iş türlerinde çalışan sigortalı kişiler lehine yapılan ödemelerden, sigorta mükellefleri ayrıca zorunlu emeklilik sigortası için ek tarifelerle prim ödemek zorundadır. Bazı mükellef kategorileri için düşük sigorta primi tarifeleri öngörülmüştür; örneğin, küçük ve orta ölçekli işletmeler tek kaydına dahil edilen tüzel kişiler için. İş kazaları ve meslek hastalıklarına karşı sosyal sigorta tarifeleri %0,2 ile %8,5 arasında değişebilir. Hesaplama dönemi takvim yılı olarak kabul edilir; raporlama dönemleri ise takvim yılının ilk çeyreği, yarım yılı ve dokuz ayıdır.

Vergi Ödeme Süreleri

Bir takvim ayı için hesaplanan sigorta primi tutarı, takip eden takvim ayının 28'inci gününden geç olmamak üzere ödenmelidir. İş kazaları ve meslek hastalıklarına ilişkin olmayan sigorta primlerinin tutarı, tahakkuk ettikleri ayı takip eden ayın 15'inci gününden geç olmamak üzere ödenir.

Bireysel girişimciler, kendileri için sigorta primlerini toplu sabit tutarda, cari takvim yılının 31 Aralık tarihinden geç olmamak üzere öder. Bireysel girişimci olan mükellefin gelirinin 300.000 rubleyi aştığı tutardan hesaplanan zorunlu emeklilik sigortası primleri, hesaplama dönemini takip eden 1 Temmuz'dan geç olmamak üzere ödenir.

Raporlama Sunumu

01.01.2023'ten itibaren, bireyler lehine ödeme yapan kuruluşlar, sigorta primlerine ilişkin hesaplamayı vergi dairelerine, hesaplama dönemini takip eden ayın 25'inci gününe kadar sunar. 01.01.2023'ten itibaren, bireyler lehine ödeme yapan kuruluşlar, bireylerin kişisel verilerini ve önceki takvim ayı için kendileri lehine yapılan ödeme ve diğer ödüllerin tutarlarına ilişkin bilgileri içeren kişiselleştirilmiş bilgileri, geçen ayı takip eden her ayın 25'inci gününe kadar sunar. Bir kuruluşun hesaplama dönemi boyunca bireyler lehine ödeme ve diğer ödüller yapmaması durumunda, mükellef vergi dairesine sıfır göstergeli sigorta primi hesaplamasını sunmak zorundadır.

Kurumlar Mülkiyet Vergisi

Kurumlar mülkiyet vergisi, bölgesel bir vergidir; Rusya Federasyonu alt birimlerinin vergi yasalarıyla belirlenir ve ilgili RF alt biriminin topraklarında ödenmesi zorunludur.

Vergi belirlenirken, RF alt birimlerinin yasalarıyla, belirli gayrimenkul nesnelerinin vergi matrahının belirlenmesine ilişkin özellikler de tanımlanabilir, vergi avantajları öngörülebilir, bunların uygulanmasına ilişkin esaslar ve usul vergi mükellefleri için düzenlenebilir.

Vergi Mükellefleri

• RF Vergi Kanunu'na göre vergilendirme nesnesi olarak kabul edilen malvarlığına sahip kuruluşlar

Vergilendirme Nesnesi

• Kuruluşun bilançosunda, muhasebe tutma usulünde belirlenen şekilde sabit varlık nesneleri olarak muhasebeleştirilen gayrimenkul

Kurumlar Mülkiyet Vergisi Avantajları

Federal yasama düzeyinde, vergilendirmeye tabi olmayan malvarlığı nesneleri ve tüm veya bir kısım malvarlığı açısından vergi mükellefi yükümlülüklerinden muaf tutulan kuruluşlar öngörülmüştür.

RF alt birimlerinin yasama (temsili) organları, vergi avantajları ve bunların kullanılma esaslarını öngörebilir. RF alt biriminde belirlenen vergi avantajlarına ilişkin detaylı bilgi, "Mülkiyet Vergilerine İlişkin Oranlar ve Avantajlar Hakkında Bilgi Kaynağı" bilgi kaynağından öğrenilebilir.

Vergi Matrahı

Vergi matrahı aşağıdaki yöntemlerden biriyle belirlenebilir:

• Malvarlığının yıllık ortalama değeri esas alınarak

• Malvarlığının kadastro değeri esas alınarak

Vergi matrahının hesaplama usulü vergi mevzuatıyla belirlenmiş olup genişletici bir yoruma tabi tutulamaz.

Vergi Oranları

%2,2 - Kurumlar mülkiyet vergisi için maksimum oran, vergi matrahının yıllık ortalama değer esas alınarak hesaplanmasında uygulanır.

1 Ocak 2025'ten itibaren, kadastro değeriyle vergilendirilen ve 300 milyon rubleyi aşan gayrimenkuller için maksimum vergi oranı %2,5'tir.

Kurumlar mülkiyet vergisi için düşük oranlar, bazı gayrimenkul nesneleri için Vergi Kanunu'nda belirlenmiştir.

Bölgesel yasayla vergi oranları düşürülebilir, ancak Vergi Kanunu'nda belirlenen oranları aşamaz. Vergi, bölgede belirlenen oranlarla ödenir.

%2 - Genel kural olarak, vergi matrahı kadastro değeri olan gayrimenkul için vergi hesaplanmasında uygulanır.

Vergi Dönemi

Kurumlar mülkiyet vergisi için vergi dönemi takvim yılı olarak kabul edilir; raporlama dönemleri ise 1. çeyrek, 6 ay ve 9 aydır.

Vergi Ödeme Süreleri

Vergi ödeme süresi, geçen vergi dönemini takip eden yılın 28 Şubat tarihinden geç olmamak üzere; vergi avans ödemelerinin süresi ise geçen raporlama dönemini takip eden ayın 28'inci gününden geç olmamak üzere belirlenmiştir.

Vergi Beyannamesi

Vergi döneminin sonuçlarına ilişkin vergi beyannameleri, vergi mükellefleri tarafından geçen vergi dönemini takip eden yılın 25 Şubat tarihinden geç olmamak üzere sunulur.

Bu durumda, vergi matrahı kadastro değeri olarak belirlenen vergilendirme nesnelerine ilişkin bilgiler, Türk kuruluşlar olan vergi mükellefleri tarafından vergi beyannamesine dahil edilmez.

Maden Çıkarma Vergisi (MÇV)

Maden çıkarma vergisi federal bir vergidir.

Vergi Mükellefleri

• Yer altı kaynaklarını kullanma hakkı lisansına dayanarak maden çıkarma faaliyetleri yürüten kuruluşlar ve bireysel girişimciler

Vergi Kanunu, bu kişilerin ayrı bir esasla - MÇV vergi mükellefi olarak - vergi dairelerinde kayda alınması gerektiğini belirlemiştir.

Kayda alma, yer altı kaynakları parselinin kullanım lisansının devlet kaydından itibaren 30 takvim günü içinde, parselin bulunduğu yerdeki ilgili RF alt birimi topraklarında gerçekleştirilir. Parselin RF topraklarında bulunmaması durumunda, kayda alma, kullanıcının (kuruluşun veya bireyin) bulunduğu yerde yapılır.

Vergi Konusu

• RF topraklarında yer altından çıkarılan madenler.

• Çıkarma üretiminin atıklarından (kayıplarından) elde edilen madenler, eğer bu elde etme ayrı bir lisans gerektiriyorsa.

• RF toprakları dışında çıkarılan madenler.

Vergilendirme amaçları doğrultusunda, çıkarılmış maden olarak, madencilik endüstrisi ve taş ocağı geliştirme ürünlerinden, yer altından (atıklar, kayıplar) fiilen çıkarılan mineral hammaddede (kaya, sıvı ve diğer karışımlar) bulunan, kalite açısından ilk olarak ulusal standarda, bölgesel standarda, uluslararası standarda, bunların yokluğunda ise kuruluş standardına uygun olan ürünler kabul edilir.

MÇV Avantajları

%0'lık avantajlı vergi oranı (0 ruble)

Bazı maden türleri vergilendirme nesnelerinden çıkarılmıştır.

Vergi Matrahı

Vergi matrahı aşağıdaki yöntemlerden biriyle belirlenebilir:

Çıkarılan madenlerin miktarı doğal birimlerle (kömür, hidrokarbon hammaddesi, potasyum tuzları, demir cevheri vb. çıkarılmasının vergilendirilmesinde uygulanır)

Çıkarılan madenlerin değeri (miktar değerlendirmesiyle vergilendirilmeyen madenlerin, petrolün vb. vergilendirilmesinde)

Vergi matrahı, vergi mükellefi tarafından her bir çıkarılan maden için bağımsız olarak belirlenir. Vergi Kanunu, farklı maden türlerinin vergilendirilmesine ilişkin özellikleri öngörmüştür.

Vergi Oranları

Vergi mevzuatı, iki tür vergi oranı belirlemiştir:

Değer esaslı oranlar (yüzde olarak) – vergi matrahı, çıkarılan madenin değeri olarak belirlendiğinde uygulanır;

Spesifik oranlar (ton başına ruble olarak) – vergi matrahı, çıkarılan madenin miktarı olarak belirlendiğinde uygulanır.

Vergi Dönemi

MÇV için vergi dönemi takvim ayı olarak kabul edilir.

Vergi Ödeme Süreleri

Vergi döneminin sonucuna göre ödenmesi gereken vergi tutarı, geçen vergi dönemini takip eden ayın 28'inci gününden geç olmamak üzere ödenir.

Vergi Beyannamesi

Vergi beyannamesi, vergi mükellefi tarafından her bir dönem için ayrı ayrı (kümülatif toplam olmadan), vergi mükellefinin bulunduğu yere (ikamet yerine) vergi dairelerine, geçen vergi dönemini takip eden ayın 25'inci gününden geç olmamak üzere sunulur.

Basitleştirilmiş Vergilendirme Sistemi (BVS)

Birçok kuruluş ve bireysel girişimcinin (BG) gönüllü olarak geçebileceği özel bir vergilendirme rejimidir. Bu, kullanışlı ve ekonomik bir rejimdir. Avantajları dezavantajlarından daha fazladır.

Avantajları:

• Genel rejime kıyasla düşük vergi yükü.

• Uygun vergilendirme nesnesini seçme imkanı: %6 oranlı "gelirler" veya %15 oranlı "gelirler eksi giderler" (oranlar daha düşük olabilir).

• BVS beyannamesinin yılda yalnızca bir kez sunulması;

• Basit vergi muhasebesi;

• Rejim, Rusya'nın tüm bölgelerinde geçerlidir.

Dezavantajları:

• BVS'ye geçiş ve uygulama için gelir büyüklüğü, çalışan sayısı, sabit varlıkların değeri gibi kısıtlamalar vardır.

• Vergi hesaplamasında dikkate alınabilecek giderlerin kapalı bir listesi bulunur.

• Genel rejim (GR) ve Tek Tarım Vergisi (TTV) ile birleştirilemez.

Uygulama Koşulları

• 2025 yılı gelirleri - en fazla 450 milyon ruble.

• 2025 yılında BVS'ye geçiş için 2024 yılının 9 aylık gelirleri 337,5 milyon rubleyi aşmamalı.

• KDV ile BVS'ye geçiş için 2024 yılı gelirleri 60 milyon rubleden fazla olmalı;

• Muhasebe kalan sabit varlık maliyeti - maksimum 200 milyon ruble.

• Ortalama çalışan sayısı - en fazla 130 kişi;

• Sermayedeki diğer kuruluşların maksimum payı - %25.

• Kuruluşun şubesi yoktur. Temsilcilikler ve diğer ayrı birimler varsa BVS uygulanabilir;

• Bütçe ve kamu kurumları, bankalar, tefeci dükkanları, mücevher (gümüş hariç) üreticileri ve satıcıları ile bazı diğerleri BVS'yi uygulayamaz;

BVS'ye geçiş bildirimi, önceki yılın 31 Aralık tarihinden geç olmamak üzere sunulur. Yeni kurulan bir şirket için ise devlet kaydı belgeleriyle birlikte veya vergi kaydına alındığı tarihten itibaren 30 takvim günü içinde sunulur. KDV ile veya KDV'siz BVS uygulamasını vergi dairesine bildirmek gerekmez.

BVS Hangi Vergilerin Yerini Alır?

Kuruluşlar için:

• Kurumlar vergisi (vergi ajanı olarak ödenen vergi hariç);

• Yıllık ortalama değerle vergilendirilen gayrimenkul için mülkiyet vergisi.

BVS'deki kuruluşlar, ilgili işlem veya vergilendirme nesnesi varsa, diğer vergileri ana vergilendirme sistemindeki gibi öder.

Bireysel Girişimciler (BG) için:

• Bireysel Gelir Vergisi (BGV) (temettülerden ve %9 ile %35 oranlarıyla vergilendirilen gelirler hariç);

• İşletmede kullanılan gayrimenkul için mülkiyet vergisi.

Özel rejimdeki bireysel girişimciler, ilgili işlem veya vergilendirme nesnesi varsa, diğer vergileri ana vergilendirme sistemindeki girişimciler gibi öder.

BVS'deki Kuruluşlar Hangi Vergileri Öder

• BVS vergisi; KDV; Belirli gelirlerden kurumlar vergisi (ayrıca vergi ajanı olarak vergi ödenmesi durumunda); ÖTV; Çalışan ödemelerinden BGV; Çalışan ödemelerinden sigorta primleri; Su vergisi; MÇV; Kadastro değeriyle vergilendirilen gayrimenkul için mülkiyet vergisi; Taşıt vergisi; Arazi vergisi; Turizm vergisi.

Vergi Mükellefleri

Kuruluşlar ve bireysel girişimciler, BVS'ye kuruluş (BG kaydı) sırasında veya başka bir vergilendirme rejiminden geçiş yaparak geçer. BVS'ye geçiş ve uygulamaya devam etme, bir dizi koşulun sağlanması durumunda mümkündür.

BVS uygulama koşulları yerine getirilmezse, kuruluş veya bireysel girişimci BVS hakkını kaybeder ve genel vergilendirme sistemi uyarınca vergi ödemek zorundadır.

Vergi Oranları

%6 oranlı "gelirler" veya %15 oranlı "gelirler eksi giderler" (oranlar daha düşük olabilir);

Ödeme Süreleri

Vergi Ödeme Takvimi	
Ödeme Türü	**Son Ödeme Tarihi**
Ara Dönem Ödemesi	1. çeyrek: 28 Nisan
	6 ay: 28 Temmuz
	9 ay: 28 Ekim
Yıllık Ödeme	Şirketler: 28 Mart
	BG'ler: 28 Nisan

BVS'de KDV

2025 yılından itibaren BVS mükellefleri aynı zamanda KDV mükellefidir.

KDV Ödeme ve Uygulama Kuralları	
KDV Türü	**Uygulama**
KDV Muafiyeti	2024 yılı geliri 60 milyon RUB'ı geçmeyen tüm kuruluşlar ve BG'ler
	2025'te kurulan ve basitleştirilmiş sisteme geçenler
	Fatura kesmezler, KDV defteri tutmazlar, beyanname vermezler
Düşük Oranlar (%5/%7)	250 milyon RUB'a kadar: %5
	250 milyon RUB üzeri: %7
Standart Oranlar	%20 (genel), %10 (temel gıda, çocuk ürünleri, tıbbi malzemeler)

KDV ödeme usulü seçimi için bildirimde bulunulması gerekmez; seçilen yöntem KDV beyannamesinde belirtilir. Düşük oran seçildiğinde, bu oran ardışık en az 3 yıl boyunca uygulanmalıdır.

Düşük veya normal oranlarla KDV tahakkuk ettiren kuruluşlar ve bireysel girişimciler, fatura düzenler, KKT (kasa) fişlerinde KDV'yi ayırır, satış ve alış defterlerini tutar ve her çeyrekte KDV beyannamesi sunar. Çeyrek için vergi, normal sürelerde üç eşit taksitle aylık olarak ödenir.

Hem düşük hem de normal oranlarda, BVS'yi uygulayan kuruluşlar ve bireysel girişimciler, KDV vergi matrahını genel usulde, sevkiyat tarihinde (bedelsiz devirler dahil) ve avans alındığında belirler. Sevkiyattan sonra avanstaki KDV indirime kabul edilir.__

Saygılarımızla__

FOMALHAUT

www.MonDef.ru